

توفیق (فرید) قولىئو

كۆرپە قاقچىن زولفىيە

(منظومە ونەرلەر)

ۋ

حكاية لر

کیتایین ایچینده کیلر:

- توفیق عوفلاروغلو قولیئو یاشامر..... ۴
- منظومه**..... ۱۳
- کورپه قاصیق زولفییه (منظومه)..... ۱۴
- شعرلر**..... ۵۴
- داغلار داوغلو..... ۵۴
- کله جم گوزله منر..... ۵۹
- یشتر معیار..... ۶۱
- شوش آغدرام بررگل..... ۶۲
- کنا سودو کنا لایلاس..... ۶۴
- زمانیخ آغدرام..... ۶۶
- لعت آغدرام بوگونه سالانلار..... ۶۸
- بو دونیا یانه اوچوخ کلمیق..... ۷۱
- سقوم دیم مع بو هیاتده..... ۷۴
- یونقول دینب..... ۷۶
- حامیل قاریخ..... ۷۸
- حکایه لر**..... ۸۱
- تور..... ۸۲ طالع لر حیوانلاریخ اختیارینده..... ۹۴
- رادیکولیت..... ۹۷ باشیز بالیق..... ۱۰۱
- غیرر عادر گلیر..... ۱۰۴ همرا یلیک..... ۱۰۷
- رنگلام..... ۱۰۹ سانت کلاوسلا صبت..... ۱۱۱
- موعلیم..... ۱۱۶ مینیموم لنتیکا و ماکسیموم لستتیکا..... ۱۱۷
- دیرر اولو یا اولو یاش یاخ..... ۱۱۹ بوکنا دایخ لایستناخ..... ۱۳۰

بالوخ تصمیر..... ۱۳۵.

توفیق عوض اوغلو قولیئوین یاشامی (اوز گنجیمیشی) TUFİQ (FƏRİD) QULİYEVİN ÖZGƏÇMİŞİ

توفیق عوض اوغلو قولیئو ۱۹۳۵-جی ایلده آغدام رایونو خیندیریستان بخشینین نین پاشابیلی کندینده آنادان اولموشدور. او، ۱۹۵۳-جو ایلده خیندیریستان کند اورتا مکتبینی بیتیرمیش و همین ایل ک.مارکس آدینا آذربایجان دؤولت خالق تصروفاتی (کشاورزی) اینستیتوتوندا داخیل اولموش و ۱۹۵۷-جی ایلده همین اینستیتوتون «صنایع نین ایقتیصادیاتی» ایختیصاصی اوزره فرقلمه دیپلومو ایله بیتیرمیشدیر. اینستیتوتدا اوخویارکن اینستیتوت طلبه علمی جمعیتی نین صدری ایشله میشدیر. تحصیل ایللرینده علمی فعالیتینه گؤره س س ری عالی و اورتا ایختیصاص تحصیل ناظری نین، عموم ایئتیفاق لئنین کوممونیست گنجلر ایئتیفاقی مرکزی کومیتة سی نین ۱-جی کاتیبی نین ایضاسی ایله دفعه لرله فخری فرمانلا تلطیف ائدیلمیشدیر. اینستیتوتدا اوخویارکن بیر سیرا علمی مقاله لر، کیچیک حکایه و شعرلر چاپ ائتدیرمیشدیر.

ت.ع.قولیئو اینستیتوتو بیتیردیکدن سونرا آیری-آیری ایداره و ناظرلیکلرده صنایع موسسیه لری نین لایحه لندیریلمه سی اوزره موهندیس-ایقتیصادچی، باش ایقتیصادچی، رئسپوبلیکا تحصیل ناظرلیگینده عالی تحصیل اوزره باش اینسپکتور وظیفه سینده ایشله میشدیر. او، ۱۹۶۰-۱۹۶۳-جو ایللرده پلنخانوو آدینا موسکوا خالق تصروفاتی اینستیتوتونون «امگین ایقتیصادیاتی» کافئدراسی نین مقصدلی آسپیرانتی اولموشدور. آذربایجان تاریخینده او، «امگین ایقتیصادیاتی» اوزره آسپیرانتورایا داخیل اولان بیرینجی گنج عالیم اولموشدور. آسپیرانتورا ایللرینده فعال علمی

فعالیت گؤستریش و بیر نئچه آی اول دیسستراسیا ایشینی کافندرایا تقدیم ائتمیشدیر. ت.ع.قولیئو ۲۸ یاشیندا (۱۹۶۳-جو ایلد) نامیزدلیک، ۳۳ یاشیندا ایسه (۱۹۶۸-جی ایل) دوکتورلوق دیسستراسیاسینی مودافیعه ائتمیشدیر. ۱۹۷۰-جی ایلدن ۴۴ ایلدر کی، ینی پروفئسسور دور.او، فلسفه، سوسیولوگیا و سوسیال پسیخولوگیا علمینه سون درجه آلوده اولدوغو اوچون ایقتیصادی منافعلر پروبلئمینی اؤزونون دوکتورلوق دیسستراسیاسی نین موضوعو کیمی سئچمیشدیر. دوکتورلوق دیسستراسیاسی نین مودافیعه سیندن بیر ایل اول اونون موسکوانین «МЫСЛ» (میسل) کیمی ان نوفوذلو نشریاتیندا «سوسیالیزم جمعیتینده منافعلر پروبلئمی» آدلی مونوقرافیاسی نشر ائدلمیشدیر. همین کیتابا قدر موسکوا، لنینقراد نشریاتلاریندا، عومومیتله کئچمیش س س ری (شوروی) نشریاتلاریندا بو موضوعیا آید آنجاق ۲ کیچیک حجمده کیتابچالار درج ائدلمیشدیر. اونا گؤره ده موسکوانین بیر چوخ گؤرکملی عالیملری ت.ع.قولیئوی بو پروبلئم اوزره «پلوتنر» (پیش آهنگ) حساب ائدیرلر. یئری گلیمشکن قئید ائتمک لازیمدیر کی، بیر نئچه ایلدن سونرا - ۱۹۷۴-جو ایلده همین نشریات اونون «سوسیالیزمده امگین رئدوکسیاسی» آدلی مونوقرافیاسینی چاپ ائتمیشدیر. موسکوانین «Знание» نشریاتى دا ت.ع. قولیئوین ایدارئمه ده سوسیال-پسیخولوژی موناسیبتلره حسر ائدلمیش کیتابچاسینی بؤیوک تیراژلا (اون مین تیراژلا) چاپ ائتمیشدیر. اونون ۲۰۱۳-۲۰۱۴-جو ایللرده موسکوانین مرکزی نشریاتى «اکنونومیکا» دا «اقتیصادی منطق» و «لیبئرالیزمین بۇحرانی» آدلی مونوقرافیلاری چاپ ائدلمیشدیر. او، هم ده «ادبیاتدا رئالیزم و مودئرنیزم»، «موسیقیلی اینجه صنعت ده بۇحران» آدلی کیتابچالارین مؤلیفیدیر. ت.ع. قولیئوین بوندان باشقاموسکوانین «Экономические науки» (اکنومیکچیسکی ناوک) (اقتصاد علمی) «Вопросы экономики» (واپروسی اکنومیک) ژورناللاریندا و

هابله بیر سیرا علمی مجموعه لرده، عمومی ایتفاق علمی-پراکتیک کوفرانسلارلا باغلی مقاله و تئزیسلی درج ائدلمیشدیر. محض بوتون بونلارلا گۆره او، کئچمیش س س ری-ده ایقتیصادچیلار آراسیندا ((خصوصی اولاراق رئیسوبلیکادان(جمهوری) کنار)) ان پوپولیار عالیم کیمی تانینمیشدیر.

ت.ع.قولیئو موسکودا آسپیرانتورادا اوخویارکن موسکوا ژورنالیستلر ائوینده کورس قورتارمیش و ۲۸ یاشیندا س س ری ژورنالیستلر ایتتیفاقی نین عوضو اولموشدور. او همچنین بین الخالق ایقتیصادچیلار ایتتیفاقی نین عوضو، سونرالار ایسه بین الخالق ایقتیصادچیلار ایتتیفاقی ریاست هئیتی نین عوضو اولموشدور.

ت.ع.قولیئو اوزون ایللر بویو کئچمیش س س ری عالی و اورتا ایختیصاص تحصیلی ناظرلیگی نین علمی تئخنیکی و علمی مئتودیکی شورالاری نین عوضو اولموشدور (سیاسی ایقتیصاد و امگین ایقتیصادیاتی علملری اوزره). بوندان باشقا او، سسری علملر آکادئمیاسی نین علمی پروبلملر اوزره بیر سیرا کومیسسییالاری نین دا عوضو اولموشدور. بوتون بونلارلا گۆره تصادوفی دئییلدیر کی، ۱۹۸۹-جو ایلده س س ری علملر آکادئمیاسی نین ایقتیصادیات بؤلمه سی و ریاست هئیتی اونو آذربایجان رئیسوبلیکاسی علملر آکادئمیاسی نین حقیقی عوضوولوگونه (آکادئمیکلیگین) تئوصیه ائتمیشدیر. ت.ع.قولیئوین علمی یارادیجیلیگی چوخجهتلی و گئنیش دیپازونلودور. او، ۳۰ درسلیک، مونوگرافیا و کیتابچاسی درج ائدلمیشدیر. ۴۵۰-ه قدر قزئت و ژورنال مقاله لری نین مؤلیفیدیر. او، «امگین ایقتیصادیاتی»، «امگین علمی تشکیلی»، «ایدارئتمه نین اساسلاری» «امگین سوسیولوگیاسی»، «مئنئجمئنتین اساسلاری» کیمی درسلیکلرین مؤلیفیدیر. او، رئیسوبلیکانین امکدار علم خادیمیدیر، «شؤهرت» اوردئنی ايله تلطیف ائدیلیب. توفیق قولیئو همچنین «قیزیل قلم» موکافاتچیسیدیر. او،

«خالقین نوفوذلو ضیالیسی» فخری دیپلومونا لاییق گۆرولموشدور،
رئسپوبلیکادا ۱۰۰ نفر پئرسوندان بیریدیر، ۱۹عصر آذربایجان عالیملىرى و
معاریفچىلىرى «وئكتور» بین الخالق علم مرکزی نین لایحه لری اوزره دیپلوما
لاییق گۆرولموشدور.

ت.ع.قولییئوین «تنظیملنن بازار ایقتیصادیاتى» (روسجا) کیتابی ۲۰۰۰-
جی ایلده بوداپئستده کئچیریلن کونفرانسدا اینتئرنتته داخیل ائدیلمیشدیر.
بو کیتابا گۆره ت.قولییئو چین خالق رئسپوبلیکاسی دؤولت کیتابخاناسی و
آذربایجانداکی سفیرلیگی طرفیندن فخری فرمانلا موکافاتلاندیریلیمیشدیر.
چین دیلینده یازیلیمیش بو دیپلومدا بئله بیر جومله واردیر: چین دؤولت
کیتابخاناسینی علمی مدعالارلا زنگینلشدیردیگینه گۆره اونون ۱۹۶۷-
۱۹۷۴-جو ایللرده موسکودا چاپ اولونان مونوقرافییالاری دونیانین ۸۰ اؤلکه
سینه، او جومله دن آتش(آمریکا)، چین، آلمانیا و دیگر اؤلکه لرین
کیتابخانالارینا گۆندریلمیشدیر. پروفئسسور ت.ع.قولییئوین رهبرلیگیله ۵۴
نامیزدلیک و بیر دوکتورلوق ایشی مودافیعه اولونموشدور. آتش-ین هاروارد
اونیورسیتئتی نین کیتابخاناسیندا ایندی ۴ مونوقرافیاسی واردیر. اونلارا
۱۸۰-دان آرتیق ایستیناد ائدیلمیشدیر. او، کییف، وورونژ، تیفلیس و
ایرواندا دوکتورلوق و نامیزدلیک دیسسئرتاسییالارینا اوپونئنتلیک(استاد
مشاور) ائتمیشدیر. رئسپوبلیکامیزدا و کئچمیش سووئت رئسپوبلیکالاریندا
۱۵۰-یه قدر نامیزدلیک و دوکتورلوق اوزره آتورتقئراتلارا (پایانامه خلاصه
لری) رای یازمیشدیر.

توفىق مەللىم ھاقىندا دىيىلەر

TOFIQ MÜƏLLİM HAQQINDA DEYİLƏNLƏR

۱. نرىمان ھسن زادە (خالىق شاعىرى)

ھەر بىر خالىق، اۆلكە نىن ھم دە شىخسىن اۆزونون پوئىتىك تارىخى اولور. جىمىيتىن اينكىشافى نىن ھەر بىر مەرھلە سى و دۆورلرىندە پوئىتىك فىكىرلەردە، ھەر بىر خالىقن پوئىتىك اوبرازىندا موعىن دىيىشلىكلەر باش وئرىر. پوئىزىيا و وارپىئلىك ھمىشە ياناشى ياشامىش و بىر- بىرىنى تاماملايمىشىدۇر. ادبىياتدا وارپىئلىك اونىكال فنئومئىنولوژى بىر ابدىلىكىدۇر. او جوملە دن پوئىزىيادا وارپىئلىك اۆزونو بىرىنجى نۆوبە دە مئىتاللىقدا تىظاھور ائتدىرىر. بو مەنادا ادبىياتدا مئىتاللىق اوبرازلى دئىك مودافىعە فونكسىياسىنى يئرىنە يئىرىر. بو اۆز تصدىقىنى توفىق قولىيئوئىن شەرلرىندە، علمى مودەلارلىندا، " ادبىياتدا رئالىزم و مودئرنىزمى " ، " موسىقىلى اينجە سىنەندە بھران " كىمى مونوقرافىيالارلىندا اۆز عكسىنى تاپمىشىدۇر. توفىق قولىيئوئىن شەر و يومورئىستىك-ساتىرىك ھكاىە لرى نىن باشلىجا خوصوصىتى اونون فىلسفى مەعارىفچىلىك و اونىكاللىغىندادۇر. اونون شەرلرىندە يالانچى ايللوزىيالار، مئىللر و ايدئولوژىلىك ھاللارى دئىك اولار كى، يوخذور. پوئىزىيانىن ھمىشە عىنە ۋى دىرلرى اولموش و اولماقدادۇر. مھض بو سببدن پوئىزىيا ھمىشە ابدى اولاراق اۆزونون كونستروكتىو كئىفىتىنى ساھلاماقدا داوام ائتمىشىدۇر. سوسىيالىق و ائموسىوناللىق، اونلارلىن اىنتىقراسىياسى پوئىزىيانىن باشلىجا آتربوتلارىدۇر. لاكىن بو خاسە و علامتلىر پوئىزىيادا موختىلىف قايدادا قىمەتلىندىرىلىر. ت.ع.قولىيئوئىن شەرلرىندە ائتىكاتلىلىق پرىنسىپى،

اينسانلار ئىن مەنۋى كامىللىگىنە دوغرو تەكمىللەشمە سى نىن تەربىيۋى مەيلىلرى، اونلار ئىن كەتايۋىلىگى، ھارمونىيا، اينسانلار ئىن سىۋىل داۋرائىشلارى دو مىنان تلىق تەشكىل ائدىر. او، ادبىياتدا، او جوملە دن پوئزىيادا ائتىك و ائستىتىك ھاللار ئىن بىر-بىرىنە قارشى قوپولماسىنى، ائستىتىكانىن فەتىشەيتلەش دىر بىلمەسنى، باياغىلاش دىر بىلمەسنى، ائستىتىكانىن موطلقلاش دىر بىلمە سىنى غەيرى-نورمال بىر ھال كىمى قىيمەتلىنىدۇر. پوئزىيادا ھەمچىنىن نەسىردە ادبى، بدىعى دىرلر اونلار ئىن يالنىز ائستىتىكىلىگى اىلە، خوصوصى اولاراق باياغىلىغى اىلە مەدودلاشما مالىدۇر. اھلىكەتلىك، وولقارلىق دئىل، ذكالىلىق، سىۋىللىك، منطقى پوئتىكىك رئال ھياتى آنلاما، بوتون بونلار پوئزىيانىن باشلىجا فونكىسياسى و وظيفە سىدۇر. عئىنى زاماندا پوئزىيا سىياسەتن، لوۋغالىقدان، لازىمسىز ائموسىيالاردان آزاد اولمايدۇر. بو عئىنى زاماندا ھەر بىر خالق ئىن اۋز اۋلكە سى، وطنى اىلە، اونون مىللى مەنەفەلەرنىن كەناردا قالمايدۇر. توفىق قوللىنىۋىن شەرلرى پرىمىتىۋ، غاغىلىسىز ائموسىيالار، رىتورىكا يا دئىل، اينسان قەلبى نىن ھەسەلىغىنا، غاغىللى موحاكىمە سىنە رئال و عئىنى زاماندا ايدئال ھەقىقەتنىن دىرەك ائدىلمە سى، ھياتىن تەۋىرى و اۋزۋندەركەتتە يە دوغرو يۇنلەمىش دۇر.

۲. جەمىل غەلىۋو (يازىچى، پوبلىسىست)

گۇرۇكىلى ژورنالىست يازىچى، پوبلىسىست جەمىل غەلىۋو توفىق قوللىنىۋ ۲۰۰۸-جى اىلدە ھەدىە كىمى گۇندەردىگى " زمانە لىرلە اۋز-اۋزە " كىتابىندا اونون ھاقىندا يازمىش دۇر: " غۇمور يولۇموزون اۋتن و ايندىكى يوزىللىگى نىن اون اىللەرنى گۇز اۋنۋنە گەتەرىلەندە، سەنن غەيرى-عادى سىمان مەنەم اوچون اصل اينسان لىقەتى اىلە جانلانۇر. بو اينسان زمانە لرى آياقلايىب كەچەن، قەبەھەتلىرى سەف-نەزەندەن، ھەر شەئىن بوللۇغو اىچىنە دوشوب طامەھىنا پەرىز

ساخلاماغی باجاران، حیاتی نی ائلمه و اینسانیتیه صرف ائدن نادیر شخصیتلردندیر. و بئله لرینی تاپماق اوچون الیچیراقلی گزمه لی اولورسان! نه یاخشی کی، سن وارسان و همیشه اولدوغو کیمی ایندی ده دوزلوکدن، پولاد ایراده دن، تمیز آذربایجانچیلیقدان سؤز دوشنده و یا قلم ایشله دنده بو نمونه چوخ کاریمه گلیر. بونون اوچون ساغ اولون! وار اولون!"

یئری گلمیشکن قئید ائتمک لازیمدیر کی، جمیل علیوو " آذربایجان گنجلیری " قزئت نی رئاكتورو اولان واختی طلبه توفیق قولیئوله دوستلوق علاقه سی ساخلامیشدیر. توفیق قولیئو ک.مارکس آدینا آذربایجان دؤولت خالق تصروفا تی اینستیتوتونون ایو کورسوندا اوخویارکن جمیل علیوو بیر نؤو رئیسکه گنده رک اونون او واختلار س س ری-ده یتگانه درسلیک اولان " سیاسی ایقتیصاد " درسلیگی نین آذربایجان دیلینه ترجمه سی حاقیندا اؤز فیکرینی رئاكتورا بیلدیرمیش و قزئت طلبه توفیق قولیئوین " سیاسی ایقتیصاد درسلیگی نین ترجمه سینده کی بعضی نوقصانلار " آدلی مقاله سی نین ۱۹ دئکابر ۱۹۵۷-جی ایلده چاپ ائتدیرمیشدیر. طلبه نین بئله بیر کیتابین ترجمه سی حاقیندا تنقیدی مقاله سی او دؤورده بؤیوک سئنساسسییا سبب اولموشدور. ایندی توفیق قولیئو جمیل علیوو اولان صاف موناسیبتی نین خوش خاطیره لرله و هم ده اونون اؤلوموندن سونرا بؤیوک کدر حسی ایله خاطیرلاییر.

۳. پروفیسور یاقوب ممدوو

آذربایجان رئسپوبلیکاسی عالی سووئتی نین کئچمیش صدری، آذربایجان رئسپوبلیکاسی پرتزیدنتی نین صلاحیتینی ایجرا ائدن یاقوب ممدوو اؤزونون " زمان و حیاتلا اوزبوز " ایریجملی خاطیره لر کیتابینی توفیق قولیئو گؤندررکن اونون حاقیندا دئمیشدیر. " همیشه حاقین، عدالتین، تمیزلیگین، دوزگونلوگون یانیندا اولان، بو پرنسیپلرین برقرار اولونماسی اوچون فداکار جاسینا یورولمادان موباریزه آپاران گؤرکملی عالیم، بؤیوک

ضىيالى، لياقتلى، مرد اينسان توفىق موعلىمە درين خۇرمەت علامتى اولاراق مۇلىفدن. " (۹ مارت ۲۰۱۱)

۴. پروفىسور كاظم عظيموو

گۇركملى عالمىم، فلسفە علملىرى دوكتورو، پروفىسسور كاظم عظيموو توفىق قوللىنىۋىن «ادىياتدا رئاليزم و مودئرنيزم پىروبلەملىرى» ادلى كىتابىن اۇن سۇزوندە يازىر: «۲۰۰۰-۲۰۰۱-جى ايللردە آبش-دا دۇولت دىپارتامىنتى نىن تحصيلىن اينكىشافى پىروگراممى اوزرە علمى اعزامىتدە اولدوم. اعزامىتىم ھاوايى دۇولت اونيۇرسىستىتى (ھونولولو شىھرى) و ھاروارد اونيۇرسىستىتىدە، جون كندى آدىنا دۇولت ايدارە چىلىگى مكتىبىندە (كئمبرىج شىھرى) كىچىدى.

ھاروارد اونيۇرسىستىتى نىن كىتابخانىسى دونيانىن ان بۇيوك كىتابخانلار بىندان بىرى - ھاررى ائلكىنس وايدئىئر آدىنا خايطىرە كىتابخانىسىدىر. او اۋزوندە ۱۰۰ كىتابخانانى بىرلەشتىرىر، بورادا اون مىليونلارلا جىلدىن آرتىق كىتابلار ساخلانىلىر. بو كىتابخانانىن مركزىنى وايدئىئر كىتابخانىسى تەشكىل ائدىر. من واخىتىمىن چوخ حىصە سىنى بورادا كىچىرىدىم. ماراقلاندىم گۇرە سن، ھانسى آذربايجان عالملىرى نىن ائىرلىرى ھىمىن كىتابخانادا واردىر؟ نىنگ عالمىم، گۇزل اينسان، دوستوم توفىق قوللىنىۋىن ۳ ايرى جىملى مونوقرافىياسىنى اورادا گۇزىندە چوخ سئوئىدىم و بىر آذربايجانلى كىمى غورور حسى كىچىرىدىم. دىرئىكتورون يانىنا گىتتىم، او، مىنى خوش اوزلە قارشىلادى و سواللارما جاواب وئردى. دىرئىكتور كرئىستىن جونسون دئدى كى، كىتابخانا دونيانىن تانىنىمىش عالملىرى نىن كىتابلارنى سىفارىشلە آلير. كرئىستىن جونسون دئدى كى، سىزىن توفىق قوللىنىۋىن كىتابلارنى تىز-تىز اوخونور، بو كىتابلار ان چوخ ايقىتباس، سىتات گىتيرىلن كىتابلار سىراسىنا داخىلىدىر. موعىن اولوندو كى، يوواردىق شىكلىندە دئسك ھەر كىتابدان ۱۰۰-دن آرتىق ايقىتباس گىتيرىلمىشىدىر. يقىن كى، ايندى ايقىتباسلارنى،

اشتاتلارین سایى داها دا آرتمیشدیر. او، علاو ائتدی کی، بیز بونو ایلین آخیریندا و بعضا ده اورتاسیندا آپاردیغیمیز ایندئکساسییا واسیطه سی ايله موعین اندیریک. اوچونجو ماراقلی جهت اوندان عیبارتدیر کی، کیتابخانانین «خبرلر» بوللتئنینده و ائلئکترون وئرسییادا همین کیتابلارین اینگیلیس دیلینده موکمل آنوتاسییا سی وئریلمیشدیر. چونکی کیتابلار روس دیلینده یازیلمیشدی».

کورپه قاقچین زولفییه منظومه

Körpə qaçqın zülfüyə
(Mənzumə)

كۆرپە قاقچىن زولفييه

كۆرپە قاقچىن زولفييه گئجه يارىدان خېلى كئچىندە
 كىند قالدى ظولمت، اندىشه ايچىنىدە.
 كىندە گىردى دوشمن عىسگرى،
 ھاي-ھاراي سالدى اونلار يىن قورخونچ سىسلىرى
 زولفييه نى بورودو قورخو، كدر.
 ھۇنكور-ھۇنكور آغلادى، سىسقادى الله بىلىر نە قدر؟
 ھەر شئى دىيشدى بىر آندا،
 قىشقىرىق ائشىدىلىردى ھەر ياندا، او ياندا، بو ياندا.
 كۆرپە قىز كىند يولونو ايتىردى آداملار اورا-بورا قاچاندا.
 زولفييه تىكرار حىسس ائتدى بونو
 سحر چاغى گونش ايشىغى ساچاندا،
 بىر دە كول دىيىندە گۇزۇنو آچاندا،
 اينسانلار پىر-پىر اورا بورا قاچاندا.
 ال دىمىشىدى اونا، بدننى نىن ھامىسىنا،
 غىيرتىنە، باكىرە لىك قىز ناموسونا.

زولفېيە مودەھىش گىجە نى خاڭىرلادى:
 كۆرپە نى بورودو كدر، ھىجان،
 ايلاهى، بو حالا نىجە دۇزور اينسان!
 بو نىجە زمانە، نىجە دۇوران!
 ھەر شى دىيىشدى كندلر يندە بىر آن.
 دەشت كندى بورودو بىردن،
 آتا-آناسىنى دوشوندو بو دم.
 عذاب ايچىندە چابالا بىردى،
 يازىق-يازىق اورا-بورا باخىردى،
 قىلىنە سانكى ايىنە تاخىردى.
 سۇزلرىنى كسىك-كسىك ھىجالا بىردى.
 توپ، توفىق اونو سالدى واھىمە يە،
 زولفېيە اللرىنى توتدو آلاھا، گۆيە،
 چونكى اومودو قالمايىشدى آرتىق يىرە .
 آلاھا قالمايىشدى زولفېيە نىن اومودى.

ايلدىرىم چاخىر، ياغىش ياغىردى،
 سىمادا مرمى شاققىلدا بىردى،
 مرمىلر، آوتوماتلار ھىي گورلا بىردى.
 بولودسا اۆز ياغىشىنى ياغىردى.
 كۆرپە مەصوم-مەصوم بو حالا باخىر، بوينونو بوكوردو.
 گۆزلرى قانلى ياش تۆكوردو.
 زولفېيە نىن گۆز ياشىندان

سئودیگی گول-چیچک بیتیردی.
 بو مودهیش حالی گورنده
 منیم ده خیالیم ایتیر، گئدیر.
 سما مرمیلی، قاتی بیر دوماندى،
 زولفییه نین گوزو دولو قاندى.
 زولفییه، قاراباغین کیمی سنین ده
 طالعینه فیرتینالی کولک اسدی
 یاغی دوشمن اینجه حسلرینی،
 آمانسیزلیقلا دوغرادى، کسدى،
 بو سنین اوچون، میلت اوچون آغیر بیر قصدی.
 ذکالیشان، اوزونسه یام-یاراشیقلى،
 عیصمتلى، قلبی تمیز، نورلو، ایشیقلى.
 آما حیات وئرمه دی سنه آمان،
 صافلیغینا اویغون گلمه دی زامان.
 اولمامالییدین درد ایچینده، قمنده
 موردار یاغی الینده، بئله المده.
 بو آجی سؤزلری یازماق ایستیمیر الیمده کی قلم ده.
 بو ندیر، یوخسا طالعیین ایشیدیر.
 یوخسا بو طالعیرین ان پیسیدیر؟
 قیصاصینی آلماق آذیرلرین، غئیرتلى ایشیدیر.
 بو، کیشیلیک ایشیدیر
 اولماز ایندی سوسماق. دئمک اولماز کی
 بو سادجه تاریخین ایشیدیر،

زامانین گردیشیدی.
 اوز توتاق هم ده غئیر ته طرف،
 غئیرت گتیرر میلته شرف.
 چاتمالییق بیر-بیریمیزین دادینا.
 اوجالیق گتیرمه لیک میل آدینا.
 اولمایاق " هوسکار " میل سئور،
 آلاهی سئون میلی ده سئور،
 دوشمنین باشینی چکیجله دؤیر.
 دؤزمورم زولفییه نین قهرینه
 آخشامکی، بو گونکو اوزوجو سحرینه
 عصبیلشیرم قاراباغین بئله تهرین:
 اولدون یئتیم، یئسیر قاراباغ،
 یاغیلارا کۆله، اسیر قاراباغ.
 قاراباغین ایشغالیندان بری
 اولدوم سانکی سر-سری.

دونیا یا گلدیم کی، قاراباغ بیگانه لری قاندریم،
 سطیر لریمله میلی سئومه یهنلری یاندریم.
 دونیا یا گلمه دیم کی گلک اوچون،
 گلدیم گئدیشلی-گلیشلی ایشلری گۆرمک، بیلک اوچون.
 آغلایاندا آغلاماق، گولنده گولک اوچون،
 زولفییه لرین چؤهره سیندن معصوملوغو سیلمک اوچون.

کۆرپه اولموشدو سانکی بیر سرسری.
ایسته بیردی گۆزونه گۆرسنسین بیر آذربایجان عسگری.
فقط بو آزادلاردی اونداکى کدرى.
گۆزو هئى گزیردی، آختاریردی بیزیمکیلری، ایگید عسگری.
اومود بسله بیردی خوش بیر آنا،
اونو خیلاص ائده بيله جک عسگره، حقیقى بیر اینسانا.
گاه دا قیشقیریردی، چاغیریردی:
" آنا، آنا، هاردا سان آنا " ،
گۆز گزیریردی او یانا، بو یانا، هر بیر یانا.
اومودو وار ایدی ایلاهی بیر مرحمته،
تانریسینا اولان صاف بیر محبته،
بلکه ده هئچدن یاراناجاق خوش بیر قیسمته.
آختاریردی اومودسوز اومود یئرینی،
خاطرلاییردی آبدوللا شایق، عابباس صحت شعرینی،
وار ایدی زولفییه نین شعره، صنعته خئیلی مئیلی.
شایق، صحت شعرلریندن بیلیردی پیس شئیدی
اولماق حیاتدا قان ایچن، بیر ده توفئیلی.

ائه زولفییه، زولفییه هله کۆرپه سن سن
آخی خوشبخت اینسان اولمالییدین بو دونیادا سن،
اؤزون کیچیک، آرزولارین بؤیوک،
قه-قهه چکیب گولمه لییدین سن.
سنوینجدن گۆز یاشلارینی سیلمه لییدین سن.

آما بئله اولمادین حیاتدا سن،
دئه نییه بئله طالع یاشادین دئه ندن؟!

سندده وار ایدی کیتابا بؤیوک ایستک،
اولوردون شاگیردلره نومونه، اؤرنک.
ایندی گیزلنمیسن کول دیبینده سن،
خیلاص ائده بیلیمیرم سنی، عاجیزم من.
منیم ده احتییا جیم وار زولفییه،
اوغورلو بیر غئیرتلی دؤیوشه،
ایسترم آرادان قالخسین اندیشه.
کؤپه، بلکه ده ایندی مولتفیلملر (کارتن) ده دوشور یادینا،
فیلمده کی کیمی بلکه ده تانری چاتاجاق دادینا،
دستک اولاجاق فاگیر باخیشلارینا - ایمدادینا.
فقط اوغورلو هوجوم لایبقدیر میلتمیزین آدینا.
اولماسین دؤنمکلیک آرخایا، گئرییه
مویسس اولسون اوغورلار هرره یه.

نه قدر کی، ایکیلی ستاندارتلا، گوج وار، سیلاح وار
دوشمنین هوجومو اولوب برقرار.
اونو ائدیر موردار هاوادار.
ساختا هاواداردا دئه شرفمی وار؟
اوندا اولور هئگئمونلو ایختیار.
سنسه زولفییه، تانری عشقیله

یوکسک ذکا ایله، عالی حسلرله
 گلمیسن بیزیم بو دونیا یا.
 حییف کی توش گلدیک ویجدانسیز یاغیلارا،
 داشا، کسه یه، سیلدیریملی قایالقلارا.
 ایتییهام ائدیرم سیزی، قودوز هاوادلارار،
 ایدیعالی، خبیث، قلبی قارالار،
 عدالتدن دم ووران ایبرنج ایقتیدارلار.

داغلار قیزی زولفییه،
 یازاغام سن حاقدا
 نه قدر کی، جانیمدا جان وارا!
 قانیمدا آذری قان وار.
 زولفییه، سن ایندی گۆز یاشی ایچینه
 ایقتیدارلار، کئفده، باشقا بیر بیچیمده.
 توتدوم اللریندن قالدیریم سنی،
 باخدیم اوزونه هیچقیریق توتدو منی،
 گۆر نه گونه سنی قویوبلار،
 سانکی اوزونو اولگوجلہ سویوبلار.
 هیچقیریق، قهر منی بورودو.
 سانکی کیمسه ییخیب منی
 داش-کسکله سورودو.
 کۆرپه، اومودله هئی باخیرسان اوزومه،
 احتییاچی وار ایدی گۆرونور

مەن مەن سۆزۈمە.
 مەن سە عاجىزلىگىمە گۆرە نىفرت
 ئايدىردىم ئۆزۈم ئۆزۈمە.
 چىتىنلىك چىكىردىم، بىلىمىردىم اولجە
 نەن باشلايم، دىيىم اونا نە.
 بونو دوپورموش كىمى
 كۆرپە ياپىشىدى اللرىمدىن،
 دانىشماق اىستە يىردى دوشمن عمللىرىندىن.
 كۆرپە دانىشىدى كەمە-كەمە، قىرىق-قىرىق،
 اونو دا، مەن دە بوغدو ھىچقىرىق،
 مەن سە فېكىرلىشىردىم: "بو ھالى-ايندى كىمە چاتدىراسان"،
 دوشمنى نەچە ازىشىدە سن، نەچە يۈرە باسدىراسان؟
 زولفېيە نىن قىلىندە وار ايدى دوشمەن نىفرت
 ھەم دە بىر دىانت، بىر قىتەيت.
 بىر دە مەنە طرف سىغىنما، يالوارىش،
 بو سەبەدىن گىلىردى مەنە طرف، قارىش-قارىش
 ئۆزۈم-ئۆزۈم دانلايدىردىم: "سەندە مە بىر كىشىسەن.
 بوخدور سەن سىغىرتەن،
 وار دىر ئانچاق يازماغىن، ھىسسىياتىن، ھىرتىن".
 دوشونوردوم: "پارلاق اولدوزلار دا بەضا ظولمت
 اىچىندە اولور".
 پىسلىرسە بىر بىچىمدە اولور
 گوناھلىق، غدارلىق بىر-بىرىندىن سىچىلمەز.

نادان هئج وخت عاغیللی تک دوشونمز.
 مبلت اولسا همرا، بیر سیرادا،
 زولفییه لرین قانی باتماز آرادا،
 لازیمدیر یالنیز غئیرت، جسارت بورادا.
 آما تاریخین ده اؤز غریبه ایشلری وار:
 اؤزونون اؤز گردیشی وار.
 هر کسی یئرلشدیریر فرقلی سیرادا.
 فقط بعضا کیمسه سیزلرضرر چکیر بورادا.
 غدارلار اوچون پیسلیک بیر سادتدیر،
 قبول اندیلمیش بیر وردیش، بیر عادتدیر.
 ایت کیمی قاپیرلار یاخشیلاری، هر کسی،
 یالانا خیدمت ائدیر آدیقلاری نفه سی.

دوشوننده زولفییه ده کی آجیلاری بو آندا،
 دوشمن یئنه آتشکه سی پوزدو او یاندا.
 کۆرپه یئنیدن اولدو اولکی حالیندا،
 اؤزو تشفییشه، اوز-گؤزو آل قاندا.
 ایندی خوجالی، لاجینلی، کلبجرلی سیلسیله داغلار
 قارا بولودا بوروندو، سانکی زولفییه نین دردینی آغلار.
 ائه، گؤزل داغلار، آ داغلار، دوشمن ایندی سنی ده داغلار.
 داغ چایلاری دا آشیب داشدی، گلدی جوولانا،
 سانکی زولفییه نین اینیلتیسی یاییلدی مئشه لره، هر یانا.
 شاعیر توفیق باباسی بو مودهیش منظره یه هئی باخیردی،

زولفییه نین دامارینداکی قارا قانلار
 دامجی-دامجی دره ده کی چایا آخیردی.
 نندن عذابلیدیر زولفییه اۆز مملکتینده،
 دوغولوب مکتبه گئندیگی دوغما کندینده؟
 دوشمن بیر طرفدن، هئی کورسو داعواسی،
 کین-کودورت، سريشته سيزلیک ده او بیرى طرفدن،
 اۆلکهده یاراتدی بوشلوق، قایداسیزلیق،
 آنارخیا، اۆزباشینالیق، هم ده حاقسيزلیق.
 بیر ده یالانچی وطنپرورلیک، اییرنج، قاتی حیاسیزلیق.
 بعضیلری نین اوزنگییه چاتمامیش آیاغی،
 اۆزونو آپاردی سانکی پرئزیدئنت سایاغی.
 بو آغریلار اوزدو، قلییمده قالدی گیزی، پونههان،
 بونو آچاجاق، وخت گلنده اۆزو زامان.
 هره ایره لی سوردو بیر قایدا، طریقت
 اونوتدوق کی، بیزه لازیمدی هم ده میلی وارلیق، معرفت.
 گۆز یاشلاری زولفییه نین صیفتیندن دامجی-دامجی گئیدیدی،
 زولفییه گۆز یاشینی قورتوم-قورتوم ایچیردی،
 یاغی دوشمنه حدسیز لعنتلر دئییردی.

قیشدیر، تۆکولموشدو آغاجلارین یارپاقلاری،
 چیلپاق قالمیشدی آغاجلارین بوداقلاری.
 چورومه میشدی هله یئرده کی سارالمیش یارپاقلاری.
 یارپاقلار آختاریردی اونلاری سارالدان، یئره سالان گوناھکارلاری.

منسه آختاردیم زولفییه نی بو گونه سالان سببکارلاری،

گوناهکارلاری

دوشونورم: " کاش زولفییه نین دادینا چاتابدی عسگرلریمیز، باری. "

زولفییه مکتبینه گئیدی ایلین ایلک باهاری.

غضب قلبیمده ییغیلیر سراسر، قالاق-قالاق

گؤزله ییرم تورپاغیمیز نه وخت قایتاریلاجاق

شوشادا، فوضولیده، قوبادلیدا گنجلریمیز

نه وخت توی-بوسات قوراجاق؟

هله کی بیلیمیرسن کیم-کیمه گولله آتیر.

کیمین قلبینده، هانسی ایلانلار یاتیر.

لعنتله ییرم یاغیلاری، بیزه دوشرسیز زامانی

بیر ده ساتقینلاری - الدن وئرلری سوکانی،

ائتدیلر قاراباغی عذابکئشلر مکانی.

گونش آرتیق باتیردی، یوخ ایدی ظولمتی دین

بویلانیردیم اورا-بورا، یوخ ایدی بیز طرفه گلن.

اوزاقدان-اوزاغا ائشیدیلیردی کیمینسه بوغوق سسی،

ائشیدیلیردی قیریق-قیریق آرواد-اوشاق ناله سی،

درد ایچینده قوورولوردو اونلارین هره سی.

قلبیمدن کئچیردی قارشیق، غریبه آنلار،

کاش مرحمتلی اولاییدی یئر اوزونده اینسانلار.

هم یوخسوللار، هم ده قیزیل آختارانلار.

بدن وئرمه یهیدی اوره یه اذیت

تارازلی اولاییدی دنیا، ابدیت.
 فقط بونا اومید آزدیر هله کی ، فقط.
 دوشونورم: اولاییدی اینسانلار، دینلر بیر-بیرینه بزک،
 دئییدیلر: " گلین دونیانی بیرگه گزک " ، دونیا وئرک بیرگه بزک.
 اولمایاییدی اینسانلار، بیر-بیری نین قنیمی،
 اولاییدیلر تولئرانئت، بیر ده حقیقی و صمیمی.
 دییشمه یه یدی دوغما دیشی قیزیل دیشه، عاغلینیس - تاماهینا.
 پوزغونلوق هوپمایاییدی اینسانلارین قانینا،
 اینسانلار یاناییدیلر بیر-بیری نین حالینا.
 آلوده اولمایایدیلر شان-شؤهرت ائهتیراسینا،
 پرستیش ائدیدیلر مرحمتلی اینسان لیباسینا.
 اولاییدیلر خوش رفتار بوللوغوندا.
 اوندا زولفییه لر درد چکمزدی دوغما
 کندین تیکانلی کوللوغوندا.

زولفییه نین دورومونو سئیر ائتدیکجه من،
 سارسیلیرام، نه قدر، بیلیرسنمی اوخوجوم سن؟!
 فیکریم ده زولفییه نین آخان گؤز یاشی کیمی سراسر
 سؤزلریمله، سطرلریمله آخیر گؤز یاشلاریم تۆکولور بیرگه، برابر.
 فیکرلی گؤز یاشی، شئیر ده اولور بیرگه بو آندا.
 ایستردیم بوغام کۆرپه یه ایشگنجه وئره نی،
 تورپاغیمیزدا آغالیق ائدنی.
 دوشونورم: بو ایشلرین نه اولی، نه سونو وار

بىرىندە كئف-ئىشە، او بىرىسىندە قىم، قوبار.
 بىرىنە قىسمت اولور هامار يوللار،
 زولفېيە نىنسە قىسمتى - تىكانلى كوللار.
 دونيا باشدان آياغا پارادوكسلار
 پارادوكسلار زىنھارا گتىردى اينسانلارى:
 اينسانلار ياخشىنى اينكار ائتىدىلر،
 رھبەر توتدولار يالنىز پىس آنلارى.
 الدە ساخلامدى گورزە ايلانلارى.
 سئونلر دە بعضا ايتىردىلر اۋز آرىنى،
 بو سىبدن سئون دە ايتىردى دوغما يارىنى.
 سئىر ائندىكجە زولفېيە نىن دورومونو، حالىنى
 فېكىرە غرق اولورام، ايتىرىم غاغلىمى.

آلدىم كۆرپە زولفېيە نى قوجاغىما، اۋېدوم آلنىندان، چنە سىندىن،
 گۆردوم او، ضربە آلىب دۇشوندىن، سىنە سىندىن.
 كۆرپە شوکا دوشموشموش ھاچاندان برى،
 دردى تزلندى، قان ياشلا دولدو گۆزلرى.
 بو درد اونون اوچون دئىيلدى كئچىجى، اۋترى.
 باكىرە قىز اوچون اولمازدى بوندان بئترى.
 بىردن زولفېيە نىن چوخ دىيشدى چۆھرە سى،
 ككلە دى، قىرىق-قىرىق ائشىدىلدى ظريف سسى،
 سانكى بىردن-بىرە كسىلدى اونون نفسى.
 آما اوندان وار ايدى حىيات عشقى، ياشاماق ھوھ سى.

دوشونورم: حیات عشقی ده طبقه لی، پرده- پرده،
 گرک سینه گره سن دوچار اولدوغون درده.
 تانری هر شئی اؤز یولونا دؤندرر،
 زولفییه یه ده خوشبخت گونلر گؤندرر.
 دوشوندوکجه دریندن-درین، باخ بئله،
 سانکی سئوینجیم، سؤزوم گلیردی دیله
 زولفییه ایله بو دفعه دانیشدیم گوله-گوله.
 دئدیم: کوریم، آلاهیین دا سنین دردینی بیله جک،
 دونیانین ان خوشبخت آنلارینی، بختینی سنه گؤندر جک.
 دئییه سن ائله ده اولدو، اوخوجوم، تلسمه یک، گله جگه
 اولماسین سؤزلره یئرسیز هوجوم.
 طالع زولفییه ده دییشدی اؤز یئرینی،
 خوش گونلر عوض ائتدی بیر-بیرینی.
 منیم ده سینمه سانکی گلدی یئنی اورک،
 بونو حس ائتدیم آشیکار، بیله رک، گوله رک.
 هله اورگیمه بیر اومود ده گلدی:
 واخت گه لر بو ایشگنجه نین جاوابینی وئریک
 حاق سؤزوموزو بوتون عالمه بیلدیرریک.
 طالع ده اولور بعضا دییشکن: چئویک، گزری،
 شرط اودور کی، آدامدان چکیلیمه سین
 تانری نین، آلاهیین دیقتی، نظری.
 یاپیشدیم زولفییه نین قوللاریندان بیر تهر،
 گؤزله ییردیم نه واختی آچیلماق یئنین سحر.

کئچدی قارائلیق، آچیلدی بیر ده سحر
بولاقدان گیزلیجه سو گتیردیم، قوروموش بیر پارچا
کسیک چۆرگی اونا یئدیزدیردیم بیر تهر.

بو آندا سول طرفدن، سول یاندان
اٹشیدیلدی آذربایجانجا دانیشیق،
آما ائرمنی لهجه سی، سسی
دیکسیندی، آز قالدی کسילה زولفییه نین نفسی.
-ئیله بیرسبز گئجه واختی بو کوللوخدا؟
-سوروش- دئدیم بونو اؤز ائرمیلرینیزدن
سیزلر قوووبلار بیزی اؤز ائولریمیزدن.
ائرمنی دئدی: " قالیلری زامان اؤزو اعدام ائده جک ".
بو سؤزلره من اینانمادیم، نئجه ینی " اعدام ائده جک "
هئچ نه ده آنلامادیم.

دوشوندوم: " بلکه بو ائرمنی دئیل، بیزیمکیدى. "
یا دا ائرمینیدیر، ائرمینکیدیر.
من سوسدوم، سوسدوم؛...

کۆرپه یه گۆره
هیجانلاندیم، آز قالا قوسدوم.
ائرمنی: من آخماق دئیلیم، عاغیللی ائرمینیم،
بیلیمیرم پیسم، یا نیم.

بیلیمیرم بئله گئتسه چوخلوقانلار آخاجاق،
هله بیلینمیر کیم کیمین باشینا نیزه تاخاجاق

من اونا: سىز كى، آرتىق تاخمىسىنىز
 ئىرمىنى: " خىر، دىكى سىز ئىرمىلىر
 بۇيوك سىھولر بوراخمىسىنىز ".
 " باكى " دىئىندە تۇكولور گۇز ياشلارېم،
 يادىما دوشور اورداكى يولداشلارېم
 خاطىرلايىرام اوراداكى فىراوانلىغى،
 آذربايجانلى يولداشلارى، بىر آنلىغى "
 سونرا ئىرمىنى داعوام ائىدى:
 سىزە وئىرىم بىر شاد خىر:
 دىئىرلر آذربىلردن گۇزلە نىلىر ھوجوم،
 اوندا كىندىنىز دە، سىز دە اولاجاقسىز آزاد، بختور
 من سوردوم: بس سىز نە اوچون بوردا؟
 ئىرمىنى: قاچدىق سىز طرفە كۇنوللو بىر تەر،
 گۇزلە مە دىك قارانلىق چكىلىسىن، آچىلىسىن سىر.
 يوخسا بىزىمكىلر اۇزوموزو آتوماتلا دىدر.
 منسە دوشونوردوم: " گۇرە سن بو حال، وضعىت بىلە مى قالاجاق،
 يوخسا ھر شىئى ياخشى اولاجاق؟!
 بلكە آذربايجان يىكوندا قىلبە چالاجاق؟!
 اوندا كىم ساياجاق زولفېيە نىن آھىنى، كدىرىنى،
 ئىجە موعىن اندە جك ايشىگىنچە لرىن قدىرىنى؟ "
 منىم چارپاشىق، احتىماللى - احتىمالسىز فىكىرلرېم:
 بعضا درىن، بعضا داياز، آپاردى منى اوزاقلاردان اوزاقلارا،
 گاه كىچمىشە، گاه دا قاباقلارا.

دوشوندوم، دوشوندوم،
ایستمه دیم فیکیرلریم ایندی بوردا
سبب اولسون قالما-قالا،
باياغی صؤحبت اولسون حاقیقت قالما-قالا،
آما ایسته مزدیم زولفییه ده کی بو حالا اینسانلار بیگانه قالما.
ایستمیرم دوشک حاقسیز آزادلیغین حاقسیز گیردایینا،
حاقلی-حاقسیز پرستیش اندک اونون آدینا،دوشک اونون اودونا

سحره آز قالیردی،
زولفییه نین آغریلاری
قلبیمه درد سالیردی.
هر دردین اؤز کدری وار
زولفییه دردی نین اؤز چکیسی،
اؤز قدری وار.
شوبه لندیم یئنه اسیر ائرمنی حاقدا:
گؤرونور بونون اؤز سببی وار.
کیم اؤز اوردوسونو قویوب قاچار.
هاردان اولدو ائرمنی بئله لوطفوکار،
حقیقتمی سئور گوناھکار؟
آجیب - آغارتمادیم چوخ سببدن
ائرمنی اسیرین سؤزونو،
سادلؤوح آپاردیم اؤزومو.
زولفییه اینیلتیسینی کسدی بیر آرا

سانکی دردینی سیلیب-سوپوروب آتدی بیردن کنارا.
 تانک سسی ائشیدیلدی بو آرا.
 کؤنوللو اثرمنی اسیری گلدی دیله
 دانیشدی گوله-گول:
 " -گۆردونوز، سیزینکیلر کئچدی سدلی،
 یامان هوجوما کئچیب آذربایجان عسگری
 منه ایندی موشتولوق دوشور. "
 منسه دئدیم: " موشتولوق وئرجم شوشا آلیناندا،
 قاراباغدا اوچ رنگلی بایراغیمیز دالغالاناندا. "
 دوشونوردوم: " گۆر نئجه دئسپوتلار یارادیب دونیادا بشر "
 هردن بیر زولفییه نی بورویوردو سویوق تر،
 زولفییه نین رنگی سارالمیش، قالمامیشدی اوندا
 اولکی دورومدان بیر اثر
 اینسان بو ظولمه نئجه دؤزر؟
 تانریدان دوعا ائتدیم، زولفییه دورسون آياغا،
 سون قویولسون واهیمه یه، داعوا یا
 قوووت گل سین، کۆرپه چیرپینان اوره یه.
 گۆزل منظره وار ایدی داغلار قوینوندا.
 داغ-دره هله گۆزللشه جک قلبه میزین سونوندا
 زولفییه نینسه دورومو آما دایانمیشدی
 سانکی-عؤمرونون سونوندا
 معصوملوق، یازیقلیق، وار ایدی اونون چؤهره سینده.
 درین دوشونجه، ذکا اولور اینسانلارین بئله سینده

كۆۈرلدىم، گوج - بلا ايله اله آلدیم اۆزومو
 دانېشدىم دئدىم اۆز سۆزومو،
 لعنتله دیم وحشیلېگى دئدىم ائرمىيە اۆز سۆزومو.
 كۆنوللو اسیر:
 " من موسلمانلارېن چۆرگىنى يئمىش، سوبونو اېچمىش،
 آما آذربلردە بئله وحشیلېگى هئچ وخت گۆرمە مېش.
 كۆرپە نى آپارماغا كۆمك لازىمدىر سا اگر،
 بونو اندرم اور كدن، جان باشلا خواهىشلە، يالوارىشلا. "
 سونرا يئنه علاوه ائتدى:
 " يادىمداير بئله ظولمو سومقايتىدا ائتمىشدى ائرمىلرە بىر ائرمى شيطان،
 آخى شيطانلاردا اولمور بىر دامجى ويجدان. "
 ائرمى دانېشىردى قىرىق-قىرىق، دايانا-دايانا،
 بعضا باخىردى، نظر سالىردى او يانا، بو يانا
 دوشونوردوم: " آدام لازىمدىر كى، بو باخىشدان بىر شئى قانا.
 بلكە بو كىشفا تېچىدىر، بوخسا سادجە اينساندىر، بوخسا نه بىلىم ندىر؟ "
 كۆنوللو اسىر سانكى اوخوبوردو اورگىمى،
 تشوېشىمى، آرزومو، دىلگىمى،
 اسىر دئدى:
 " منە دوغمادىر آذرى نىن سسى، آوازی موغامى نغمە يە بنزر،
 بونو موغامى بىلن سئزر.
 بئله حسىياتلى، مودرىك خالق اوچون،
 بو وحشیلېگى درك ائتمك، چتىندىر، چتىن،
 ناموس، غئىرت بايراغىدىر سىزىن مىلتىن.

دوست، قوھوم اولموشام موسلمانلارلا عۆمور بويونجا،
چۆرك كسمېشىم، يئمېشىم دويونجا.
دئدىكلرىمە اينان سۆزلىرىم لاپ تر-تميز
آذرىلر بوراخيبلار قلىبىمدە ھمىشە اؤنملى، ابدى بىر ايز "

زولفېيە كوللوقدان قورتاردى، گئتدى ائولرىنە،
آما اينانمادى ائوۋە باخاندا گۆزلىرىن:
ائولرى مرمىدن داغىلىمىشىدى.
چادىردا قونشولار اونون باشىنا يىغىلىمىشىدى:
زولفېيە يە تسكىنلىك وئردىلر:
دئدىلر ائولرى يقىنكى حكومت دوزلدە جك،
زولفېيە يئنە مكتبە گئدە جك.
گۆزۈنە دىمە دى زولفېيە نىن قارداشى، آتاسى
بو گون قئىد اولونوردو آتاسى نىن اوچ گونلوك ياسى
زولفېيە نىن آتاسى عسگرىن اۋزودە عسگر ايدى،
قطعىتلى، زھىملى بىر كشفياتچى، نر ايدى.
زولفېيە كول-كوسدا اينىلدە ين زامان
عسگر جبھە زولاغىنى گزر، سئىر ائدردى،
دوشمنلرىن اورا-بورا حركتىنى گودردى،
كوماندىرىن امرى ايلە مخوى ايشلر دە گۆرردى.
عسگر حاقىندا اولمازدى قطعىيىن بىر شوبھە پردە سى،
اونون كشفياتا واردى ھوۋە سى،
بىر دە صاف آذرى عقىدە سى.

بئله اولموشدور همیشه اصیل آذربایجان عسگری،
 بئله اولموش کشفیاتچیلاریمیز ازلدن بری.
 بیر گون عسگره خبر گلدی:
 کشفیاتچی دوستو، همکاری یارالانیب،
 بوتون بدنی قانا بولانیب.
 او، مووققتی ترک ائندی اؤز پوستونو،
 خیلاص ائتمک اوچون جبهه دوستونو.
 دهشتلی گولله یاغیردی هر یئره.
 عسگر دوستونو چتینلیکله خیلاص ائندی،
 آما اؤزو حیاتدان ابدی گئتدی.
 بونو زولفییه دن گیزلی ساخلادیلار بیر تهر
 آتاسی نین فاجیعه سیندن اولماق اوچون بیخبر.
 اولوم خبری زولفییه دن خئیلی اوزاندی.
 آنجاق بونو بیلنده سانکی او، اوددا یاندی.
 یئدیگی چۆرک سانکی بوغازیندا تیخاندی.
 آتانین نه دئمک اولدوغونو ایندی قاندی.
 زولفییه سیخیلاردی آتاسی نین قوجاغینا هر دن
 ائشیدنده آتاسی یوخدور بو دونیادا، بیر دن
 سانکی پوچ اولدو آرزوسو، نیتی،
 تزلندی ایکیلی دردی یئنیدن.
 زولفییه نین اولدو ایکیلی دردی، غمی
 اوزو جودور، دهشتلیدیر هر ایکیسی نین جمعی.
 گئتدی عایله نین باشچیسی، سؤندو اوجاغی،

زولفیه یه بیر داها نصیب اولمایاجاق دوغما آتا قوجاغی.

دوشونورم: یازیق، کورپه زولفیه، بو دونیادا گور سن نه لر چکیرسن

ائله بیل اوزون اوزونه درد آغاجی یئتیشدیریب اکمیسن.

زولفیه چکدی هم یاغیلارین، بیر ده میلی ساتقینلارین اذیتینی

او، هئچ کیمله بولوشدوره بیلمه دی گیزیل دردینی،

درددن ده گوتورمه دی سانکی درد مینتینی،

کورپه لیکدن گورمه دی بو دونیانین اوشاقلیق لذتینی

کورپه زولفیه نین بختی اولدو باخ بئله، گوز یاشلاری دوندو گوله

آما اوخوجوم، بو مطلق بدبینلیک دئییل،

اونو خوش آنلار گوزله یه بیلر دوغما تورپاغیندا، هله.

زولفیه اولاندا قطعیتلی، قورودوقجا عیصمتینی،

تانری وئر جکدیر مطلق اونون اوز حالال قیسمتینی.

اوزو ایله داشیمایاجاق بو دونیانین قباحیتینی.

هر شئی یئرینده اولاجاق واختی چاتاندا

یاغیلار تسلیم اولوب، اولوب یئرده یاتاندا

دوشونورم: گرک هئچ کیم قالماسین قلبه ایشینده کناردا،

بیهوده کئچیرمه سین واختینی، گونونو اوردا- بوردا.

" وطن "، " قاراباغ " دئییه- دئییه

مئیل ائتمه لیک صافلیغا، موقدسلییه

سون قویمالییق پولداکی حریصلیه.

بو ایشلری ائتسک تر- تمیز

اوغورلا باشا چاتار هوجوموموز، قلبه میز.

آزاد اولار تور پاغیمیز، وطنیمیز
 شادلاتاریق، سئوینریک هر بیریمیز
 نه قدر ده اولسا نامردلر، قارا کؤلگه لر
 صاف، جسور اینسانلار دا واردیر ایسته سن بیزده نه قدر.
 اینسانین واردیر اعجاز کار، غریبه پیسخولوژی طبیعتی:
 کدر، کین ده حرکت گتیریر اینسانلاردا اولان پوتنسیال قووتی.
 گؤررسن ایلین، گونون بیرینده هر شئی اولاییلر اؤز یئرینده.
 توی-بایرام اولار قاراباغ دوزونده زولفییه کیمی اولان گؤزلری یاشلی
 اولارلار خوشبخت، بختیار، گولر باخیشلی.
 بودور صافلیق، تانری نین اینسانلاردا اولان نظری
 هم ده ساغلام دوشونجه نین نتیجه سی، شاه اثری.
 دوشونورم: وحدت تاپاندا اینسانین نیتیه سؤزونون وحدتی، حکمتی
 اولور اونون اولوو اوستونلوگو ماددیلیکدن ده اوستون لذتی.
 اولور بعضا پیسلیکله باهم اینسانلارین اؤزونو تنقیدی، خجالتی.
 بونو دا بیلمه لیک، البت.
 اینساندا اولاندا صاف، یوکسک دویغولار
 آرتیر اونداهم ده معنوی یوک، قایغیلار
 اینسانا لازیمدیر هم بیر، هم ده دیگری،
 آما بیلیمک لازیمدیر گؤره سن اولاردان هر یه نه قدری.
 اینساندا اولاندا صافلیق، مردانه لیک
 گئتمز هاوایی اونون چکدیگی عذابی، کدری.

 قادینلار دؤیوردو سینه لرینی، بدنلرینی،

کیشیلر دانیشیردی، خاطیرلاییردی
 اؤلنلرین، عسگرین خوش عمللرینی.
 هیچقیریق، کؤور کلیک بوروموشدو هر یانی
 دهشته گتیریردی هؤنکورتو هر اینسانی.
 زولفییه نینسه سیزلاییردی بدن، هر یانی
 ایسته ییردی کؤمه یه چاغیرسین بوتون دونیانی
 زولفییه دن درد ال چکمیردی
 معلوم سبیدن:
 درد اوستونه درد گلیمیشدی هر طرفدن.
 زولفییه فیکره دالیردی آرامسیز،
 فیکیردن سانکی دویونجا دوشونوردو:
 " آتام، قارداشیم یوخدور دئمک؟
 بس اونلارسیز نئجه یاشاییم، یئییم چؤرک "
 آما اؤزو ده کئچمیشدی آغیر یوللاری،
 خاطیرلاییردی دیزلرینه باتان تیکانلی کوللاری،
 بیر ده آزدیغی، چاشدیغی آیری-اویرو یوللاری.
 آما او، دیانتلی، غییرتلی قیز ایدی:
 جیز کیسینی چکیردی گلّه جک ایللرین:
 پیس ایللری خوش ایللره باغلایاجاق عذابسیز خوش گونلرین.
 ایستمیردی اولکی کیمی یوللاری آرسین،
 گلّه جگینه بوخوو اولوب معنوی روحونا قییر قازسین.
 زولفییه درک ائدیردی، درد بیر یانا،
 آنجاق درد، کدرله گئتمک اولماز هئچ بیر یانا.

اینسان اوخومالیدیر، اؤیرنمه لیدیر بئینی دویونجا،
 بونو ائتمه لیدیر فاصیله سیز، عؤمور بویونجا.
 دوشونورم: " کیمده وارسا تمیز عقیده، اینجه اینسان چؤهره سی،
 اوندا اولور حؤکمن گله جگین نورلو نیشانه سی "
 زولفییه اوخوبوردو، آددیم-آددیم گئدیردی ایره لی،
 هم ده خاطیرلاییردی او آجی گونلری.
 درسده موعلیم سؤزونه اولوردو گؤزده، قولاقدا،
 جاواب وئرمک اوچون وتوروردو قاباقدا.
 جاوابیله تجویلندیریردی موعلیملری هردن، بیردن،
 آله وئرگیسییدی، اوخوماغی، باجاریغی وئریلمیشدی تانیردان، گؤیدن،
 زولفییه نین واردی غریبه حیات دوزومو،
 عذابلارا، قم-غوصه یه داعواملی دؤزومو.
 یقینکی اولاجاق گله جگین پارلاق بیر قادینی
 او، شرفله قورویاجاق شرفلی قادین آدینی.
 هم ده دوغما " آذربایجان "، " قاراباغ " آدینی.
 او، اونوتموردو کوللوقداکی دهشتی، فاجیعه نی،
 او قارائلیق، مودهیش گئجه نی.
 اولوردو بیردن کوسگون، هم ده بیحال،
 آما اولوردو ایراده لی، وؤزونه گلیردی درحال.
 اوخوجوم، من ده ایسته مزدیم زولفییه
 اولسون یازیق، میسکین، بختی قارا.
 آخی تورک قیزی هارا، میسکینلیک هارا؟!
 ایسته ییردی کئچیب آدداسین سرت دیواری،

اولسون خالقى نین فخرى، ووقارى.
 گوناھسيز "گوناھلارینی" یوبوب آپارسین، باری.
 پوچ ائتمه لیدیر نییه آخی اولان واختی، فورصتی،
 غئیری عادى دوشونجه نی، قابیلیتی
 هم ده خوش نیتلی زحمتی،
 دوشونورم: لازیمدیرمی لازیمسيز سیخینتی، قالما-قال؟
 اینسان اولاییلر نه یه گؤرسه حالبا-حال.
 اینسان بونو ائتسه معناسیز، آرامسيز نه قدر،
 عذاب چکر حیاتدا بیر او قدر.
 زولفییه بونو درک ائدیردی قلبی نین غوصه سیله،
 بیجلیکله یوخ، ایراده سی، ذهنی نین قوووه سیله.
 دوشونورم: حیاتین بوتون طرفی هله ظولمت ایچینده قالمامیشدیر،
 نئهره کیمی او طرف، بو طرفه چالخالانمیشدیر.
 کئچیرمک اولماز حیاتی هارداسا بیر تهر،
 اگر یوخدورسا آتین، نه یه لازیمدیر الدهه ائدسن یهر؟
 حیات آت دئییل کی، اونو شالاقلا قوواسان،
 آغاج دئییل، دلیک آچیب ایچریسینی اوواسان.
 یئر تاپمامیش ترک ائتمز لر مکانی،
 اصیل دنیزچی الدن وئرمز سوکانی (چانتا)،
 بونسوز گئتمز انگینلییه، اوزاغا،
 گرک اوندا دؤنه سن ساحيله، قیراغا.
 فقط اینسان گولسه ده، حل ائتسه ده اؤز قایغیسینی،
 اونوتمور کئچن سارسیدیجی آغریسینی.

زولفېيە آرتىق سانكى آھىللار كىمى
 ھەر شئىيە ياناشىردى ذكاسى، عادىلە،
 ھەم دە شىرلشىردى اولوب كئچنلرە اۆز طىبىعتىلە.
 او، نىفرت ائدىردى اينسانلارداكى يئرسىز قباحتە.

پېسى دە، آيرىنى دە حساسلىقلا گۆروردو،
 ايرىنجلىكلرە نىفرتلە اوز چئويرىردى.
 حىف كى، زولفېيە نىن اوغورسوز بختى سانكى تلسدى
 اوغورلو گئدن يولونو قفلتن كسدى:
 قالدى فاشىستلر، ياغيلار قوجاغيىندا
 تىكانلى، چىركابلى كول-كوس قىراغيىندا
 شوکور آلاھا كى، منى اونا يئتىردى بو آندا
 زولفېيە نىن ھالى توغىيان ائندە، سوسوزلوقدان اورگى ياناندا
 بو دا اونون طالعى نىن خوش بىر دىققە سى،
 بونو شىرلندىردى زولفېيە نىن صاف عقىدە سى.
 گۆردويوم جىرىلمىش اوزون، بدن يارالارىنى
 تىزىپ ائدە بىلمىرم دويغوسوز، ھىجانسىز.
 بونو ائدە بىلدىر دى آنچاق فاشىست، وىجدانسىز.
 كۆرپە نىن عذابى، اينىلتىسى- ھىقىقى بىر رذالت،
 بو فىزىكى، ھەم دە مەنوى سويقىرىم ايدى، البت.
 قىلمە آلاندا من بو آجى، دىھشتلى سۆزلىرى
 سارسىلىرام، بورويور منى خجالت تىرى.
 گۆزوم اۆنۈنە گلىر فاشىست، قولدور دىستە سى

بو، اويادير ياغيلارلا قارشى ھوجوم، چاغىرىش سسى.
 توپلاياق قوۋوۋە، گوج، بىر دە جسارت، نىفرت
 دونيا عالم ائتسىن بو ايشە، اوغورلاريمىزا حىرت،
 دئسىنلر توركلردە واردير يئنه ناموس، غيرت.
 اينتىقام آلىناجاق، بئله قالماياجاق
 گۆزلە يىرىك زامانىن ساعاتىنى، دقيقە سىنى،
 مېلتىن اويانىشىنى، گور سسىنى
 بونو ائتمك آسان دئىل، چتىندير، چتىن،
 گركدير اولماق غئىرتلى، بىر دە متىن.
 اوز توتورام زولفېيە يە يئىندن، يئنه من:
 گلە جكدە قابىلتلى اينسان اولاجاقسان سن.
 زحمتىن، قابىلتىن گئتمىە جك ايندى بادا
 حورمت اولاجاق گلە جكدە " زولفېيە " بىر آدا.
 چاليشىرسان، اۋىرنج يولوندا آخشام، سحر
 بونو اندە جكسن، آرتىق ائتمىسن بو واختا قدر.
 دئدىكلرى نىن، اوستونده مؤحكىم دورورسان،
 اۋزونه اعتىبارلى، نورلو بىر صاباح قورورسان.
 راست گلە يە سن حياتدا ھئچ بىر مانعە يە،
 چاتاسان قلىبنده كى آرزو، ايستە يە.
 نە لازىمسا اونو سن كۆرپە لىكدن ذھىنە يىغمىسان.
 اۋزونه مؤحتشم، معنوى بىر بىنا قورموسان.
 اطرافىنا ياخشى، غئىرتلى رفيقە لر توپلامىسان.

سنین عذابلارین ایندی آرخادا قالدی
 حیاتین کؤلگه دن چیخدی، منن اوجالدی.
 سن ده، من ده اندیشه لردن قالدیق یانا-یانا،
 شوکور تانرییا، زابین یاخشیلیقلا چاتدی سونا.
 چوخ اولسا دا بئله اینسانلارین آجیسی، کدری
 اوستونده اولاجاق اولناری یارادانین همیشه نظری.
 زولفییه عؤمورلوک قالمادی آتش ایچینده یانا-یانا،
 او، دردینی ییغیب توللادی باشقا یانا،
 گؤندردی اود-آلووو منفور شئیطانا.
 یاغی ظولمونه معروض قالسا دا نکى وار.
 کول-کوستا دا زولفییه الله عشقینی حیسس ائتمیشدی آشیکار.
 اینسانلار بیلسینلر فاشیست هارا، شئیطان هارا،
 شئیطانین اوزو اولسون همیشه قارا
 فاشیست، شیطان بیر-بیرینه تن اولور هر ایکسی دئسپوت، یاغی، قلبی قارا.

ایشلر قویولدو اؤز یئرینه یاواش-یاواش، خیردا-خیردا
 نور ساچدی زولفییه گئدن یولا، آخیردا.
 اونون دا اولمالیدیر خوش گونلرده اؤز پایى،
 چوخالمالیدیر گئتدیکجه بئله گونلرین سایى.
 زولفییه آرتیق چاتیبدر حددی-بولوغا،
 اوخویور، کؤمک ائدیر آناسینا، گئدیر قوللوغا.
 زولفییه نین خوش اووقاتلی بیر آناسی وار،
 اؤزو معریفتملی و غئیرتملی، آدی - نوبار

نوباردا اصیل آذربایجانلی قانی، غیرتی وار.
 نوبار چوخ-چوخ سئوردی حربیچی حیات یولداشینى،
 اکسیک ائتمیر جمعه آخسامی اونون احسان آشینى.
 عسگردن سونرا پودرالانمیر، دوزلتمیر گؤز-قاشینى.
 بعضیلری کیمی گیزلتمیر، هله آرتیرار یاشینى.
 نوبارین زولفییه کیمی مرد، غیرتلى بیر قیزی وار،
 تحصیلدن، علمدن ساوایی بیلیمیر دونیادا نه وار.
 زولفییه فاجیعه دن سونرا اؤزونده توپلادی جسارت،
 جسارت سئویر صبرله غییرت.
 زولفییه سئومیر قورو تعریفی، شؤهرتی،
 سادجه ایستیمیردی باتسین چکدیگی زحمتی،
 اوندا واردیر اصیل گنجلیک شرفی، کئیفیتی،
 ایسته مزدی کیمسه اونا ائتسین بایاغی میننتی،
 بئلیدی زولفییه نین آوراسی، حیثیتی،
 آنادان گلме دونیا یا باخیشی، خاصیتی.
 دوشونورم: بلکه بو دا بیر آله ایشیدیر
 اینسانین نسیلدن نسيله کئچن
 مؤعجیزه لی بیر ژنتیک وردیشیدیر؟
 یوخسا وئرلن ایلاهی حاقیدیر، ایلاهی پاییدیر؟
 اینسانین خوش گونلری، آیدیر.
 صافلیق، پاکلیق اولاندا اینسان قانیندا
 آله دا تئز چاتیر اونلارا اؤز آنیندا.
 گور اوخوجوم، منیم قهرمان زولفییم گئدیر سورعتله هاردان-هارا

آرتیق او، اولمایاجاق میسگین، اؤزو-اؤزونه دئمییه جک بختی قارا.
 بودور زولفییه ده کی متینلیک گؤرون آخیر-اول، نهایت،
 قالب گلیر میسگینلییه زولفییه ده کی جسارت.
 زولفییه نی بوروسه ده غوصه، کدر،
 اونون ایراده سی یاخشی کی، گئتمه دی هدر.
 دوشونورم: بعضا بیلیمیریک گئدیریک هاردان هارا،
 دئیریک آغا قارا، دئمیریک قارایا قارا.
 قییمتلندیرمیریک، زولفییه کیمیلرینی چالیشیریق بعضن سالاق تورا.
 فیکیرلشمیریک زولفییه لر هارا، تور هارا، توربا هارا.
 زولفییه لر اولاندا الله حیمایه سینده
 گئج-تئز اولورلار اوجا داغ زیروه سینده.
 اونوتمایاق کی، کیمینسه وظیفه سی، حارام تیکه سی
 کیمه سه اولار بیر بوخوو، اینکیشافینا مانعه سی.
 زولفییه ایراده سی اولاییلر بیزیم گنجلره اؤرنک،
 بونو لازیمدیر هامیمیز بیلک، درک ائدک.
 زولفییه لر گتیرر ذکاسیله میلته شرف-شان،
 بونو اونوتمایاق هئچ بیر زامان، هئچ بیر آن
 بونو گؤستره جک هم ده گله جک زامان.
 خاریجیلر ده بیله جک، تانییاجاق زولفییه لری
 یئتیریب هانسی میلته، هانسی مکان.
 زولفییه لر اولاییلر لازیم گلنده اؤز اولکله سینه ضمانت.
 گتیرر اؤز عاییله سینه، میلتهینه خصوصی حؤرمته.
 بیز بورجلویوق زولفییه لره کؤمکلیک ائتمه یه،

چاتمالیدیر متین گنجلر ان یوکسک زیروہ یہ۔
 اؤیر تمہ یہ ک گنجلر یمیزی ہارداسا آیریلیہ، سوستلویہ
 اؤیرہ دھک شفاف، شرفلی بیر ایلاہی موقدسللیہ۔
 روتاتسییایا بوراخیلما سین سؤنوب گئریدہ قالانلار،
 لیاقتی اولمایانلار، یئرسیز وظیفہ داعواسی سالانلار۔
 اینسانلارا لازیمدیر ہمیشہ ساغلام عقیدہ، اورک۔
 بونو هامیمیز آنلایاق، بیلک،
 حقیقتی سئومکلہ، گنجلرہ نومونہ گوسترہ رک۔
 بو نومونہ نی گوستریب زولفیہ، آناسی نوبار
 اولناردا موقدسللیک اوچون نہ ایستہ سن آرتیق وار۔
 بو سؤزلری اوخوجوم، یازاجام دؤنہ - دؤنہ
 نہ قدر کی، جانیمدا جان وار، دئیجم یئنہ، یئنہ
 بو دئییل سادجہ سؤز، سطیر آراسی،
 زولفیہ دہ بیر، نوباردا باشقا جور اولوب
 اورک آغریسی، قلب یاراسی،
 اوغورلار، ہم دہ آمانسیز حیات مجاراسی۔

زولفیہ نین اوباسینی غوصہ ایلہ دولاندیم
 آما ہم دہ ممنوعنام کی، زولفیہ کیمی
 قطعیتلی گنج بیر کؤرپہ قیزی قازاندیم۔
 زولفیہ نین طالعینی آددیم-آددیم آراملادیم،
 حیاتینا آجیدیم، متینلیگینہ حیران قالدیم۔
 دردینی دردیم ساندیم، دردینی اورگیمہ سالدیم۔

زولفیه نین دردی میلی دردیمله دوغمالاشدی
 ساپ کیمی دویونله نیب اورگیمه دولاشدی.
 چوخ شئی منه بیان اولدو یا گیزی، یا آشیکار
 درک ائتمز اونو آنجاق یا لال، یا دا کار.
 حیسیسلر، ائموسییالار جوشاندا، ووسعت آلاندا،
 اینسان اؤزو – اؤزونو کمنده، ایشه سالاندا
 بعضن اینجه فیکیر، نیت ده دیر داشا
 اینسان اولاییلر سفته، بامبیلی
 اؤزو – اؤزونه اندر حقارتله تاماشا.
 ایشلریمیزی بو سایاغی دوزدوک – قوشدوق، بلی
 دویونه دوشدو قاراباغین ازلدن اولی.
 ثابتلیک دیشدی قفلتن، بیردن
 الیمیز اوزولدو یئردن، گویدن.
 گوناھی هئچ کیم اوزرینه گؤتورمور
 آجی مئیوه لی آعاج شیرین مئیوه یئتیرمیر.
 سحو ائتمیک بوندان سونرا هر جرگه ده،
 میضرابی ووراق اؤز واختیندا، هر پرده ده.
 دنیا گؤرسونکو بیز ده گلیمیشیک غییرته،
 دوشمن مایوس اولسون، دوستلار سا گل سین حئیرته.
 دوشونورم: تورپاقلار ایتیریلدی هم ده نادانلیغا گؤره
 سحویمیزی بیلمیه رک، یا دا بیله-بیله،
 وطنی سئومک اولماز ائله-بئله.
 سحولریمیز چئوریلدی زولفیه کیمیبالالارین کدرینه، اورک آغریسینا،

سرىشته سىزلىك، رېتورىك سۆز ياراسىنا.
 وطنە، تورپاغا دىن ضرىبە قاچقىنلىغى ائلە دى مىلتە اورك ياراسى.
 حسيياتسىزلاردا حس اولونمادى نە خجالت، نە دە اوز قاراسى.
 چكىشمە لر الدن وئردى ايلكىن، اوغورلو فورصتى،
 دويونە دوشدوك، بئله اولدو ايشلرين نهايتى،
 تحريف اولوندو " وطنسئورلىك " آنلايىشى، حتى اونون ماهيتى.
 آيىبلىقلا باخمادىلار سحو ائدنلر اؤزلىرىنە،
 خجالتلە باخمادىلار خاوس تۆرە دنلر آداملارین گۆزلىرىنە.
 بو سحو لر تصدىقلندى زامان-زامان،
 نتيجه سى اولدو بىزىم اوچون زولفییە لر،
 هله چوخلو-چوخلو، نە لر، نە لر.
 اوزولدو ثابتلىك، ثابتلىكده كى حلقە لر.
 تكجه زولفییە نین ايشى گتيرمه دى چتين
 قاراباغىمین اؤزو قالدى كيمسه سىز، يئتیم.
 ائده بيلمە ديك هارداسا دقيق سئچیم.
 آلىندى آذربايجانين تورپاغى، تالاندى قاراباغين زنگين ثروتى،
 پيس گتيردى قاراباغين طالعی،الدن گئتدى اينسانلارین عابیر عیصمتى،
 بو ايمیش قاراباغیلارین آجى قیسمتى.

زولفییە، كۆرپە بالا، بؤیوكلره
 بؤیوكلر نومونه سى گؤستردین سن،
 بو عقیده ایله بؤیوكلردن یوکسک اولدون.
 كيچيك اولماقلا یوکسلدین سن

بۇيوكلرى، ساتقىنلارى اوتاندىردىن سن،
 اونلارا اينسانلىغى قاندىردىن سن
 سايماقلا بيتمز نىسكىلىنى، اذيتىنى.
 مودرىك آداملاردا خاص اولان مقصدىنى، شوجاعتىنى.
 سنىن حاقىندا چوخ يازا جام هله من،
 لنگيمه دن يازا جام، چونكو سكسن ياشيم وار
 اولوم بلكه حاقلادى قفلتن، منى بيردن،
 بو حاقددا دوشونورم كدر ايجينده هردن.
 فاجيعه ن دوشونجمده تئز-تئز اولور پيدا،
 كؤوره ليرم، دوشونورم زولفىيه، بوندان آخى سنه ايندى نه فايدا؟،
 اينسانلاردا ايشگنجه وئرمك زالىملار اوچون اولوب آرتىق بير قايدا.
 بو گئزچكلىكىدير، دئيلىدير نسه بير خيال،
 بونو ائدير دوشمن مقام دوشنده درحال.
 اوتانمادان، چكىنمه دن ميللى ساتقىنلار دا دالبالدا،
 دوشونوروك نئجه ائدك توره دك بير شيوه، سالاق آراميزدا قالماقال.
 اوجالدا بيلميريك حاق سسيميلى، گؤستره بيلميريك عداوتى، كينيميلى،
 شيرين ديلله سالاملاردا بيلميريك حقى بير-بيريميلى.
 تانرى ندىن بئله ياراديب بيزى؟ گرگ هر كس گوناھىنى بوينا آلسين،
 تورپاغين، وطنين دايم قئيدينه قالسين.
 اوندان اينسانلار دا، ميلت ده جوشا گه لر،
 وطنله، دؤولتله اينسانلار بير گه يوكسه لر.

زولفىيه حاقددا فيكره دالاندا،

قلم گۆتۈرۈپ بو ھاقدا يازاندا
 پايىز بولودو تىك قاراليرام، دولورام.
 سوسوز چىچىكلر تىك ساراليرام، سولورام.
 بئىنىمدە دولانىر مودھىش، كدرلى فېكىر
 زولفئىيە نىن اوتوردوغو تىكانلى كول-كوس سانكى قىلبىمدە بىتتير.
 فېكىرىم، دوشونجىم ھىي چىكىلىر تارىم-تارىم
 الدن گىتتى قاراباغىم - دۋولتىم-وارىم.
 بىلىمىم نە ئىدىم، ئۆزۈم ئىچە الە ئالىم
 علاجىم اودور خوش گونلر اوچون من دە آلاھا يالوارىم.
 دوشوندو كچە دوشونورم، يىنە دە پوزولور ھالىم
 اىستردىم پاى-پىيادا شوشا ي گىدىب، يولومو آغدامدان سالىم.
 باشىمىزى ووردوق داشدان-داشا
 ايللر كىچدى، دولدوق ياشا
 يىنە دە بعضن مزلە نىرىك،
 يىرلى-يىرسىز تزلە نىرىك.
 مزلنمىكن اۋزوموز مست قالدېق،
 اۋزوموزو ايشە سالدېق.
 ئىلە بىلدىك دىكباشلىقلا، لووغالىقلا
 قاراباغى گىرى آلدېق.
 باشىمىز دىدى ايرى داشا،
 دردىمىز چوخالدى قوشا-قوشا.
 خياللارلا، قىشقىرىقلا " دونيا قوردوق " ،
 آرخادان اۋزوموز-اۋزوموزو ووردوق.

بونو یاخشی بیلیر بیلنلر،
 ائوی-ائشیگی داغیلیب، گۆز یاشینی سیلنلر.
 درک ائتمه لییک اولانلاری، اولموشلاری.
 درک ائتمه لیگیک یورد-یووالاریندان زورلا قوولموشلاری.
 اؤلچوب بیچمه لیگیک داورانیشی، حرکتلری،
 اولنارین گتیره بیله جک آمانسیز فلاکتلری.
 اولسایدیق بیر-بیریمیزه ایستیقانلی، لطفوکار،
 زولفیه لرین ایشگنجه سینی درک اندردیک نجه کی وار
 اولاردی آرامیزدا محبت، اعتبار.
 بیلمه دیک هر آددیمین اؤز فندینی،
 دوغرایا بیلمه دیک دوشمنین کمندینی.
 بو درد بیزه هم کؤهنه، هم تپ-تزه،
 بیلیمیرم اینسان بو درده نجه دؤزه.
 بو سۆزلری یازیرام، گاه پوزورام دؤنه-دؤنه،
 دوشونورم یئنه - یئنه.
 اورک یانغیسی ایله سورورام آخی نییه بئله.
 دوغا اندیرم آلاهیما، یالواریرام اوغور گتیر وطنه، بیزیم ائله.

موحاریبه اوغورلا، لیاقتله بیتنده،
 ایشغالچیلار اراضیمیزی ترک اندنده،
 اهاالی اؤز ائوینده راحت اوزانیب یاتاندا،
 زولفیه لر شیرین یوخویا باتاندا،
 اولاجاق هر بیر ائوده بایرام اووقاتی،

گۆرە جىك شىلىكلرى، توى-بوساتى.
 يادا دوشە جىك حظى آسلانووون جىسارتى، پولاد اووقاتى،
 نر كوراوغلونون صداقتلى قىراتى.
 اوندا بىلە جىك قىلە، بايرام ندىر،
 قىلە دوشمن قىلىنە تاخىلان بىر اىينە دىر.

گرگ فىكىرلىك سىلىقلى، آشىكار
 وطن حاقىندا دوشونك نكى وار.
 بىر-بىرىمىزى سالمايق داغا-داشا
 كناردا بىزە باخىب ائتمە سىنلر
 حقارتلە، لاغ-لاغى تاماشا.
 سالمايق بىر-بىرىمىزى يئرسىز، معناسىز قالما-قالا
 دوشمنلر باخىب گولمە سىنلر بو حالا
 زولفېيە، سىنە سئوئىنجلە ياشا
 اوغورلو گونلرلە عومرونو وور باشا،
 اوغورلار اولسون سىنە ھىمىشە قوشا-قوشا.

دوشونورم: وحشىلىگى مردلىكلە، غنىر تەلە
 ائدە بىلدىن رام توفىق فرىد سىنە غنىر تىنە
 قالدى حىران. ياندىن آتشدە، آنجاق
 اولمادىن كول دئدىن دوشمنە بونو بىل: اۋلە جىكسەن،
 بىزىم اۋنوموزدە دىز چۆكە جىكسەن.
 بو اولاجاق بىر موبارك غلبە گونو،

قاراباغ آتاجاق اؤزونو آغیر یوکونو.
 بلکه ده او واختلارمن اولمایاجام بو دونیادا
 بو آندا. تکی قوی بایرام اولسون قاراباغدا، هر یاندا،
 بوتون وطنیمیزده، آذربایجاندا.
 روحوم دینجه لر اوندا بیللاه،
 سیزلره کؤمک اولاجاق او، موقدس، او، بیر الله.
 اوندا روحوما خبر گه لر،
 روحوم دا دینجه لر شاد خبر هوپماسا دا
 اولمایان قاینار قانیم،
 آما چاتاجاق سمادا روحلار مکانینا.

شعرلر

ŞEİRLƏR

داغلار اوغلو

(مەبەت كاظم اوغۇن خاھىرە سىنە)

لاچىنى، قاراباغى سئویردىن دونیا قدرى،
 سئویردىن محبت، وطنى سونسوز قدرى.
 بو سئوگىن گىتتە دى شوبهه سىز، ھەدرى
 لاچىن ایدى، قاراباغ ایدى قلىبى نىن شاه اثرى
 ایتىب گىتتە دە داغ جىرلارینداكى، مئشە لىکلەردە كى ایزلرین،
 ئاشیدیلیر ھەر یاندا، یئنە دە ماھنیلارین، حىكمەتلى سۆزلرین،
 لاچىن حسرتلى آرزولارین طالعییندن آرالاندى
 سىن اۆلمەكلە شىمەشك چاخذى، گۆی اوزو قاپ-قارا قارالاندى
 سىنى سئونلر اوچون محبت، دردىن یاماندان یاماندى
 حىكمەتلى سۆزلرین، كۆورک ماھنیلارین اینسانلاری كۆورلەن، دردى آلالاندى.
 ایندى سىن لاچىنا گىتتەز اولدون،
 داغ، درە دن كئچمەز اولدون
 لاچىن دردى محبت، قلىبىنى دلدى،
 اورگىندىن ووروب یئره سردى.

دیلیندن دوشموردو لاجین، وطن،
 وطنله، لاجینلا سن تنبه-تن.
 سنی اونوتماز سنی سئونلر، دوغما وطن.
 ابدی یاشایاجاقسان اورکلرده همیشه سن.

سندن آیری دوشدو ووقارلی، چیچکلی داغلار
 گۆزل اویلاقلار، داغ جیغیرلاری، سرین بولاقلار.
 سن " لاجینیم، لاجینیم منیم " دئینده
 کؤوره لیب حزین-حزین آغلایاردین
 توفیق فریدین قلبینی داغلایاردین
 لاجین، کلبجر سنین یووان
 الدن گئتدی یاراشیقلی ائل، اوبان.
 اوخویوردون بو حاقدا هر آن.
 شارلاق سسین آداملاری لرزه یه سالیردی،
 اینسانلاری خیالن لاجینی قایتاریردی.
 گۆزل لاجینیمیز، قالدین داردا
 ایندی سن هاردا، محبت هاردا
 لاجینسیز باکیدا، آنا تورپاقدا.
 لاجینین ایشغالی ندیر، سن بیلمزدین.
 یوخودا دا بونو تصوور ائده بیلمزدین.

ووقارلی ایدین، کیمسه نین قاباغیندا آیلمزدین.

لاچینیم " دئیہ-دئیہ بو دونیادان گئتدین
قاراباغ حسرتیلہ اورگینی یئیہ-یئیہ گئتدین.
سن اوخویاردین " بو اویوندا کیم اوددو، کیم اودوزدو ".
گرک دئییدین: لاچینی کیملر وئردی، کیملر اودوزدو.

اوخویوردون شارلاق، حزین سسینلہ
ہلیم، ملاحتلی بیر صاف نفسینلہ
تؤکوردون گؤز یاشینی گیلہ-گیلہ
قاراباغ، لاچین دردینی بیلہ-بیلہ
ماہنی یازدین، زیلہ قالخدین، اؤزونو اؤیمہ دین.
سادہ اولدون، هئچ کیمین قلبینہ دیمہ دین،
نہ اؤزونون، نہ دہ بیر کیمسہ نین قامتینی آیمہ دین.
سن ایچیندہ یاندین، هر شئی آچیب آغارتمادین.
آما گئجہ-گوندوز راحت یاتمادین
موقدس آرزو، دیلگینہ چاتمادین.
ائل، اوبان باشندان-باشا تالاندی،
سسین دہ، سؤزلرین دہ میلترین اودونا قالاندی.
آما بیلیردین کی، اوردوموز گئج-تئز

لاچىنى آزاد اندىب، اونو گىچ-تئز آلاندى.
 كىمسە دئمە سىن كى بوش قىيامتە قالاندى.
 اگر بو اولماسا يئىدىگىمىز چۆرك بىزە حارامدى
 أما ايندى هله كى بىزە واردىر قاپالى دايره،
 يوخدور ايندى باشقا چاره. ايندى يوللار باغلىدىر،
 اورگىمىز لاچىن حسرتىندن داغلىدىر.
 سن سون ماهنىلار يندا دئىيردىن:
 "دوستلار خىانت ائدن اينسانلار گۆرموسن"
 محبت، بونو سن دوزگون دئمىسن.
 لاچىن كىمى بىر نىسگىلىن واردى سىن
 بو نىسكىل، هم ده منىم، قاراباغىن، هامى نىن، دوغما وطنىن.
 داغلار اوغلو محبت، تارىخده ابدى قالاجاقسان.
 سۆزونلە اۆزونو يادا سالاجاقسان.
 "لاچىنىم، لاچىنىم منىم" - سىن شاه اثرىن
 لاچىنىن شىرلان بولاقلارى كىمى واردىر سىر،
 حزين مئلودىيان، اؤنملى سۆز كسىرىن
 سنى همىشه يادا سالدىراجاق،
 سىنى يئنه گۆيلره قالدىراجاق.
 سىن، سۆزون يايىلاجاق لاچىن داغلارينا،
 لاچىنىن گول-چىچكىلى سىر يايلاقلارينا.

لاچىن آغلا، ايتىرمىسن دوغما محبتى
اونون خالق آراسىندا واردى بۇيوك حۇرمىتى
محبتىن واردى لاچىن، داغلار حسرتى،
اوندا واردى اصىل كىشى جىزگىلىرى،
كىشى دىانتى، كىشى خصوصىتى.
دانىشاندا سۇزونده اۆلچونو، بىلردىن.
خىر خواه اينسان ايدىن، اينسانلارىن اوزونه گولردىن.
هردن بىر آعجابدىيە، تاختا كۆرپويە گىندردىن.
دئىردىن آلاھىم منى لاچىنى قايتار،
قايتارماسان سىسىم دە باتىر.
دئىرلر سخاوتلى، " جىبى نىن دوشمنى اولموسان "
وطن، لاچىن سئوگىسىلە اۆلوملە چارپىشمىسان.
گۆر سن نە قدر گۆزل اينسان اولموسان.
يانغىن، يانغىن شەرلر دئىردىن
سۇزونلە دە دوشمنلرى سۇيردىن.
" گۆزل گۆرمە يە گل قاراباغ " دئىردىن.
" بىر دە بئلە مظلوم، مظلوم دايانما " سۇيلە يە ردىن.
ھامىيا توى-بوسات ائتىدىن ھامىيا حۇرمىت ائتىدىن،
آما اوغلون رشيدىن توى آرزوسو اورگىندە قالدى،
گۆر ايلاهى، بو نئجە خالدى. بو حال آداملارى ياندىرىب ياخىر.

سانكى لاچىن داغلار بىندا ايلدىرىم چاخىر.
 اىستردىم دئىم محبت، اۆلمە دايان.
 آپارما محبتى ائى بىزى يارادان.
 مؤعجىزە اولسايدى دئىردىم محبت، اۆلمزسن
 بوخويا گىتتىمىسن، لاچىن آلىناندا موطلق اويان.

اىستردىم لاچىن تئزلىكلە آلىنسىن،
 داغلار قوينوندا سەنە كوچە سالىنسىن.
 ھابىل لاچىنلى تەك سەنەن بىر داوامچىن وار،
 اوخويا جاق سەنەن سۆزلەرنى نەكى وار
 ھەلە وار بىر دە فدايا لاچىن،
 اوخويا جاقلا سەنى، دئىيە جەكلەر:
 ياغىلار، لاچىندان تئزلىكلە قاچىن.
 واردىر دوستون ماناف، يوسىف، اشرف
 ياد اندە جەك سەنى ھەر بۆلگە، ھەر طرف
 اۆلۈمدە دە اولور بىر سايغى، بىر شەرف.

كەلە جەك، گۆزلە مەنى

شوشا، آغدام، لاچىن، كەلجەر
 دارىخمىشام سىزىن اوچون

بیلیر سینیز می نه قدر
 گله جگم، گۆز لگین منی،
 گله جگم نه قدر کی اۆلمه میشم،
 عقیده مدن دۆنمه میشم
 قوبادیلینی دا، فوضولینی ده دوغما ائل-اوبا بیلیمیشم.
 نییه کوسکون-کوسکون باخیر سینیز منه
 نه ائده بیلردیم، ائتمه دیم موقدس تور یاغیم، سنه
 قیسمت اولار گۆروشریک سنینله یئنه
 اسن کولک، اوچان قوشلار ائنین ساری بابایا، عیسا بولاغینا،
 یاشیل مئشه لرین یاشیل قوجاغینا.
 بو سۆزلری دلی داغا دئیین،
 دئیین، گلجم اورا یئیین-یئیین.
 واردیر هر بیر شئیین اۆز مرامی، اۆز معناسی،
 تورپاقسیز، وطنسیز وارلیغیندا نه معناسی؟
 گزه بیلمه سم مئشه لی داغلاری دولانا-دولانا،
 دره لری، چمنلیکلری بویلانا-بویلانا،
 اوندان من نئجه آذری اولارام؟
 درد، قمی اۆزوندن نئجه قووارام؟
 گلجم مطلق، توی-بوساتلی
 ایگید عسگریمیزله، حربی سورساتلی

یئنی معیار

آختاردیلار یئنی معیار
ایسته دیلر بالقاباغی ائتسینلر خییار.
بو آختاریشی ائتمه دیلر
اؤزلرینه نه عابیر، نه ده عار
ایسته دیلر قاریزدان
دوزلتسینلر حتّی شار.
کیمده اولدو حؤکم، ایختیار
تاپا بیلدیلر اؤزلرینه ساختا یار.
دوغرو گؤرنلردن، دوزگون ائشیدنلردن
قوراشدیر سینلار یئنی اینسان – لال، کار
ائتسینلر یایدا یاغیش، چووقون، قار.
محبتی – آزار، بازار.
باخ بئلجه یاراندى اینسانلاردا یئنی معیار.
آما بالقاباقدان آلینمادی خییار،
قاریزدانسا شار چالیشدیلار نکى وار
بونو انده بیلمه دی یئکباش مأمورلار.
کیشیلر اوچون تاپدیلار کیمی ارى، قادینلارین
چوخالتدی دردى، سرى. آختاریلدى، تاپیلدى
داها یئنی معیارلار معیارلارا رواج وئردى بارلار

معیارلار نامینه کسیلدی چوخلو قوربانلار.
 أما نه یایدا یاغدی قارنه ده قادیندان قادینا اولدو یار.
 معیارلار ایچینده باتیب قالدیق
 اؤزوموز-اؤزوموزو ایشه سالدیق،
 یئنی آختاریشا باشلادیق
 نه گولدوک، نه آغلادیق
 حاقا گئدن یولو اؤزوموز باغلادیق.
 آختاریلدی یئنی وارلیق
 آخی وارلیغا نه دارلیق
 مئیدان وئریلدی اولیقارخا
 کاسیب چیخدی اولیقارخا البایا.
 چوخالدى بئله معیارلارین سایى،
 أما سئچیلمه دی ایلین قیشلا یایی
 بئله معیارین دونیادا تاپیلماز تایی.

شوشا، آغدام گل بری

دردیندن اؤلدوم سرسری،
 شوشا، آغدام گل بری
 قم چکیرم فوضولی، لاچین گئندن بری
 قوبادلییا، جبراییلی – دئییرم گل بری

آخى تورپاق نىجە يىرىسىن،
 بلكە اولموشام من دلى؟
 قم، كدردن كۆوره ليرم،
 گۆزلىرىمدن ياش سوزولور،
 اووقاتىم بيسلىشىر، بدنن اوزولور،
 سورورام بو منە نه قىسمتىر؟
 دامارىمدا آخان قان دامارىمى ياندىرىر،
 خياللارىم منە چوخ شئىلىرى آندىرىر.
 بىردە منە لاجىنى، كلىجرى آندىرىر.
 آخى تورپاق نىجە يىرىر، آدام دئىيل كى،
 چاغىراسان "گل برى"
 بوخ، دلى اولمامىشام سادجە دئىيرم،
 دوغما تورپاق، گل منە دوغرو، منە سارى، گل برى
 ترتردن، سرحددى كئچە بىلمە دىم،
 عىسا بولاغىندان، سو ايچە بىلمە دىم
 قىرخىز، تورشوسو داغلارنى كئچە بىلمە دىم
 بو سبىدن چاغىرىرام: لاجىنىم، كلىجرىم گل برى،
 من گله بىلمە سه م ده سن گل برى
 آى اۆلكه مین ياراشىغى، دىلبرى.
 قاراباغسىز گونلىرى آندىقجا يانيرام

دلی داغی، کلجری یئنیندن آنیرام
 تورپاغین نه دئمکلیگینی یاخشی آنلاییرام
 آما بو ایشده اؤزومو گاه گوجللو، گاه دا عاجیز سانیرام.
 بیلیم آغدام، لاچین نه واختی من طرفه گله جکدی،
 ائل-اوبام نه واختی قلبن دئییب گوله جکدی،
 اینسانلار دوغما ائولرینده نه واختی دینجله جکدی
 یقین کی، او گون تنزلیکله گله جکدی؟
 یوخ، شوشام، آغدامیم گلجم
 جیدیر دوزونده چای ایچجم دئییب گولجم
 آبدال-گولابلیدا کاباب یئیجم گلجم، مطلق گلجم.

آنا سودو، آنا لایلاسی

آنا سودو مؤعجیزه لی بیر نعمتدیر،
 کۆرپه لر اوچون عوضسیز ثروتدیر،
 هم شربت، هم ده بیر لذتدیر.
 آنا سودو کۆرپه نین ایلک روزیسی،
 آنا لایلاسی اینسانین ایلک موسیقیسی.

آنا لایلاسی ایلک سئیگاه، شیکسته،
 اونو اوخویا آنا کۆرپه سینه آهسته-آهسته.

آنا سودو سىندە دىر، مىندە دىر ھەر اينساندى، ھەر كىسدە دىر،
 آنا لايلاسى گۈل-چىچىكلى چىمىندە دىر.
 آنا ئۆز حەزىن لايلاسىندا جەمە ئاتىدى ئۆز دىردى سىرىنى،
 لايلاسىلە اوخشادى ئۆز كۆرپە سىنى
 ھالال ئاتىدى كۆرپە سىنە سودونو، اذىتىنى،
 اوولادىنا بىلدىرمە دى ئۆز زەمىتىنى، مىننىتىنى

آنا سودو، آنا لايلاسى ازىلدىن، بونۇورە دىن باشلايدىر.
 ئۆز سودونو اوولادىنا تەمىناسىز باغىشلايدىر
 كۆرپە ايلەك ئۆنچە ھىياتىنى آنا سودوندىن باشلايدىر
 آنا لايلاسىلا سئور كۆرپە سى نىن نىي وارسا وئىر بالاسىنا،
 كۆرپە ازىلدىن باغلىدىر آناسىنا.
 آنا ئۆزۈنە گۆتۈرر آزىنى
 چىكر كۆرپە سى نىن نازىنى.
 سود وئىر كۆرپە سىنە گوندوز، گىچە
 سودو دە، لايلاسى دا سانكى بىر مۇعجىزە
 ھالال آنا سودو سومورن اولماز ھاقى ايتىرن
 اولار آنچاق ھاقسىزلىغى يىر اوزوندىن سىلىب سوپورن
 ھالال سوددە دىر ھەم دە غىيرتلىك،
 ۈپنە سئوگى، بىر دە مردلىك
 ھالال سوددە يوخدور زىنالىق جۇۋھرى،

بونو دئییلر آتالارتا اوزون ایللردن بری
زینالی سود ایچنلر اولارلار باشندان خاراب، بیر ده سرسری
حلال سوددور اینسانلیغین معناسی، جووه‌ری.

زامنین آخاری

زامنین غریبه آخاری بیلیمیرسن اینسان زاماندان،
یوخسا زامان اینساندان یوخاری. آما هر بیر اینسان
بیر-بیریندن یا یوخاری، یا آشاغی.
زامان دا، اینسان دا هره سی بیر سایاغی.
بیلیمیرسن دوشونن باش یاخشیدیر،
یوخسا اونون یئرینن آیاغی
یوخسا گوژن گوژو ائشیدن قولاغی.
بلکه ایندی هامیسی بایاغی
هره سی نین غریبه بیر باخاری،
اونوتما یاق کی سویون دا اولور اؤز آخاری.
زامان اینسانا، اینسان زامانا هاراداسا بیر تله
بونا دا شوکور پارادوکسلار قاباقدادیر هله
دیشیلر اثر ککلره اولوبلار کله
زامنین آخاری گتیریپ بئله
بلکه زامان دا آخیب گئدیپ

کوسمیک گمیله قاچیب گندیب
 اینسانلاری یاخیب گندیب؟
 اینسانلار اولوبلار غریبه مخلوق جانلار
 زامان دوغورور هر آن گؤزله نیلمز هیجانلار
 حیاتدا هم ده واردیر آشاغی، هم اوجالیق
 ندن اوندا یا ائیشلیک، یا آچاقلیق
 اگر وارسا گؤزل گنجلیک،
 ندن اولمالیدیر آنجاق قوجالیق.
 شئیر دئیل کی، اولایا اروز، یا هئجالیق
 گنجلر آختارمالیدیر حیاتدا آنجاق اوجالیق
 واریشدیر بیر-بیرینه گنجلیک و قوجالیق.
 زامانین هر آخاریندا اولایدی اینصاف باری
 زامان مئیل ائیدیدی دوغورولوغا ساری.
 شوشا، لاجین، کلبجر، آغدام،
 فوضولی کیمسه سیز اوشاقلار کیمی
 باخماییدی بیزه ساری.
 یار دا اولایدی آنجاق یارین یاری
 قاراباغسا دا اولکی تک آذربایجان تورپاغی.
 توللاندیق، قیشقیردیق، باشیمیزدان یوخاری

توللانماغیمیزی صانديق سانکی زامانین آخاری

قارتالی بوراخديق اؤز الیمیزدن

برک-برک یاپیشدیق خسته جوجه میزدن

اییلدیك، توتدوق دوشمنین آياغیندان.

دوشمن بو سببدن توتدو باشیمیزدان، چنه میزدن

مقصدیمیز ایمكانندان، قاراباغسا وطندن آرالاندی،

قاراباغین سینه سی باخ بئله پارچالاندی.

مقصدین پارچالانماسی یامانندان یاماندی

تورپاغین قدرینی قانان قاندی

یانمیش حیسیسلری، اینسانی درده سالاندی.

لغت آغدامی بو گونه سالانلار۱.

قاچقین اولدو، سپلندی آغدام اهلی هر یانا

درد اولارمی بو درددن بئتر، او یانا

مرمیلرین سسی قویمادی کؤرپه اوشاقلار

راحتلیقلا اؤز یئریندن او یانا.

قاراباغین، آغدامین گتیرمه دی بختی، ایقبالی

قاچقینلارین پیسلشدی، دییشدی احوالی، حالی

آغدامین ایشغالینا لاپ معطل قالمیشام

کؤوره لیرم، دریندن درینه فیکره دالمیشام،

گزدیگیم آغداما ایندی هسرت قالمیشام،
 روحومو سارسیتماقلا اؤزومو ایشه سالمیشام.
 پریشان اولدو کؤورک دویغولاریم
 بیرە بئش آرتدی، چوخالدى قايغیلاریم
 ایش-ایشه، ظولم ظولمتە قاریشدى
 آرزولاریم آجی گئرچکلیکلە باریشدى.
 آرزو، دیلکلریم آغدامدا قالدی
 دوشمن آغدامی الیمدن آلدی.
 بو منی آغیر گونلرە سالدی.
 قلبیمی قاچیلماز توفان آلدی.
 آرزو، دیلکلریم آغدامدا قالدی.

 ندن آغدام، بختین گتیردی بئله
 ندن بدبختلیک گلدی دوغما ائله
 بو حاقدا هئی دوشونورم،
 یاغیلاری، ساتقینلاری سؤیه-سؤیه،
 الیمی آچیرام اولو تانرییا، گؤیه
 بلکه آلاهییم گوناھکارلاری جزالاندیرا،
 مؤعجیزه لی بیر تدبیر گۆره.
 ایستردیم زامانین اوزو بیزدن دؤنمه سین

فوضولی نین، آغدامین، لاچی نین، قوبادلی نین، کلبجرین
 یانار ایشیغی بیر ده سؤنمه سین.
 وطن تورپاغینا یاد اللرین الی دیمه سین،
 غورورلو میلّتیم باشینی آشاغی آیمه سین.

آغدام – قلبیم، توخونان یئریم
 موغام ماهنی اوخونان مکانیم، ائلیم
 قامتیم، اونورغا سوتونوم، بئلیم
 منیم اولوی آرزوم، سونسوز مورادیم منیم
 ایستردیم سنی گزیم، سنه قاییدیم،
 دئیم گؤزون آیدین منیم آغدامیم
 منیم موغام، صنعت اوجاغیم.

آغدامین اوستونو قارا بولود آلدی
 آغدامی نانکورلار یامان گونه سالدی.
 یارب، دی بو ایندی نه خالدی؟!
 دوشمن آغدامی الیمیزدن گور نجه آلدی!؟

بد گتیردی آغدامین ایقبالی
 گتدی آغدام، پیسلشدی اینسانلارین حالی.

ايقتىدارىم اولسايدى ساتقىنلار اوچون قوراردىم محكمە زالى
بلكە اوندا بىر آز دوزە لىر آغداملىلارلىن احوالى، حالى.

درک ائتمز لىر بو حالىنى، احوالىنى
حىسسىياتسىز، غىيرتسىز آداملار،
سنى بو گونه سالانلار،
حاقىنى، غىيرتىنى اللىدن آلانلار.
بو سىبدىن سنده اولدو بۇيوك تالانلار.
آختارىرام فىكرىمده، دوشونجىمده سنى.
تئز بىزە قايت، اينتىظاردان قورتار مىنى.
آختارىرام هر آن گۇزومده سنى.
آختارىرام هر آن اۇزومده سنى
آختارىرام هر آن سۇزومده سنى
آغلاما دوغما آغدامىم،
آغلاما غىنلا سىندىرما مىنى.

بو دونىايا نه اوچون گللىشم؟

دونىايا صاف اينسان كىمى گللىشم
گاه آغلامىشام، گاه گولموشم.
گاه سئوئىنمىشام، گاه دا كۆورلىمىشام،
ائله بونا گۇره مى بو دونىايا گللىشم؟
آما هر پىسلىكلرى دونىايا گللىدن سونرا بىلىمىشام.
گاه اۇلموشم، گاه دىرلىمىشام.

گاه یئریمیشم، گاه سورونموشم.
 بس اوندا بو دونیا یا نه اوچون گلمیشم؟
 ائله بونا گۆره می بو دونیا یا گلمیشم؟
 بو دونیا یا نه اوچون گلمیشم،
 هم اوجالمیشام، هم انیمیشم
 بعضن قلبیمی چیرکلندیریب، گاه دا تمیزله میشم.
 ائله بونا گۆره می بو دونیا یا گلمیشم؟

بو دونیا یا نه اوچون گلمیشم،
 پیسلیک گۆرنده اینسانلاردا، فرقلی دوشونموشم.
 عصبیچیلیکدن گاه اوشونموشم،
 گاه دا تیتره ییب ایسینمیشم،
 ائله بونا گۆره می بو دونیا یا گلمیشم؟

بو دونیا یا گلمیشیک دوغرو دوشونمه یه،
 گلمه میشیکی کی، کیمه سه بادالاق ووراق،
 کیمینسه کؤلگه سینده ایسینمه یه،
 بو حقیقتی درک ائتمیریک آخی نییه
 بونا گۆره می بو دونیا یا گلمیشیک؟
 بو دونیادان چوخ اوموب، چوخ ایسته میشیکی،
 عوضینده اونا هئچ نه وئرمه میشیکی،
 وظیفه نی، ثروتی و طندن چوخ ایسته میشیکی،
 بونا گۆره می بو دونیا یا گلمیشیک؟

بو دنیا یا نه اوچون گل میشیک؟
 گل مکله مین بیر صیفت گورموشوک
 گاه آیریلیب، گاه دا کوسوشموشوک
 بونا گوره می بو دنیا یا گل میشیک؟
 بو دنیا یا نه اوچون گل میشیک؟
 وطنیمیزده قاجقین اولوب سپلنمیشیک
 آما قاجقینلیق عذابى ندير،
 هله ده درک ائتمه میشیک
 بونا گوره می بو دنیا یا گل میشیک؟

بو دنیا یا نه اوچون گل میشیک
 اگر یوخسا اینسانلاردا بیر-بیرینه صداقتی،
 دوستلوقدا محبتی، بیر ده دیانتی
 وارسا یالینیز پیس خیصلتی، آجی قیسمتی:
 باشقاسی نین الینده کینی آلیب یئمیشیک،
 اوسته لیک ده جیبینه گیرمیشیک.
 بونا گوره می بو دنیا یا گل میشیک؟
 دنیا یا گل میشیک کی، اولمایاق میلته، وطنه گرکسیز،
 گل میشیک کی اولاق صاف اینسان، بیر ده کلکسیز.
 حیاتا گلمه دیک کی، دونیانی قامارلایاق، باسیب یئیک.
 گل میشیک کی، دوغرونون دوغرو، آیرینی آیری دئیک.

دونیایا گلمیشم کی، نسه یازام، گندم،
 گلمه میشم کی، بولومو آزام گندم،
 یازیب یاراتمامیش قبری می قازام گندم.
 حیاتدا گۆردوم هم ایشیغی، هم ظولمتی،
 هم سئوگینی، هم نیفرتی حیاتا گلمیشم کی،
 آرادان قالدیریم اینسانلار آراسیندا کی نیفرتی.

سؤمه دیم من حیاتدا یونگول ایلنجه نی

یونگول حیات اوژونه چکمه دی دوغرودان دا منی.
 اینسان دونیادان گوناھکار گئتسه اگر
 قلبی سیخیلار اوژو اوژ روحونو اینجیده.
 دونیایا گلدیم کی، دوغرو فیکیر سالینماسین کمنده.
 حاقیقتی آراجیق دئییم من ده.
 اینسانلار دونیادا یا اوّله جک، یا دا قوجالاجاق،
 آما یازیلانلار همیشه لیک نسیلله قالاجاق.
 بلکه ده بعضی سطرلریم سارالیب سولاجاق،
 آما دوغما ائلیمده، قاراباغدا اوژونه ابدی یئر تاپاجاق

دونیایا گلدیم آییق دوشونجه، صاف منطیقی سۆزلرله،
 بیر ده حقیقتین اوزونه دیک باخان سراسر گۆزلرله.
 گلمه دیم کی، اولانلاری، کئچنلری یانلیش دئینده، گۆرنده

الە سالیب دئمه سینلر " احسن سنه، آی برک الله "
گۆر نئجه عالیم، شاعیر وئریب میلته الله.

اییرنج ایشلردن، سۆزلردن همیشه اوزاق قاچمیشام،
شعریمله اینسانلاری کۆله لیک یالتاقلیق باتاقلیغیندان
اوزاقلادیرماغا چالیشمیشام.
بلکه بو سببده قالمیشام هله کی کۆلگه ده،
آما منه چوخ دیر وئریرلر باشقا اۆلکه ده.

دونیا یا گلدیم کی، اینسانلیق اولسون قیسمتیم،
دونیا یا گلمه دیم کی، الدن گئتسین آبیر، عیصمتیم.
دونیا یا گلدیم کی، تاپام معنوی راحتلیق،
گلمه دیم کی، آجی احتیراضلارلا اینسانلارا گتیرم ناراحتلیق.
هر شئیین کۆکونده دورور نادانلیق اینسان دوشنده نادان الینه
نادان میننده حکمتلی سۆزون بئلینه،
سایغی ایله اویوشماز وطنینه، ائلینه و بجدانی،
نه عقیدهسی، نه مسله کی، نه ده داماریندا آخان قانی.

نادان اولماز کۆورک اینسان، گۆزو یاشلی،
اولار لووغا، سرت باخیشلی،

کوبود، هم ده قلبی داشلی
اولسا دا ظاهری گۆزل، قلم قاشلی.

نادان دوغرو سۆزه باخان دئییل،
یئدیگی چۆرگی قوسان دئییل،
اونون اوچون کامیلیک آسان دئییل
عاغیللی سۆزه سوسان دئییل.

نادان مکیر اولار، دئیر دئدیگینی
قاریشديرار سحرله آخشام یئدیگینی
عصبیندن دیشله یر دوداغینی، دیلینی،
یادا سالماز اوباسینی، ائلینی
نادان یاخشینی پیسدن سئچه بیلیمیر
گوناھسیز اینسانلارین گوناھسیز لیغیندان کئچه بیلیمیر
دئسه ده کئچرم کور-آرازی سوسوز آرخی دا کئچه بیلیمیر.
آما هردن اولور ایش آدامی آداملاری قارپان دیش آدامی
گاه اولور چئویک، ایشگوذار گاه دا سانکی لال، کار.
نادان نادانلیغی ایله ائدر ایفتیخار
اؤیونر، لووغالانار نکى وار اولمور آنلامی، بیلیمیر
مردلیکله نامردلیگین نه فرقى وار

یامان اولور نادانلیق اوبرازی
 اولور اؤزوندن چوخ راضی
 ساییر اؤزونو بیلکیل، قاضی،
 اولسا دا آداملار اوندان ناراضی
 باخ بئله پارادوکسالدی نادان اوبرازی.
 هر شئیین کؤکونده دورور نادانلیق
 ذکالی اینسانلار نادانلارا اولور بعضن قوربانلیق.
 نادان دئسه کی سوسوز دا یاشایا بیلر بالیق

چتینکی اونو ایناندیرسان، صؤحبت آچسان دا
 مین قورانلیق ندن بئله یارادیب اونو اولو خالیق.
 قانماز نه بیلر کی، وطن نه دئمکدیر
 اونون ایچی آنجاق وارلانماق، یئمکدیر.
 بیلیمیر شعیر، موغام نه دئمکدیر.
 شعیر، قزل یئرینه ایشی-پئشه سی آنجاق یالان دئمکدیر.
 بیر ده هئیوره لیک، شیت-شیت گولمکدیر.
 نادان تورپاقلاری گئتمه میش قایغیسیز اینسان کیمی ائوینده راحت یاتیر
 پوللاری کیسه لره دولدوروب بیر-بیر زیرزمیلره آتیر.
 یئری دوشدوکجه هله بیر آرانیدا قاتیر.
 دئییرلر: قانانلار، قانمازلار همیشه اولاجاق

سورورام: قانمازلار قانانلاری همیشه می اله سالاجاق؟!
قانمازلیغین، مکیرلیگین سونو نه وخت اولاجاق، یوخسا هئج اولمایاجاق؟

قانمازلیق اینسانلارین باش آغریسی، نجیب اینسانلارین قلب یاراسیدیر.
آما دئییرلر قانمازلار چوخالیر، بو هله هاراسیدیر،
قانمالیق هله قلبرده قالاسیدیر
آما اونوتمایاق کی، نجیبلیک
اینسانلارین دایاگی، قالاسیدیر.

توفیق فرید، اگر اولماسا قانمازلارا ایدراک درمانی
اوندا ضبط اندر قانمازلار بیزیم بو گؤزل دونیانی،
کورلانا عقیده، چیرکلر اینسانلارین قانی.
شاعیرین ثروتی، قازانجی اونسوز دا قم، کدردی
نادانین اونا گولمه سی کدردن ده بئتردی.
آما اؤلچمک اولمور، بو بئتر نه کدردی؟

حامیله قادین

حامیله قادین موقدسدیر
وطن اوچون هر کسدیر.
قادین دوشونور هر آن

نە واخت گىلە جىك دونىيا اينسان
 قادىنا دىقت قايقى چوخ ئاۋابدى
 اونون وئردىگى اۋۋلاد مىلتە بو گون، صاباحدى
 قادىن يارادىر بىزە باجى، قارداشى
 قادىن وئرىر كۆرپە سىنە زھنى، يادداشى
 حامىلە قادىن اوشاقلارىن
 اىلك مسكنى، اىلك وطنىدىر.
 بونو ائدن قادىنلارىن اعجاز كار بدنيدىر،
 قادىندىر بونۇۋرە سى بشرىتىن.
 حامىلە اولماق كىشىلىكدن دە چتىن،
 قادىندىر اساسى مىلتىن
 مئىۋە آغاجىن، اوشاق ايسە آنانىن بەرە سىدىر
 گونشىن دە، دوغوشون دا اوخشار فلسفە سى وار:
 اوشاق قارائلىقدان ايشىقلىغا چىخىر،
 گونشسە دوغاندا ظولمتىن ائوينى يىخىر.
 ايكىسى نىن دە قارائلىقدان ايشىقلىغا چىخىشى
 ايكىسى دە وارلىغا، اينسانلىغا، بىر ايشىق، بىر ياراشىق.
 گۆرۈندە حامىلە قادى نىن سولغون اوزونو،
 گرک صبر ائدسن، سۆز ائتمىە سن اونون هر سۆزونو
 بالدیز دا، قايننە دە اونون يئرىنە قويا اۆزونو

قادىن اوشاغىنى ائدىر گلە جك آنا، آنا
هر اذىتە، مۇھلەتە باتا-باتا،
اۋولاد آرزوسونا ھئى چاتا-چاتا.
بعضن ظولمتە، بعضن دە
خوش خياللارا باتا-باتا،
شېرىنى آجىيا، آجىنى شېرىنە
قاتا-قاتا.

حکایه لر

HEKAYƏLƏR

توی

اینسانین حیاتیندا ائله بیر آن گلیب چاتیر کی، او، چوخ مسئولیتلی آدیم آتاراق نیگاها داخل اولماغا قرار وئیر. عادت بو، توی شکلبده طنطنه لی بیر حادثه ایله موشاهیده اولونور. توپلار موختلیف اولور...کاسیب، وارلی، طمراقلی، شان، داریخدیجی، نوماییشیانه، رستورانلاردا، کافه لرده، شادلیق سارایلاریندا و حتّی چادیرلاردا.

حسین اؤز احاطه سینده چوخ مهشور آدام و اولدوقجا یوکسک وظیفه صاحیبی ایدی، اوغلونون تویو اوچون او تامامیله باشقا، غئیری-عادی بیر مکان آختاریردی. خزینه داری عسگری چاغیریب، دئدی:

-بو گونلرده اوغلمون تویو اولاجاق، هارادا کئچیرمگی تکلیف ائدرین؟

عسگری فیکیر بورودو، لاکین بو پروبلئمی(سورون) حل ائتمه یه سؤز وئردی، فانتازیاسینی ایشله دیب، نسه بیر اوریژینال فیکیر یوروتمه لییدی، چونکی بوندان اونون رهبرلیکه اولان موناسیبتی آسیلی ایدی.

- نه باره ده دوشونورسن، عسگر؟

- تویدان باشقا ایندی منی نه دوشوندوره بیلر کی، حسین موعلیم؟ صاباحیسی گون مودیریتله قارشیلان عسگر جاواب وئردی.

-نه اولدو؟ بیر شئی فیکیرلشه بیلدین؟

- من چوخ دوشوندوم، البته، سیزین اوغلونوزون توویو، حسین موعلیم، چوخ غئیری-عادی و تکرار اولونماز اولمالیدیر. آخی سیز چوخ حؤرمتملی شخصیتسینیز. عادی استاندارد توی سیزه، سیزین وظیفه نیزه و آدینیزا یاراشماز.

حسین بونلاری ائشیدنده اؤزونه قاپاندی. او اؤز-اؤزونه دوشوندو:
- " خزینه دار حاقلیدیر، منیم اوغومون توویو ان یوکسک سوییه ده کئچیریلمه لیدیر کی، حتّی مأمورلار و بوتون یوکسک وظیفه لیلر اونو حیرانلیقلا موزاکیره ائتمه لیدیرلر ".
بیردن عسگرین قیشقیریغی اونو فیکیرلریندن آییلتمدی.

- تاپدیم! بیز توویو طیاره نین بورتوندا کئچیره جیبک!
- نه؟! بیر بو چاتمیردی! آداملار دئمز کی، بو بویدا حسین موعلیم یئر اوزونده توی تشکیل ائتمک اوچون بیر یئر تاپا بیلمه دی کی، قالخدی گؤیه؟

-حسین موعلیم، سیز غئیری-عادی آدامسینیز، خاریق العاده سینیز، من دئیردیم، سماوی، درین ذکا صاحبیبیسینیز... سیز و سیزین مؤوقعنیز بو عادی دونیا غئیری-اویغوندور. سیز بو دونیادان دا اوستونسونوز و اونون حودودلاریندان کنارا چیخیرسینیز. اونا گؤره ده محض سما سیزین حؤرمتملی شخصیتینیزه ان اویغون مکاندیر.

اونو دا قئید ائدک کی، عسگر " درین ذکا صاحبیبیسینیز " ایفاده سینی ایشله دنده گولمکن اؤزونو گوجه ساخلامیشدی، لاکین جومله سینی سونا چاتدیرا بیلیمیشدی. منیم عزیز اوخوجولاریم، بو

چوخ یاخشی حالدير کی، عسگر بو فاکتی هئچ اولماسا قلبن اولسا دا
بوینونا آلا بیلدی.

آما حسین هله ده عسگرین تکلیف ائتدیگی بو واریانتلا
راضیلاشمیردی:

- یوخ، یاخشی اولاردی کی، سن باشقا بیر شئی دوشونردین، بیر
آز دا دوشون، بلکه بیر فیکره گلدین.

- یئنه ده؟ من آنلایا بیلیمیرم کی، آخی نه اوچون سیزی بو واریانت
قانع ائتمیر؟ بو آخی سئنساسیادییر! هئچ کیم، هئچ نه بئله بیر شئی
نه ائشیدیب، نه ده گؤروب! آما باشقا واریانتلار دا وار: کیمسه سیز
آدادا، آیدا، حتی مارسدا...امما او زامان بوتون قوناقلار و جاوان
جوتلوک عادی توی پالتارلاریندا یوخ، خصوصی کوسمیک
اسکافاندرلاردا گلمه لیدیرلر و بو دا یئنلیک اولاجاق! اگر سیزین
اوغلونوز بیر ۱۰ - ۲۰ ایل گؤزله یه بیلسیدی، اوندا اونون تویو
آسانلیقلا مارسدا و یا آیدا تشکیل اولوناردی. اوندا اطرافدا هامیسی
منیم مودورومه واله اولاردی و حیرانلیقلا مذاکره ائدردی. من ایسه
بیر خزینه دار، سیزین قولونوز سیزی راضی سالدیغیما و بئله بیر
سئوینج یاشاتدیغیما گؤره ممنون اولاریم. دوشونورم کی، او زامان
رئیسین اؤزو ده منی بینر، باخمایارق کی، او، اونسوزدا اؤز
ایشچیلیرینه قارشی چوخ قایغیکئشدیر...

عسگر مودورونون " دیرلریندن " دانیشماغا داوام ائتمک ایسته
بیردی، لاکین او سؤزونو کسیدی:

- یاخشى، بسدير، بسدير. سن هئچ بيليرسن نه دانيشیرسان؟!
دوغوردانى سن ائله دوشونورسن كى، اوغلمون نيشانلىسى
اونونلا تويلارينى داها ۱۰ - ۲۰ ايل گؤزله يه بيلر؟ آخى من اوزوم
ده آرتيق جاوان دئيلىم و آرتيق هيجانلا گؤزله ديگيم نوه گورمك
ايسته بيرم.

- اوندا سيز گرک سيزين نسيلىزه ان اويغون اولان بيرينجى
وارىانتلا راضىلاشماليسىنيز، حسين موعليم.

حسين ائوه قايداندا آروادينا بوتون احوالاتى دانيشدى. او چوخ
سئويندى:

- سنین نجه ده عاغىلى خزينه دارين وار. من آرتيق تصور
ائديرم كى، رفيقه لريم پاخيليقلا منيم غيبتيمى ائدرلر! بير-بيرليرينه
دئيه جكر كى، حسين موعليمين آروادى ملاحت خانيمين اوغلونون
توى مجلسى رستوراندا يوخ، كافه ده يوخ، طياره نين بورتوندا
كئچيريليب!

بونو دئيركن ملاحت خانيمين گؤزلى ائله پاريلديبيردى كى، هئچ
حسين بيله ايلك تانيش اولاندا بئله سئوينمه ميشدى. عسگرين
گورولتولو سؤزلى ايله اريده بيلمه ديگى شوبهه لرى سئويملى
آروادى نين گؤزلى اريتدى. او، دا اؤزونو بو فيكىردن ممنون كيمى
گؤستردى:

- بلى، بو بؤيوك سئنساسىيا(سنساسيون) اولاجاق! بو، هئچ كيمين بو
واختاجان گورمه ديگى اصل بير شوو اولاجاق! دوزدو، من اول

عسگرین فیکریله راضیلاشمادیم، آما ایندی آنلادیم کی، او چوخ مودروک دوشونور!

آروادی:

-دئمه، من همیشه بیلیردیم کی عسگر بالا عاغیلی آدمدی، او بیزه همیشه یاخشیلیق ائدیر. اگر او اولماسایدی، ایندی بیز اولمازدیق.

- دوز دئییرسن، عزیزیم، او منی او قدر تعریفله بیر کی، هردن دوشونورم، دوغوردان دا دونیادا منیم قدر عاغیلی اینسان وار؟!

نؤوبتی گون رئیس عسگری یانینا چاغیریب، گیریش سؤزلریندن سونرا دئدی:

- عسگر، سن دئمه منیم قدر عاغیلی و داهی بیر اینسانسان! سن منیم دایاغیمسان، قوی بوتون آذربایجان و بوتون دنیا گؤرسون

کی، بؤیوک اینسانلار و اصل فیکیر داهیلری توپو نئجه کئچیردر! عسگر درحال ایجرا یا باشلادی. ۲۴۰ نفرلیک طیاره سیفاریش ائتدی.

آما سونرا اونلار فیکیرلشیدیلر کی، بو اونلار اوچون آز اولار. - سیزین چوخلو دوستلارینیز وار، دیگرلریله نه ائدک؟- دئییه

عسگر دیللندی.

-رئیس: سن آرتیق منی عصبیلشدیرمه یه باشلامیسان، طیاره ماشین دئیل کی، اونو دیگر طیاره یه قوشاق.

-من هر شئی باشا دوشورم، اوندا بیز ۲۴۰ نفرلیک توپو طیاره نین بورتوندا تشکیل ائدریک، نؤوبتی گون ایسه دیگر قوناقلار اوچون

یئرده قئید ائدریک.

-باخ بو باشقا مسله، من همیشه بیلیردیم کی، سن ایسته سن زکا و عاغیلینلا پارلایا بیلرسن.

طیاره یه دعوتنامه لر حاضیرلاندی، دعوت اولونانلار آئروپورتا توپلانیدیلار، نظارت منطقه سیندن کنچمه یه باشلادیلار. تانیشلیقلا طیاره یه داها ۲۰ نفر عسگرین دوستلاری بوراخیلدی. طنطنه لی مراسیمده ایشتییراک ائتمک ایسته ین چوخلو یوکسک سوییه لی شخصلر وار ایدی. طیاره نین بورتونا گتیریلن هدیییه لرله بیر- بیرلرینی حیرتلندیرمه یه و سئچیلمه یه چالیشان قوناقلار اونلارین هم ده حسین موعلیمه و اونون اوغلونا یارارلی اولماسینی ایسته بیردیلر.

طیاره، چتینلیکه هاوایا قالخاراق مانور ائتدی، سرنیشینلر- دعوت اولونانلار چوخ قورخوب هر طرفه سپلندیلر. طیاره حدیدندن آرتیق یوکلمیشدی و تعجیلی یئره ائتمه یه باشلادی. سرنیشینلری گوجلّه خیلاص ائتدیلر، لاکین چوخلاری یونگول، دیگرلری حتّی آغیر تراومالار(یارا) آلدی. اثرته سی گون حسین عسگری یانینا چاغیرارکن، چوخ قیشقیر-باغیر سالدی، ایشدن آزاد ائتمکله هدله دی. عسگر سوسوردو، حسین موعلیمی داها دا عصبلشدیرمه مک اوچون چالیشیردی کی، اعتراض ائتمه سین.

گورولتولو معرکه دن سونرا حسین عسگره موراجیعت ائتدی:

- نییه سوسورسان؟! من اؤز-اؤزومله دانیشیرام؟ اؤزنو مودافیعه ن اوچون بیر سؤز دئه.

- من گوناھیمی باشقا بیر تکلیفه یویا بیلرم.

-نه؟! منه ائله بیرى ده بس ایدی، بوتون منیم دوستلاریم، حیمایه
چیلریم آز قالا اؤلموشدولر، سن ایسه یئنه نسه تکلیف ائتمک ایسته
بیرسن؟ بو آغلاسیغمازدیر!

-اعتیراض ائتمه یه جورأت ائدیرم، حسین موعلیم. منه بو آلینان
وضعیتی دوزلتمه یه و حقیقتن عصرین غئیری-عادی توی
مراسیمینی تشکیل ائتمه یه ایمکان وئرین.

حسین اؤز تابعلیگینده اولانین حیاسیزلیغیندان حیددتلنه رک اونو
قوودو. کابینئتینده تکلیده قالاندا او، طیاره نین بورتوندا دوشدویو
گولونج وضعیته گؤره هامی نین اونون حاقدا نئجه غیبت ائتدیگی باره
ده دوشونوردو. و اونون داهیینه ایدئاسی عادی کومئدییا، حتّی
تراکیکومئدییا یا چئوریلیمیشدی. بو باره ده فیکیرلشنده حسین قانی
باشینا بیغیلدی، او حیرصیندن قیپقیرمیزی اولدو، بوتون اولانلار
اونون گؤزلری قاباقیندا قیسامئتراژلی فیلم کیمی اؤتوب کئچدی. او
قارارا گلدی کی، بونو بئله بوراخماق اولماز، نه اولورسا اولسون
دوزلتمک لازیمدیر. هم ده اوغلونون تویونو دا آدام کیمی کئچیرتمک
لازیم ایدی. نؤوبتی گونو او عسگری یانینا جاغیریب دئدی:

- نه فیکیرلشدین، دئه گوروم؟

-سئویندیم کی، فیکرینیزدن دؤندونوز! ایش اوراسیندا دیر کی،
تکلیف ائدیرم کی، تویو کیمسه سیز آدادا کئچیرسنیز اودوزماز سینیز.
اوردا بیخیلما احتیمالی سیفیرا برابر دیر، هامییا یئر چاتار، منجه هامی
راضی قالا جاق: پالمالار، کوکوسلار، بانانلار، دنیز، بوندان گؤزل نه
اولا بیلر؟ قوی بو آفریکانین ان انکواتوریال (مئشه لیک) زوناسیندا

اولسون، اىستى ھاۋادا، دىنيزدە چىممىكلە، قارالماقلا، دىنجلەكلە. بونا نە دئىرسىنىز؟ ان اساسى دا اودور كى، بونو ھلە ھىچ كىم گۇرمە يىب و ائشىتمە يىب!

- ياخشى، آما اگر بو دفعة دە سىنن ايدئيان اوغورسوز چىخسا، من سنى ايشدن آزاد ائدە جگم. سن دە چوخلو پوللار يئرئىنە مئترودا دوروب قىپىك يىغاچاسان. حتى من چاليشاجام كى، ھىچ بىر حۇرمەتلى شىركەت سنى ايشە گۇتورمە سىن.

ەسگرى بو سۇزلر چوخ قورخوتدو و بو ايشە بوتون گوجونو سىفرىر ائتدى. بو دفعة "ەصرىن تويونو" كئچىرتمەك اوچون قوناقلارى تروپىكلرە(مئشە) چاتدىرماق مقصدىيلە ايكى طيارە سىفارىش ائىلدى. طيارە دن ائتن قونانلار بو يئرلرئىن گۇزلىيگىنە حىران اولدولار. ەسگر سۇز وئردىگى كىمى اونلار شان و راضى گۇرونوردولر. تويلا حاضىرلىقلار باشلاندى. اطرافدا قىزمار قومون اوستونە يئمەك ماساسى عوضى اۇرتوكلر سالىنمىشىدى، مراسىمىن كئچىرىلە جگى يئر گول-چىچەكلە بىزە دىلمىشىدى. ھر شئى بو غئىرى- عادى حادىثە نىن كئچىرىلمە سىنە حاضىر وضعىتدە ايدى. ملاحەت خانىم گىزلە دە بىلىنمە يىن ممنوعىتلىە اۇز رفىقە لرى طرفە باخىردى، سانكى دئىيردى:

- باخىن، بئلە سىنى سىز بىردە ھىچ يئرە گۇرە بىلمىسىنىز. حسىن موعلىمىن و ملاحەت خانىمىن اوغلو باخ بئلە ائولە نىر!

احوالات گئندىكجە داھا شان و غئىرى-عادى داوام ائدىردى. اطرافدا رئپورتىورلار(گزارشگر) وار ايدى، چوخلارى ھوسكار

كامئالارلا(دوربين) چكىلىشلر ائىدىرديلر. هامى بى ايله گلىنى گۆزلە بىردى. آخشام ساعات ۵ ايدى. قوناقلار حىسس ائىدىلر كى، ھاوا بىراز سىرىنلە دى. بى ايله گلىن مراسىمە حاضىرلاشدىلار. گۆيدە ايسە بولودلار توپلاشىردىلار، رنگى گئت-گئە لاڭ قارالىردى. بىردن، محض رئقىستراتور(قىدىاتچى) طنطنە لى نىطقىنى باشلايان كىمى ياغىش ياغماغا باشلادى. قوناقلار پالتارلارنى ياغىشدا كورللاماماق اوچون اۆزلىرىنى اۋرتمە يە نىسە آختارماغا باشلادىلار. لاکىن آز سونرا آنلادىلار كى، بوردا نىنكى قزئت پارچاسى، حتى چتير دە كۆمە يە يىتمز. ۱۰ دقيقە دن سونرا لئىسان باشلادى. تامامىلە ايسلانمىش قوناقلار آغاجلار آلتىندا گىزلىنمە يە باشلادىلار، كولك يارپاقلارنى اسدىرە رك اونلارنى قىرير، ياغىش بىرناقلارنى آدمالرين اوزونە چىرىپىلىردى. هر دقيقە دن بىر ياغىش لاڭ آرتىردى، چاره سىزلىكن قادينلار آغلاماغا باشلامىشدىلار. قوناقلار يىخىلىپ دىزلىرىنى ازىردىلر، آغاجلار اللرىنى، اوزلىرىنى جىزىردى، لئىساندان(شدتلى ياغىش) گىزلىنمك اوچون اۆزلىرىنى سىغىناچاق آختارىردىلار. يارپاقلاردان، بوداقلاردان سىغىناچاق قورماغا چالىشىردىلار. اونلار بىرى بىرىلرىنى قىسىلاراق، سويوقدان تىر-تىر اسىردىلر. ايسلانمىش، پومادادان، توشدان اوزلرى كىرلىنمىش قادينلار ايندى كوبار خانىملار دئىل، صدقە يىغان دىلنچىلرە بنزە بىردىلر. گئچە كئچدى، سحر آچىلدى، دوننكى ياغىشدا هئچ اثر-علامت دە قالمادى.

آنجا ق کیرلی اوزلر، دونلار و کوستیوملار(کت شلوار) اونلارا " حیاتلاری نین ان اونودولماز گونو " نو خاطیرلادیردی. سحریمی گونو هاوا یاخشیشلاشندا اونلار اوچون ایکی طیاره گلدی. گلدیکلریندن داها چوخ سئوینجلی اولان اینسانلار اوتوبوسداکی کیمی بیر بیرلیرینی ایتلیه رک، ادب- آرکان قایدالارینی اونوداراق طیاره یه دیرماشماغا چالیشیردیلار. ائوه گلدیکدن سونرا دا حسین موعلیم اوزون مودت اؤزونه گله بیلمه دی. اونون ساغ دیزی یامان آغریدیردی، چونکی اؤز سئویملی زؤوجه سینی ایتلیه رک، چادیرا قچارکن اوچ دفعه ییخیمیشدی. او ایسه قول تراوماسی آلدی و بورنو سیندی. بیر نئچه آیدان سونرا حسین ایشه قایتیدی. عسگرین ایشدن آزاد اولونما عریضه سینی تاپیب ایمضالایاراق، اونون حیاسیز گؤزلرینه بیر داها باخماق ایسته دی.

- هه، عاغیللی، ایندی نه دئییه جکسن؟ منجه بو حادثه ده بهانه تاپماق غیری-مومکوندور. کاش کی، من بو بی عابیرچی وضعیته دوشورنه قدر سنی ایلدیریم ووراردی!

عسگر یا حیرصیندن یا اوتانیدیغیدان قیقیرمیزی اولدو. لاکین اؤزونو اله آلاراق دئدی:

-جناب رئیس، اصلینده من بونو اولجه دن دوشونموشدوم. سیز آخی سئنساسییا، شوو ایسته بیردینیز. بو حادثه دن سونرا تکجه آذربایجانین یوخ، هم ده دونیانین بوتون کیو-لری(رسانه) یالینز سیزین باره نیزده حیرتله دانیشاجاق. سیز مگر بونو ایستمیردینیز؟

سبز ایندی تکجه اؤز چئورنیزده یوخ، حتّی بوتون دونیادا مهشور اولاجاقسینیز.

حسین هئچ تخمین ائده بیللمردی کی، بو مئدالین دیگر طرفی ده وارمیش. خئیلی فیکیرلشندن سونرا جاواب وئردی:

- سن حاقلیسان، ایندی بوتون آذربایجان و بوتون دنیا منی شخص تانییاجاق، هامی دئییه جک کی، جناب حسین آدلی بیر اینسان وار دونیادا. یاخشیی، وئر بورا عریضه نی، من اونو جیریم. منه سنین کیمی اینسانلار لازیمدیر.

عسگر دریندن آه چکیب، آنلادی کی، تهلوکه سوووشدو. او دوشوندو کی، " بلی، ایندی سنی هامی تانییاجاق. آما بونون یئرینه بوتون دنیا، میثال اوچون، آذربایجانین قاراباغ اوغروندا غلبه سی، تورپاقلاریمیزین قایتاریلماسی حاقیندا دانیشسایدی، داها دا یاخشیی اولاردی. کاش آذربایجانی " جناب حسینلرین " اؤلکه سی کیمی یوخ، دوشمندن تورپاقلاریمیزی آلان اؤلکه کیمی تانییایدیلار.... "

لاکین عسگر چوخ گؤزل آنلاییردی کی، حسین بی کیمی آداملارین تامامیله باشقا عادتلی و حیاتی موتیولری وار. اونلارین بو کیمی فیکیرلر هئچ عاغیلارینا دا گلیمیر، بلکه هئچ واخت گلیمیه جک ده. عسگر اونو دا آنلاییردی کی، هم وطنیمیزده، هم ده ائرمئنستاندا حسین کیمی اینسانلار اولماسایدی، چوخ گومان ایکی قونشو خالقلار، میلتر آراسیندا قیرغین اولمازدی.

طالعہ لر حیوانلارین اختیاریندا

آسلان طبیعتجه خیرخواه و پاخیل اولمایان اینسان ایدی. او، همیشه اینسانلارلا عومومی دیل تاپیردی. آسلانی سئون و رغبت بسله ین اینسان اونو سئومه یه نلردن چوخ ایدی. لاکین آسلان اؤزو اؤزلوگونده تشببوسسوز و قطعیتسیز اینسان ایدی. او، دایما کناردان اومیدله یاردیم گؤزله ییردی. آسلان شرق اولدوز فاللیلا چوخ ماراقلانیردی و بوتون اومودلرینی جاری ایلین هانسی حیوان اوستونده گلدیگینه باغلاییردی. اساسن اونون اومیدلری تزه ایلین اولینده، یا دا سونوندا اویانیر و یا عکسینه سئونوردو. لاکین او بوتون ایل بویو اونو، اونون عایيله سینی، حتی بوتون دونیانی نه گؤزله دیگینی قزئتلرده کی قوروسکوپلارلا(فالنامه) اؤیره نیردی. آسلانین هئچ عاغلینا دا گلمیردی اؤز اینتئلئکتوال (عقلی) اینکیشافی اوچون و یا وظیفه سی نین دییشمه سی اوچون نسه تشببوس ائتسین، تدبیر گؤرسون...

ایت ایللی گلدی چیخدی. آسلان ایتین چوخ وفالی حیوان اولدوغونو بیلدیگیندن، بئله قارارا گلدی کی، بو ایل اونا هم ایشده، هم عایيله ده، هم ده ایجتیماعی حیاتدا چوخ اوغورلو اولاجاق. چونکی اگر بئله خاصیتلری اولان حیوانا ایللی ایداره ائتمک حواله اولونوبسا، دئمه لی اینسانلار دا اونون تاثیرلی آلتینا دوشمه لیدیرلر. لاکین او اونو نظره آلمامیشدی کی، ایتلر یالنیز اؤز صاحبیلرینه صادیق اولورلار، هامییا یوخ. بو دا هله هامیسی دئییل...

یئنی ایلی قئید ائتدیگیندن بیر هفته اؤتموش آسلان زیبیل آتماق اوچون ائودن کوچه یه چیخمیشدی. کوچه قاپیسینا یاخینلاشاندان او، سانکی اونو گؤزله ین بیر نئچه ایت گؤردو. اونو گؤرن کیمی ایتلر دیشلرینی آغارداراق اونون یولونو کسیدیلر. آسلان اییله پالچیقلى قاری ائشيب بیر داش، یا تاختا پارچاسی تاپماق ایسته دی کی اونلاری قووسون. لاکین بو ایدئاسی موثبت نتیجه وئرمه دی. آسلان تاختانی ایتلره آتاندان، اونلار داها دا غضبلندیلر. غضبلی ایتلردن بیرى آسلانین اوستونه آتیلیب، اونون شالواریندان یاپیشیب جیردی. آسلان چوخ قورخدو، ایتلردن جانینی قورتارماق اوچون قاقماغا باشلادی. الینده کی زیبیل اطرافا سپلندی. لاکین او اوزاغا قاقا بیلمه دی. آیاغی قارین آلتیندا گؤرونمه ین داشا ایلیشدی و او، ییخیلیدی. بو زامان ایتلردن بیرى اونون اوستونه آتیلدی و آیاغیندان دیشله دی. سونرا دا زیبیلیکده کی قیدا قالیقلا رینی سئوینجله یئین "

قوهوملاری نین " یانینا قاجدی. آسلان آخسایاراق ائوه قاییتدی. حکیم چاغیردیلار و او آسلانا قودوزلوق علیه نه قیرخ ایینه یازدی. او گوندن آسلان ایتلره نیفرت ائتدی. ان پیسی ایسه او اولدو کو، بو حادثه دن سونرا اونون ایت ایلینه اولان اومیدلری ده پوچ اولدو.

لاکین او ایتلرین اینسانلار کیمی موختلیف خاصیتلی-مئهریبان، وحشی، ساغلام، قودوز...- اولدوغو فاکتینی نظره آلمامیشدی. حتّی بیر ماهنیدا ایت حیاتی حاقیندا دئییلیر: " ایتلر ایت کیمی حیاتدان دیشله ین اولورلار ". بؤیودوکلری اطراف موحیطدن آسیلی اولاراق، اونلارین خصوصی خاراكتئری فورمالاشیر. ایتلر وار زیبیلیکده

بؤیویور، بوردا نه تپسا اونو یئیر. ائله ایتلر ده وار کی، اونلار ات دوکانلاری نین یانیندا وئیله نیر، اومیدله ات تیکه سی غۆزله بیرلر. هردن اینسانلار ائوده هم ایت، هم ده پیشیک ساخلاییرلار، لاکین اونلاری موختلیف واختلاردا یئمله بیرلر. اونلارین دا ماراقلاری اولور. بو دا اینسانلار طرفدن اوزگون دوشونولوب. چونکی اگر اونلاری عئینی واختدا یئمله سن، داها یاخشی لوخما اوچون بیر-بیرلرینی قیرارلار. حیوانلار دا اینسانلار کیمی قایغی ایسته بیرلر. لاکین بئله شئیلر حاقیندا آسلان دوشونمک بئله ایستمیردی. بوتون اولانلاردان سونرا او ایت ایلینه نیفرت ائتدی.

زaman حیسس ائتدیلیمه دن کئچدی، آسلان اولایلاردان قورتولدو و یئنه ده سئوینجه قزئت قوروسکوپلاریلا (فال روزنامه لری) ماراقلانماغا باشلادی. سیچان ایلی گلدی. پروقوزلاردا (تشخیص) وعد ائدیردیلر کی، بو ایل چوخ برکتلی و پوللو اولاجاق. او هر سحر اومیدله جیبلرینه باخراق، تزه ائو، ماشین، باغ ائوی آماغا دایر پلانلار قوروردو. اری نین ایشیلدايان گۆزلرینی و بوتون دانیشیقلا رینی گۆرن آروادی نهایت سوروشدو:

- سن مندن نسه گیزله دیرسن؟ سن بیزنئسله مشقول اولماغا باشلامیسان؟ هارداندی سنده بئله فیکرلر و پلانلار؟

- نئینه بیرم من یئنی بیزنئسی، منه اولدوزلار خبر وئردیلر کی بو ایل منیم حیاتیمن ان پوللو ایلی اولاجاق.

بئله لیکه، بو پلانلارلا آسلان یئنی ایلی قارشیلادی و بو اومیدله او داها ۳ آی یاشادی. لاکین بو آز مودتده دونیادا اینفلاسییا باش

وئردی، قیمترلر قالخدی، آز قالا مالییه بۇهرانی باش وئردی. اونون اوچ مینلیک قاراگونلوک خرجی بئله یاربایاری دیردن دوشدو. ائوه قایدان آسلان عصبیندن یئمکن ایمتیناع ائتدی. آروادی اوندان سوروشدو:

- نه اولوب سنه؟ خسته لنمیسن؟

- یوخ،- آسلان قطعی جاواب وئردی.

- بس نه اولوب؟

- سن تئلئویزورا باخمیرسان؟

- آ، سن او باره ده دانیشیرسان؟ من بیلیرم، سنن گلیرلرین
ایکیقات آزالیب. بلکه بو بیرتیجی سیچانلار سنن پوللارینی اؤز
یووالارینا آپارییلار؟

- سن منی اله سالیرسان؟-آسلان غمگین حالدا سوروشدو.

آروادی حقیقتن اؤز سؤزلریندن اوتاندی، آما او اری نین خیالپرست
و تشبوسسوز اولدوغونان عصبلیشیردی.

نؤوبتی گون باغا گندرکن، گۆردو کی، سیچانلار بوتون ارضاقلاری
(ماللاری) یئییب بیتیرییلر: پئندیری، دویونو، اونو، قندی.. او هر طرفه
تله قویماغا مجبور اولدو. بوتون سیچانلار توتولدو و محو اولوندو.
آما بونلارین اؤلومویله آسلانین ایلین یاخشی کئچمه سینه اولان
اومودلر ده پوچ اولوندو.

اؤکوز ایلی گلدی. رادیو و تئلئویزوردا اینسانلاری ایلین برکتلی
اولدوغو حاقیندا معلوماتلاندیریردییلار. لاکین او اونودوردو کی،
اؤکوز هم ده تکبورلوک و ترسلیک سیموولدودور. بوردا بدبختلیکدن

اۋكوز سىمولى اۋزونو دوغرولتدو. بوتون اطرافىنداكىلار اونا قارشى سويوق و تىكپورلو اولدولار. آروادى و اوشاقلارى دا اۋكوز كىمى ترس اولموشدولار. بىر دفعە آروادى دۇز مە يىپ آسلانا دىدى: -آخى نە واخت سن بو جىڭگىياتا اينانماغدان ال چىكجە سن؟ بىسدىر ايتلرە، سىچانلار، ايلانلار، قويونلار ايناندىن... سن اۋزون نىتىجە نى گۇردون: سىچانلار باغدا بوتون اونوموزو، دويوموزو، قىندىمىزى، پىندىرەيمىزى يىدىلر، ايت سنى آياغىندان قاپدى، ايندى دە ايسىتە بىرسن كى اۋكوز سنى بوينوزلاسىن؟ بلكە سن يىنى كورسلار(كلاس) يازىلاسان كى، بو تىلوكە دن سوووشاسان؟ يوخسا سن ايلان ايلىنى گۇزلىە جىكسن كى، سنى زىرلى گورزە دىشلە سىن؟

آسلان قىلى جاواب وئردى:

- بىسدى منى دانلادىن، سىن بو سۇزلىرىنن مە داها دا ناراحات اولورام.

-چونكى سن مسۇلىتسىز اينسانسان، بوتون اوميدلىرىنى قوروسكوپلار باغلىيىرسان، اۋزونه يوخ. حيوانلار اينانيرسان، يقىن اونلارى اۋزونن عاغىللى حساب ائدىرسان.

آسلان فىكرە گىتتى و آنلادى كى، آروادى حاقلیدیر. آخى نىيە اونون طالعى حيوانلاردان آسىلى اولمالىدى؟ اگر اينسانىن باجارىغى، درراكە سى و نىهايت ژنوفونو(خىمىر مایه) سىچاننان ضعیفدىرمى؟

رادیکولیت (بئل آغریسی)

شیریندیل اوو آخیر واختلار بئل آغریلاریندان شیکایت ائدیردی. یوخوسوز گئجه لردن چوخ اذیت چکدیگیندن حکیمه گئتمگی قرارا آلدی. ایلک اؤنجه پسیخیاتا (روانپزشک)، سونرا تئراپئوته (روان درمانگر)، سونوندا ایسه نئوروپاتولوقا (متخصص عصب). اونلارین هامیسی دا موعین ائتدی کی، بو رادیکولیت علامتیدیر. هر بیر ده اؤز "تاپینتیلاریندان" غورورلانیب خسته لیگین موعالیجه سی باره سینده رئسئیت (نسخه) یازدیلار. شیریندیل اوو بوتون لازیم اولان پرئپاراتلاری (درمان) آلیب رئسئیه دقیق رعایت ائدیردی. لاکین بو رئسئپتترین و موعالیجه لرین هئچ بیر خئیری اولموردو. او، یئنه خستخانایا گئتدی. بو دفعه او، حکیم-پئدیاتر(پزشک عمومی) و قینئکولوقدان (متخصص زنان) باشقا پولیکلینیکادا ایشله ین بوتون موتخصیصلرین هامیسینا بیر-بیر موراجیعت ائتدی. بوتون بونلاردان سونرا او، یاخین قوهوملاری نین مصلحتی ایله آذربایجانین دیگر مهشور کلینیکالاریندان دا موعایینه دن کئچدی. اونلار دا اولکی رئسئپتلی سانکی کسئروکوپیا (فتوکپی) ائله ییب اونا تقدیم ائندده چوخ تعجوبلندی. بو حادثه دن عصبلشن شیریندیل اوو دوستو آلچاق اووا زنگ ووردو:

- بی عابیرچیلیقدی، بو رادیکولیت ندیر کی، بونو موعالیجه ائده بیلمیرلر؟ اونلار هامیسی فیریلداقچیدیرلار. اؤز کابیننتلرینده اوتوروب گویا کی، آداملاری موعالیجه ائدیرلر! بیزیم آذربایجاندا

اصل پروفىسور وار كى، عادى حكىملر دە اولسون. من اونلار ين باش حكىمى اولسايدىم، چوخدان اونلار ين هامىسىنى ايشلرىندىن قوواردىم. عىبى يوخ، قوۋ بىر ساغالىم، من اونلارا گۇستىرم! منىم آدىم شىرىندىل اوودو، من عدالت كئشىكچىم!

بونو دئيه رك، شىرىندىل اوو اۋزونو ترىبونادا يا دا قدىم يونان آفیناسى نىن آرئناسىندا تصور ائدىردى. حتى بو گورولتولو نىطقىندىن سونرا اۋز عونوانىنا آلقىشلار دا گۈزلە يىردى. اوزونون بوتون ايفادە سى اۋز دانىشىغىندان نئجە نۇوق آلدىغىندان خبر وئىردى.

آچاق اوو اونو دىنلە يىب دئدى:

- عصبلرىنى بوش يئره خرجه مه، بىزده اصل حكىم يوخدو، بو آيدىن فاكتدىر. من باشا دوشمورم نىيە سن اونلارا موراجىعت ائتىدىن آخى؟ بىزىم طبابت فايداسىزدى، گرک خارىجە گئده سن، روسىيا يا، ايران، آلمانىيا، يا دا هئچ اولماسا توركىيە يە. هارا اولور اولسون، بىر آذربايجاندىن باشقا.

شىرىندىل اوو دوشوندو كى، اونون دوستو حاقلیدیر و واخت ايتىرمە دن طياره يە بىلت سيفاريش ائتدى. ايلك اۋنجه او سووت ايتتىفاقى نىن ياخشى حكىملرىنى خاطىرلاياراق، روسىيا يا يوللاندى. موسكوا موتخصىصلرىنە موراجىعت ائدرە رك، صىبرىسىزلىكلە رۇسئپتى گۈزلە دى. لاكىن رۇسئپتى گۇرچك چوخ حئىرتلندى. روسىيا حكىملرى نىن رۇسئپتى اونون وطنىندە كى حكىملرىن رۇسئپى ايله عىنى ايدى. فرق بىر بلانكىن(سربىرگ) فورماسىندا ايدى.

روسییا یا او ۱۰ گونلوك يوللانمیشدی، گئجه سی ۱۰۰۰ دوللارلیق اولان باهالی مهمانخانادا قالیردی. آما رادیکولیتی ساغالمادی. سونرا او ایرانا گئتمگی قرارا آلدی، اوندان سونرا ایسه تورکییه یه. گئتدیگی بو اؤلکه لرده ده باکیدا یازیلان رئسئپتین عینیسینی آلدی. بوتون اومیدلرینی آلمانیا یا باغلادی. آنجاق یئنه رئسپت تکرارلانندی. لاکین بو سفرلر اونون حالینی آزجا دوزلتمیشدی. باکیا گلنده ۱ آی سونرا او یئنه ده رادیکولیتله اوزلشدی. ایلک اؤنجه او، موعالیجه یه و سفره خرجه دیگی پوللاری حسابلاماغا باشلادی. اللی میندن نه آز نه چوخ اولدو. بو حسابدان سونرا او، اورگینده دؤیونتو و آغریلار حیسس ائتدیگیندن، قرارا آلدیکی، یاخشیزی بودور، کاردیولوقا(دکتر قلب) دا موراجیعت ائتسین. خاطیرلاتدی کی، خاریجی حکیمله باکیلی حکیمین دئدیکیلرینی تصدیق ائتدی. اونا گؤره ده قرارا آلدی کی، حکیم عمروولا گؤروشسون. حکیم شیریندیل اوو و دیقتله دینله ییب دئدی:

- بلی، حقیقتن ده تکرار اولونماز حالیر! عادی رادیکولیتدیر، نییه موعالیجه اولونماسین؟

سونرا اونلار اوزون صؤحبت ائتدیلر. عمروو اوندان اوز حیات طرزیندن دانیشماغی خواهیش ائتدی. دانیشیق زامانی عمروو پاسیئنتین(بیمار) پسیخولوژی پورترئتینی(شرح حال روانی) اؤزو اوچون سئچه بیلدی. بو زامان اونون خسته لیگی نین سببینی ده تاپدی. سن دئمه شیریندیل اوو گون عرضینده اوتوز قیرخ دفعه آییلیب دوزه لیرمیش. بو سببدن اونورغاسینداکی سینیر سونلوقلاری

ازیلیمیش و بو دا سیزیلیدیجی آغریلار وئریمیش. باکی حکیمی ایلک اؤنجه مصلحت وئردی کی بو حرکتلری ترگیتسین. لاکین شیریندیل اوو اوتاندی دئمه یه کی، بوتون بو آیلمه لری او اؤز " چوخ حؤرمتملی " مودیرینه ائدیر. بونو ائتمک اونونچون غئیری مومکون ایدی. حکیمله ویدالاشیب یئنیدن آلچاق اووا زنگ ووردو .

- سن منی تبریک ائده بیلرسن، نهایت کی، حکیم منیم خسته لیگیمین سببینی تاپدی. رادیکولیتده کسکین حرکتلر، تئز-تئز آییلیب دیکلمک اولمازمیش.

- بئله دیرسه، اونون مصلحتلرینه قولاق آس.

- سن آخی بیلیرسن کی، من بو مصلحته رعایت ائده بیلرم.

- بلی، دئمه سنده بیلیرم. من سننن خاصیتینه بلدم. هرچند کی، سن منیم دوستومسان، آما مودیرینه باش آیمه سن یاشایا بیلمزسن. بو حتّی سنده وردیش حالینا چئوریلیب، آما باشا دوش، ساغلاملیق هر شئیدن واجیبیدیر.

- عزیزیم، من هر شئی آنالایرام، لاکین سن اؤزون ده بیلیرسن. ایر من گونده قیرخ دفعه مودیرین قاباغیندا باش آیمه سه یدیم، خارجه گئتمک اوچون اللی مین ماناتی هاردان تاپاردیم؟

لاکین شیریندیل اوو بیر تک اونو آنلامادی کی، اگر او مودیرینه گونده ۴۰ دفعه باش آیمه سه یدی، رادیکولیت قازانمادی و اونون موعالیجه سینه پول دا لازیم اولمازدی.

باشسيز بالیق

دئیرلر کی، بالیق باشیندان اییله نیر. بس اگر بالیغین باشی یوخورسا، هارادان اییلنمه یه باشلایاجاق؟ احتیمال کی، یا قارینندان، یا دا قویروغوندان. هانسی یاخشیدی: باشیندان کورلانا بالیق، یا قاریندان و یا قویروقدان اییلنن باشسيز بالیق؟ هر حالدا هر اوچو ده خوشاگلمزدير. لاکین تاماميله باشسيز اولماق هئچ یاخشی دئییل. باشی اولمایان همیشه آنلاشیلماز، گۆزله نیلمز حادیثه لره دوشر. اولجه دن باش اولماسا داها یاخشی حالدير، چونکی سونرا فیکیرلشمه یه، خاراب اولوب یا اولمایيب. باشلا چوخ احتیالتی اولماق لازیمدير. آما قارینی دا اونوتماق اولماز. معلومدور کی، اییلنمیش قارین اییلی باشدان داها پیسدير.

عابباس ماغازادان تزه بالیق آلدی کی، آروادینی سئویندیرسین. اونا بالیقدان گۆزل بیر شام یئمگی حاضیرلا سین. بالیغی سویودوجویا قویوب آروادی نین ایشدن گلمه سینی صبرسيزلیکله گۆزله مه یه باشلادی. ائوه گلن آرواد یورغونلوغوندان گوجلّه اؤزونو یاتاغا چاتدیردی. او چوخ یازیق و عاجیز گؤرونوردو. بونو گؤرن عابباسین دیلی گلمه دی اونو یئمک حاقیندا ناراحات ائتسین. بوتئربردلارلا(قالمیش یئمک) قلیان آلتی(شام کیمی) انده رک یاتماغا گئتدی. سونرادان معلوم اولدو کی، آروادین قیزدیرماسی قالخیلمیش. بونا گؤره ده او، آیاق اوسته دورا بیلمه ییب. عابباس آروادین حالینا چوخ حیفسله نیر، تئزلیکله اونون ساغلاماسینی آرزولاییردی. هم ده

اونا گۆره کی، آدیغی بالیغین قیزارتماسینی ایسته بیردی، آروادی بو یئمگی اعلا بیشیریردی. اوچ گون کئچدی، آرواد ساغالمادی. عابباس قورخو کی بالیق اییلنر، درحال اونون باشینی کسدی. بئله دؤرد گون کئچدی، آروادی ساغالمایا دوغرو گئتدی. عابباس بالیق حاقیندا داها دوشونموردو. چونکی فیکرلشدی کی، باشی یوخدوسا بالیق اییلنمز. تامامیله ساغالمیش آرواد اؤز سئویملی مطبخینه کئچدی کی، خسته اولاندا اونا قایغیسینی اسیرگمه ین ارینینی دادلی بیر یئمکه سئویندیرسین. لاکین ارزاق تاپمادیغی اوچون ماغازیا گئتمه یه حاضیرلاشدی. گئیینیب چیخماق ایسته ینده اری اونو سسله دی:

- نیگار، هارا بئله؟ من چوخدان یئمک حاقیندا دوشونموشم. دوندورمایا بیر باخ، اوردا سن نه لازیمدیرسا تاپاچاسان، - عابباس سئوینجک دئدی.

آروادی بیر داها اری نین قایغیکئشلیگیندن و عاغیللی اولماسیندان سئوینه رک، اونا گولومسه دی و:

- آفرین سنه، سندن یوخدور دا، - دئییه رک سویودوجونون قاپیسینی آچدی. سویودوجونو آچارکن، اوردان گلن عوفونتدن آز قالدی اورگی گئتسین.

-عابباس، بو ندی؟ سن بیزه زییلخانا سیچووللاری آلمیسان؟
- نه دانیشیرسان، نیگار؟ بو سنین خسته لندیگین گون آدیغیم ایکی یئکه بالیقدير. اونلار کورلانا بیلمز آخی، من باشلارینی کسمیشدیم. بؤیوک بیچاق گؤتوروب بالیغین قارنینی یاردی و اورادا ائشلن

قوردلاری ارینه گۆستردی. نیگارین حالی پیس اولدو. اری گوجلّه اونو بو وضعیتدن چیخارتدی. آرواد اوژونه گله رک دئدی:

- نییه سن فیکرلشیرسن کی، باشسیز بالیق اییله نیب خراب اولای بیلمز؟ اییلمیش قارین اییلمیش باشدان پیسدير. بالیقلاردا اولدوغو کیمی، باشسیز اینسانلار باشلاری اولانلاردان داها آرتیق پروبلئم یارادیر. قوی باش خراب اولسون، اوندا بیلریک کی هئچ اولماسا آدامین باشی وار، نینکی داخیلن چوروموش اولاسان.

عابباس آروادین سۆزلری حاقیندا هئی دوشوندو و آنلادی کی قادین منطقى هردن هر بیر کیشی نین عاغلیندان اوستوندور، هر شئیین پیسی پیسدير، باشین دا قارنین دا.

غیری عادى گلیر

شیطانو اولکی آروادینی بوشاییب، ایکی گۆزل عاغیلی اوشاغینی آتدی. کیم بیلردی کی، شیطانو یئنیندین عاشیق اولاجاق. آما کیمه؟ " ائلیتادا " مهشور اولان ائستردادا(نوعی موسیقی) موغننسیینه. لاکین اونون بیر غریبه عاشیقلیگی اولموشدو. اطرافدا سئوگی اویئکتیندن باشقا گۆزو هئچ نیی گۆرموردو. شیطانو خاریجن گۆزل کیشی ایدی. بو اوزدن قادینلار همیشه اونا دیقت یئتیریردیلر. اونا گۆره ده قیز چوخ دوشونمه دن اونا ائدیلن ائولمه تکلیفینی قبول ائتدی. بلکه ده سئوگی اونون اوچون تزه اولمادیغیندان تکلیفله بئله تتز راضیلاشدی. او، شیطانوودان قاباق رسمی اولاراق اوچ دفعه ارده

اولموشدو. غئیری- رسمی نیگاحلارین سایى باره ده استاتىستىكا (آمار) سوسور. اگر شىطانو ایندىكى آروادى نین رسمی و غئیری رسمی ارلری آراسیندا سوسیولوژی سورغو کئچیرتسیدی، بلکه ده عاغلینی ایتیرردی. بو حاقدان چوخ فیکیرلشن شىطانو اونون استرادانین ان گۆزل قادینی اولدوغونا و سئودیگینه گۆره اؤزونو ساکیتلشدیریردی. حتّی بئله بعضن ده غورورلانیردی. شىطانو شهرین کوچه لرینده گزیشرک اؤز حیاتی باره ده دوشونوردو. هر حالدا اونو بعضن کیشی منلیگی ده ناراحت ائدیردی. بو زامان اوتوبوس دایاناجاغیندا سویوقدان بوزوشموش، بیر- بیرینی سؤیه- سؤیک، قیشقیرا-قیشقیرا، دورتمکلهش رک اوتوبوسا سوخولان آدمالاری گوردو. اؤزونون ده بیر زامانلار ائوه گئتمک اوچون سویوقدان اوشویه رک، آدمالارین ایچینده بارماقلاری نین اوجوندا دایانان واختلارینی خاطیرلادی. ایندی ایسه اونون بیر ائوینده بیرى اؤزونون، دیگرى ایسه " سئوملی " حیات یولداشی نین ماشینی هر ه سى یوز ایگیرمی میللیک اولان ایکی ماشینی واردی. بئله، بو فیکیرلرله شىطانو یالنیز اونون سویویه سینده اولانلارین سئچدیگی مەشور بیر کافه یه داخل اولدو.

شىطانو اوفیسیانتا (گارسون) سیفارشینی وئریب یئمگی گۆله یرکن تصادوفن قونشو ماساداکیلارین صؤحبت اونون دیقتینی جلب ائئدی. کیشیلر برکن و حیرصلی، قندى مارچیلداراق چای ایچه- ایچه شىطانوون آروادینی مذاکره ائدیردیلر. اونلار اونون داورانیشلاریندان، پرىنسیپسيز اولماسیندان و اخلاقسیزلیغیندان

دانیشیردیلا. او، چوخ تئز اؤزوندن چیخان ایدی. آما ایندی قورخو. اونون بو اخلاقسین قادی نین اری اولدوغونو بیمه لریندن قورخاراق سسینی چیخارتمادی. او، بونا گۆره چوخ اوتانیردی. ائوه قاییدان شیطانوو تئلئویزورو یاندیردی. غریبه تصادوفدور کی، همین آن اونون آروادی نین موسیقیسینی گۆستریردی. شیطانوو اونا دیکتله باخیب سسینه قولاق آسدی. بلی. حقیقتن اونون گۆزل سسی وار ایدی. سانکی بولبول کیمی اؤز سسیله تکجه کیشیلری یوخ، بوتون اینسانلاری اوسونلاییب اؤزونه جلب ائدیردی. اونو گۆرچک، شیطانووون گۆزونون قاباغیندا کینوکادرلار کیمی اونونلا اولان خاطیره لری جانلاندی. اونو ایلک دفعه گۆردویو آن، گۆروشه دعوت ائتدیگینی، ائولنمک تکلیفی ائتدیگینی، موثبت جاواب آلدیگینی گونلر بیر آنلیق خیالیندان کئچدی. خاطیرلایارکن شیطانوو دوشوندو:

- بلی، ائله کیشیلر وار کی، سنینله بیر گئجه یه ایکی مین دوللار خرجه یر. بئله چیخیر کی، من سنین ارین اولماق دؤوقوندن تامامیله اذیتسیز آیدا ایگیرمی-اوتوز مین دوللار قازانیرام. بئله حساب آپارارکن، شیطانوو ممنون حالدا گولومسه دی و ائله بیل ساکیئلشدی:

- دئمه لی من چوخ گۆزلم کی، منه هر شئی خرچسین باشا گلیر. بونو دئییه رک او غلیظ منطیقی مسله حل ائتمیش اینسان کیمی تئلئویزوردان گلن آروادی نین جلب ائدیجی سسی آلتیندا یوخویا گئتدی. آما شیطانوو فیکیرلشمه دی کی، گۆزللیگین ده چیرکینلیگی،

چىركىنلىگىن دە گۈزلىگى اولور. آما چىركىنلىگىن گۈزلىگى داھا ياخشىدى.

ھىرايلىك

رفىقە لىر قادىنلار لىن ھىرايلىگى گونونو ياخىنلىقىدا يىرلاشنى كافە لىرىن بىرىندە قىيىد ائىتمىگى قارار آلدىلار. بىزنىمىش و شان قىزلار بىر ماسا آرخاسىندا اوتوردولار. دوستلوق، اينسانلىق، مىللى ھىرايلىك حاقىندا صۇحبىتلر ائىتمە يە باشلايدىلار. ساحىلە اۋز ائو پروبلېملرى حاقىندا دانىشاندا صىبىنە اونون سۆزۈنە قوۋوت وئردى. داھا سونرا صۇحبىتى اۋز پروبلېملىرىنە اۋتوردو. بئله لىكلە، ھامى بو صۇحبىتە قوشولدو.

- منىم ھىر شىيىم وار: بىر نىچە ماشىنىم، ايكى باغىم، دۇرد منزىلىم، اون كوركوم(پالتو) و دىگر خىردا-خوروش. لاکىن من دوشونورم كى، بو دونىادا چوخ عدالتسىزلىكلر وار. آخى نىيە من بئله وظيفە صاحىبى اولاراق، بئله حۇرمىتلى ارىم اول-اولا، بئله مەشور آداملار لىن قىزى اول-اولا يالنىز اوچ ماشىن صاحىبى اولوم، كىمىنسە آشناسى نىن ايسە بئش ماشىنى اولسون؟- ساحىلە دئىيردى.

- دوز دئىيرسن، آى ساحىلە، دونىادا چوخ عدالتسىزلىكلر وار. بىز ارىملە بىر بلوكدا اون ايكى منزىل آلدىق. بىر مودىتن سونرا دىگر اىگىرمى اوچ منزىل بىزىم پاخىل قونشوموز طرفىندن الدە ائدىلدى. ھانى عدالت؟

لئىلا قولاق آساراق، رىشخندلە دئدى:

- دوغورداندا چوخ بؤیوک عدالتسیزلیکدی. منیم، دئمک اولار کی،
هئچ نیم یوخدو. لاکین نورمال حیات اوچون ان لازیم اولانلارا
صاحبیم.

ساحیله و صبینه لئیلایا باخدیلار و ناراضی حالدا بیر یئرده دئدیلر:
- بونا گۆره ده سن بیزه پاخیللیق ائدیرسن. سنین همیشه بئله
خاصیتین اولوب. سیز آجالر همیشه کینلیسینیز.
لئیلایا جاواب وئردی:

- من هئچ ده آج دئیلم، شوکور آلاها. الله منیم عایله مله دی، بیز
توخوق. لاکین من هر دفعه اونون شاهیدی اولورام کی، اینسانا نه
قدر چوخ وئرلیبسه، او یئنه ده ایسته ییر. البتته، ایستینا حاللار دا
وار، هر شئی اینسانین اؤزوندن آسیلیدیر.

لئیلانین سؤزوندن سونرا اوردا ییغیلان آروادلار آراسیندا قیزغین،
قیشقیرتیلی موباحیثه باشلاندى. بیر قدر کئچدیکن سونرا اونلار
حتی بیر بیرلرینی تحقیر ائتمه یه باشلادیلار. بعضیلری آراسیندا
ایسه موباحیثه بیر بیرلری نین ساچلارینی یولماغا قدر اوزاندی.
بایراما گۆره سالوندا ماهیرانه دوزلدیلمیش ساچ دوزوملرینی خاراب
ائتدیلر. چوخ کئچمه دن، هره سی بیر طرفه غیبت ائتمک اوچون
داغیلیشدیلار. بئله، قادینلار همرايیک گونونو قئید ائتدیلر.

رئىكلام

رئىكلام – موعاصىر دۇۋردە بو ان چوخ ايشلنن سۇزدور. رئىكلام، اۋزو اۋزولوگوندە، پىس شئى دئىيل، خوصوصن دە صۇحبىت رئىكلام بىزنئسى حاقىندا گئىندە. عادتن رئىكلام دئىكدە بىز امتعە و خىدمت رئىكلامى باشا دوشوروك، لاكىن سن دئمە اونون باشقا بىر نۇوع دە مۇوجوددور. بو اۋزونو رئىكلام، يعنى اينسانىن اۋزو-اۋزونو رئىكلام ائتمە سىدىر.

اولر واقىف چالىشقانلىقلا اۋز فىرماسى نىن محصولونون رئىكلامى ايله مشقول اولوردو. لاكىن او يوكسك نايلىتلردە رقىبلىرىنى اۋتوب كئچە بىلمە مىشىدى. چوخ اذىت چكىدن سونرا قارارا آلدى كى، اۋزونو رئىكلام ائتىسن. ياخىنلارنى يانىنا چاغىرىپ، اونلارلا اۋزونورئىكلامىن كۇمگى ايله پاراللئل اولاراق اۋز محصولونون رئىكلام ائلمە سى بارە دە مصلحتلىشمە يە باشلادى. دوستلارىندان بىرى اولان فرهاد اونو دىنلىيە رك دئدى:

– سن بۇيوك موتخصىصسن، اىستعدادلى شخسىتسن، بو بىزىم شىركىتىن فعالىتىندن معلومدور.

دىگر ياخىن دوستو اولان احمد فرهادا دئدى:

– يوخ، بو واقىف اوچون اوغورلو رئىكلام دئىيل. بىز بىلىرىك كى، بىزىم محصوللارىمىزىن چوخ حىصە سى ساتىلمىر و انبارلاردا بىغىلىر قالىر. باشقا بىر شئى فىكىرلىشمك لازىمدىر.

- اونداه بئله ائدک: بیزیم رهبر چوخ دئموکراتیکدیر، او بوتون هئیهته عئینی جور یاخینلاشیر.

احمد فرهادا ناراضی باخیب قولاغینا پیچیلادی:

- سن یئنه ده سحو دوشونورسن.

- نییه؟ بو کئیفیتدن یاخشى نه اولاه بیلر کی؟ آخی سیز اوخونوز بیزی اویره دیردینیز کی، هامییا برابر یاناشماق لازیمدیر.

- سن همیشه منیم سؤزلریمی سحو باشا دوشورسن. آخی بوتون کوللکتیو بیلیر کی، بیزیم شیرکتین مودیری عاغیللی آدمی دلدن، یاخشى ایشچینی پیسدن آیرا بیلیمیر. بئله ایدارائتمه بیزیم کوللکتیوه (جمع) چوخ ایتکیلر گتیریر.

شیرکتین مودیری پیچیلداشان ایشچیلری گؤروب عصبی حالدا دئدی:

- سیز اوردا نیی مذاکره ائدیرسینیز؟ اگر سیز اوز صؤحبتلرینیزی منیم پروبلئمیدن اوستون توتورسانیزسا، اونداه سیز آزادسینیز!

فرهادلا احمد قورخاراق صؤحبتلرینی بیتیردیلر و مودیره بو فیکرین اومودسوزلویونو اولدوقجا یومشاق فورمادا چاتدیرماغا چالیشدیلا.

- سیز حاقلیسیز. بو گونلرده من کئیفیتسیز محصول بوراخمیش بیر نئچه فهله نی کئیفیتلی ایشله ینلردن بیر قدر آرتیق موکافاتلاندیردیم. آما اعتیراف ائدیرم کی، بو سحو ایدی و بئله استیمول موسسیسه میزه ضربه وورور.

صدیرین سؤزلرینی دینله ین احمد جاواب وئردی:

- من تاپدیم. دئیک کی، بیزیم شیرکتین صدری اؤز سحولرینی بوینونا آلا بیلن اصل ناموسلو کومونیسستدی. آخی سحولری اعتراف ائتمک چوخ نادیر حرکتدیر، و بو بؤیوک جسارت طلب ائدیر. صدر سئویندی:

- بو چوخ گؤزل فیکیردی!

لاکین فرهاد اعتیراض ائتدی:

- البتته، سؤزلر گؤزلدیر، فلسفی جهتدن مودریکیدیر. لاکین بو سؤزلردن سونرا آنبارداکی ماللارین ساتیلماسی غئیری مومکوندور. -موباحیثه ائتمگین، بیز ایندی ماللاری یوخ، اینسانی رئکلام ائدیریک، شیرکتیمیزین سئویملی صدرینی. -احمد دئدی.

لاکین فرهاد، احمد و ائله واقیفین اؤزو ده ائله بیل اونوتموشدولار کی، رئکلام موترققیلیگین نه محرریکی و نه ده ساتیش واسیطه سیدیر. بس صدرین طرفیندن هانسی گلیر الده ائتمک اولار؟ آما دیگر طرفدن، فرهادین سؤزلری ائله ده معناسیز و سادلؤحو دئییلدی. چونکی او چوخ گؤزل باشا دوشوردو کی، صدرین رئکلامی اونو اؤز وظیفه سینده ساخلانیلماسینا موثبت تاثیر ائده جک. بو دا یاخشى رئکلام طلب ائدیر. لاکین بوردا باشقا بیر سوال دا مئیدانا چیخیر: مگر ایستعدادلی رهبرین بونا احتیياجی وار؟ اونون رئکلامی - اونون ایشلری و باجاریغیدیر. لاکین، ایسته مزدیک کی، رئکلام اینسانی دا، مالی دا عینى معنالى آنلاما سالسین.

سانتا کلاوسلا (شاختا بابا) صحبت

یئنی ایل گئجه سی اوشاقلار همیشه حدیییه، غئییری-عادی مؤعجیزه لر و البته کی، پلاننتین ان مهشور باباسی اولان سانتا کلاوسون گلیشیننی گؤزله ییرلر. هر بیر اؤلکه ده بو مزه لی قوجانین اؤزونمخصوص آدی وار: شاختا بابا، دئد موروز، سانتا کلاوس...

اوشاق یولکاسیندا (چام آغاجی) بوتون اوشاقلار چوخدان گؤزله نیلن سانتا کلاوسون اطرافیندا توپلاشمیشدیلا. هامی عاده گؤره شیمالا گؤندردیکلری مکتوبلاریندا قید ائتدیکلری هدییه لری گؤزله ییردی. مورادین دا نؤوبه سی گلدی چاتدی. موراد اوزون مودت سانتا کلاوسو سانکی مؤجوزه یه باخیرمیش کیمی موشاهیده ائدیردی. او، سانتا کلاوسون گؤزلینه دیقته باخاراق اوندان نظرلرینی قاچیرتمیردی. بونو حیسس ائدن سانتا، ماراقلا مورادین نؤوبه سینى گؤزله ییردی.

- هه، منیم نوه م، گل بورا گؤرک، دئه، منه مکتوبو واختیندامی یوللامیسان؟

- من؟! - موراد اؤزونو ایتیردی.

- بلی، سن. آدین ندی؟ - سانتا تبسسومله اونا دئدی.

- منیم آدیم موراددی. من چوخدان سیزدن سوروشماق ایستیه ییردیم، نییه آخی سیز یالنیز قیشدا گلیرسینیز؟ نییه آخی سیز هدییه نی یالنیز قیشدا گتیریرسینیز، اولمازمی کی، بوتون ایل بویونجا بونو ائدسیز؟ - موراد قفلتن سوروشدو.

لاکین سانتا تعجوبلنمه دی، چونکی چوخدان آنلامیشدی کی، موراد غئیری- عادی اوشاقدیر و چوخ دیکتله سانتانی سوزوردو.

- نه دئییم سنه، موراد؟ سوالاریندان گؤرورم کی، سن چوخ عاغیللی اوغلانسان و اومیدوارام کی، دئدیکلریمی آنلایارسان. بیلیرسنمی، منیم ده بوتون اینسانلاردا اولدوغو کیمی، اؤز مودیریم و صدریم وار. دئمه لی، باشقا واختلاردا من مجبورام کی، هدییه لری صدریمه وئریم.

- بس نییه سیزین خاریجی آدینیز وار؟

- غریبه دیر، عزیزیم، سنین عاغیلنا نییه بئله فیکرلر گلیر؟ اینسانلار هامیسی عئینیدیر، منیم آدیمین روس، آذربایجانلی، ایتالیان و یاخود اینگیلیس اولدوغونون نه فرقی وار کی؟ ایش آخی بوندا دئیل. باخ، مثلن، سنی نییه موراد آدلاندیریبلار، پیت و یا دئن یوخ؟ مگر باشقا آدین اولسایدی، بونا گؤره سن ایندیکیندن یاخشى و یا پیس اولاجاقدین؟

-خیر، عوذر ایستیه بیرم، من یقین دوزگون ایفاده ائتمه دیم. من یالئز سوروشماق ایستیه بیردیم، نییه هر اؤلکه ده اؤز شاختا باباسی، دئد موروزو(بوز دده سی)، سانتا کلاوسو وار؟ مگر او عومومی و یگانه آدلی اولایلمز دیر کی؟

- سن ایسته مزدین کی سنین اؤلکه نده محض آذربایجان شاختا باباسی اولسون؟

- من بلکه ده ایستییردیم، آما منه ماراقلیدیر کی، بوتون دونیانین شاختا بابالاری بیزیمکینه بنزه بیر؟

- بنزمک دئیکده سن نه یی نظرده توتورسان کی؟
- باخ، مثلن، کئچن ایل شاختا بابا منه کؤهنه، یارارسیز هدییه
گتیرمیشدی، کونفتلر(شکلات) کیف آتمیشدیر. اونلاردان سونرا من
چوخ خسته اولدوم، زهرلندیم. گؤره سن بوتون شاختا بابالار بئله
ائدیرلر؟

سانتا کلاوسون آلنینی تر باسدی. آما او کیسه سینده ان یاخشی
هدیییه نی تاپماق اوچون آختارماغا باشلادی.

- منه گؤره بئله ناراحات اولمایین، سانتا، سیز آخی منیم اؤلمز
بابامسیز، خیرخواه، عالیجناب و همیشه شان. بو دفعه ایجازه وئرین
من سیزین یئننی ایلینیزی تبریک ائدیم و اؤزوم سیزه هدییه
باغیشلایم. مگر منیم بونا حاقیم چاتمیر؟

سانتا کلاوس اوتاندی، آز قالا اوتوردوغو استولدان بیخیلسین، آخی
او بو واختادک هئچ بیر بالاجا اوشاقدان بئله سؤزلر ائشیتمه میشدی.
- سن حقیقتن ده چوخ خیرخواه و یاخشی اوشاقسان،- سانتا
آغلامسیندی.

- بابا، آما اینجیمگین، جاواب وئرین، اگر سیز ده آذربایجانلی
اولسایدینیز، اوشاقلاری آلداداردینیزمی؟

- بلکه سن ائله دوشونورسن کی، اینسانلاری آلداتماق باجاریغی
اونون میلئتندن آسیلیدیر؟ عومومیتله، بئله شئیلر حاقیندا دوشونمک و
فیلسوفلوق ائتمک اوچون سن هله چوخ بالاجاسان.

- بس نئیمه لی، آخی بؤیوکلر بو باره ده دوشونمور؟ باخ، اگر
بوتون شاختا بابالار روس و آمئریکالی، اوکراینالی و یا گورجو

خاصیتلری عئینی اولسایدی، اونلارین نوه لری ده عئینی جور مئهریبان و صمیمی اولاردیلار.

- منه چوخ ماراقلیدیر، بئله فیکیرلر سنده هاراداندی؟

- من جیزگی فیلملرینده گؤرموشم کی، بوتون میلئتترین اینسانلاری ال-اله وئریب ایشیقلی دونیا یارادیرلار، هامی شان و فیراوان، هئچ کیم کدرلنمیر.

سانتا کلاوس فیکره گئتدی و قرارا گالدى کی، گلن ایل او بیر ده بو اوشاق باخچاسی نین ساختا باباسی اولمایاجاق. او حتى یادینا سالدی کی، مورد کیمی بئله بالاجا اوشاقلاری آلداتماق وردیشی اؤزو کیمی ساختا بابالاردا هاردان یارانیب؟ قفلتن یادداشیندا همیشه معاشینی کسن رئیسه روشوت عوضی ساختا پوللار وئریب، سونرا شیکایت مکتوبو یازیب، اونو ایشدن چیخاردیب یئرینه اوتوردوغو صحنه لر حک اولوندو. زامان کئچدی، بو احوالات اونودولدو. او دا اؤز ایشچیسی نین وظیفه سینی یوکسلده رک اوندان انتدیگی یاخشیلیغینا گؤره روشوت آلا رکن توتولموش و ایشدن آزاد اولونموشدو. زینداندان قورتاراندا اونا کؤهنه دوستو یاردیم ائتدی. سون توپلادیغی کاپیتال ایسه حاکیم اوچون روشوته خرجه میشدی. اوزون مودت ایش آختاریب، نهایت، سانتا کلاوس اولماق قرارارینا گلدی. یعنی بئله سانتا کلاوس کوستیوموندا آدامین کئچمیشی ده، دانیشیقلاری کیمی ساختا ایمیش.

موراد بابایا باخیر، مئهریبانجاسینا گولومسونوردو و یئنه اونا صاف اوشاق گۆزلریله باخیردی. گۆرونور، نوه اۆز باباسینی تربیلندیره بیلیمیشدیر. آخی ناحاقدان دئمه ییبلر:

هر آغساققالا مودریک دئییلمز حارام چۆرک آسانلیقلا یئییلمز.

مودروکلوک یاشدا دئییل گۆزده، قاشدا دئییل، عاغیللی باشلا دوغولسون گرک اوندا عاغیلسیز دا عاغیللیا ائتمز کلک.

موعلیم

بیزده آخیر واختلار جمعیتده هر هانسی بیر سانباللی وظیفه سی اولان کیشیه یا بی، یا جناب، یا دا موعلیم سۆزلریله خیطاب ائتمک یامان دبدده دی. اینصافن دئسک، نه یاخشى کى، موعلیم سۆزو اۆز دیرینی ایتیرمه ییب و بیزیم نیتقیمیزدن ایتمه ییب. بو فواد موعلیمی غورورلانديریردی، چونکی او ناموسلو اینسان، یاخشى موعلیم ایدی. فواد موعلیم چوخ ساده ایدی، ساده گئینیردی، ساده حیات طرزی سوروردو. او کئنده یاشاییر، همده بالاجا تصروفات(اکین) آپاریردی، چوخلو اوشاق حاضیرلاشدیریردی. آنجاق اۆز شاگیردلى، اونلارین بیلک و باجاریقلاری نین یوکسلدیلمه سی حاقیندا دوشونوردو. او همچنین ملتین گوزرانی، دنیا پرولئمری، کایناتین گله جگی حاقیندا فیکیرلشیردی. آخشاملار او کئنده گزمگی خوشلایردی، ارزاق اوچون ماغازایا گئیدیردی. گولترین بیر گونو، بئله بیر آخشاملارین بیرینده ماغازایا یاخینلاشان فواد موعلیم جاماعاتین توپلاشماسینی گۆردو. بو کوتله یه بیر نئچه ایمکانلی شخصلر

ياخىنلاشدى-بىزنئىسمئىلر، تىجارتچىلر. بونلارنى آراسىندا واقىف دە وار ايدى. اينسانلار اونون اطرافىندا توپلاشىپ، اۆز حۆرمىنى بىلدىرىدىلر:

- واقىف موعلىم، سالام، نىجە سىنىز؟ ايشلىرىنىز نىجە دى؟

دىگرى دىدى:

-سىز بىزىم كىدىمىزىن فخرىسىنىز.

بو كىمى سۆزلەرلە آدمالار اونا موراجىعت ائدە رك، اۆزلىرىنى ائله گۆستىرىدىلر كى، سانكى واقىف " موعلىمىن " اوجوز آلىپ باھا ساتاراق اۆز سويداشلارنى نىن حسابىنا ياخشى پوللار قازاندىغىنى بىلمىلر. بوتون بونلار باخاراق، فواد موعلىم چوخ بىكىف اولدو و بو حال او اونا آغىر گلدى. آخى هىچ كىم اونا موعلىم دىئە موراجىعت ائتمە مىشىدى، هامى آدىيلا چاغىرىدى اونو. آما بو سۆزە ان چوخ اونون حاقي چاتىردى. اوللر او بونا فىكىر وئرمىدى، چونكى دوشونوردو كى، اينسانى آدىيلا چاغىرماق مئهرىبانلق و دوستلوق سىموولودور. لاكىن بو احوالاتلا قارشىلاشاراق، او مئدالىن باشقا طرفىنى دە گۆردو. بو حاقدادوشونوردو:

- " چوخ غرىبە دىر، بىلىك وئره نى، موعلىمى موعلىم چاغىرمىرلار، پول بىغانا موعلىم دىئىرلر " .

بلى، فوادى آنلاماق اولاردى.

مینیموم ائتیکا، ماکسیموم ائستتیکا. (آز اخلاق چوخ بزک)

آذر فلسفه نی سئویردی، جمعیتین و شخصلرین پروبلئلری حاقیندا دوشونمگی خوشلاییردی. بو اونون سئویملی مشقولیتیدی. او اوموناسیبتلجیل اینسان ایدی و واختینی کؤهنه- تزه دوستلاری نین آراسیندا کئچیرمگی سئویردی. بئله بیر دوست ییغینجاغیندا آذر دوستو ایلکینه موراجیعت ائتدی:

- عزیزم ایلکین، نییه ایندی سؤزلرین دیری قالمایب؟
- چونکی، منجه، اوللر بیز آز دانیشیردیق، چوخ ایشله بیردیك، آما ایندی عکسینه، چوخ دانیشیب بیر ایش گؤرموروک.
- حاقلیسان، ایلکین، اوللر بیز سؤزلره قناعت ائدیردیك، اونا گؤره ده اونلارین چکیسی وار ایدی. ایندی ایسه سؤز چوخ، چکیسی آز.
- بلی، اوللر یادیمدادی، بیز آز گولوردوک، جیدی ایشلر حاقیندا فیکیرلشیردیك. ایندی ایسه عاییب، اخلاقسیز ظارافاتلار باش آلیب گئدیر. اوللر پروبلئلریمیز آز ایدی، قاراباغ پروبلئمی یوخ ایدی. ایندی قاراباغ پروبلئمیمیز وار. آما بونلارا باخمایاراق گولن سیمالارین سایى اوزره موسابیه کئچیریلیدی، بیز بلکه ده بیرینجی یئری توتاردیق. تورپاقلاریمیزین ایشغالی کدری اوزره ده بیرینجی یئری توتاریق.

آذر دانیشاراق، فیکره گئتدی:

- بلی، ایندی هر شئی اینکیشاف ائدیر، چیچکله نیر، الاخصوصدا شوو- پروقراملار، شوو-بیزنئس. بیز موعاصیر گؤرونمک، آوروپالاشماق اوچون بیرینجی یئرلری توتماغا جان آتیریق.

- من سنله راضیام، اوللر بیز ندنسه اوتانیردیق، چکینیردیک. ایندی ایسه ائله بیل یا اوتانیلاسی هئچ نه قالمیییب، یا دا بیز عاریمیزی ایتیرمیشیک.

- ایندی یئنی بیر تئندئسییا(دوروم) یارانیب، - آذر سؤیله دی.

- هانسی؟

- ایش اوراسیندایر کی، اینسانلارین اوزلری نین سایى دا چوخالیب ائله بیل. اوللر بیزیم مین حادیثه ده بیر اوزوموز، یا دا ایکی اوزوموز وار ایديسه، ایندی تاماميله عکسینه دیر. ایندی، هم ده ماسکالانمیش پلاستماس اوزوموز وار. ماسکا آخی درک ائتمیر.

- عزیز دوستوم، سن، گؤرونور، سوسیولوگیا و پسیخولوگیانی پیس بیلیرسن. سن یالنیز اینسانین آنا تومیاسینی دوشونورسن، لاکین اونوتما کی، سوسیال آنا تومیا کیمی ده بیر آنالایش وار.

ایلکین اؤزو اؤزلویونده حاقلی ایدی. او گؤردویونو، گئرچکلیگی تصدیقله بیردی. لاکین او اونودوردو کی، ائتیکا دا مؤوجوددور. لاکین حددن زیاده ائستتیکا، سوییه سیز دؤوق ائتیکانی تاماميله یوخ ائده بیلر.

دیری اؤلۆ و یا اؤلۆ یاشایان؟

صمد چوخ ترس اینسان ایدی. او دئموکراتییا عاشیقی ایدی. و بؤیوک اومودلرله اونون گلیشیننی گؤزله ییردی. لاکین دئموکراتییا زامانی دا اونون بختی گتیرمه دی و اؤز سؤزونو دئییه بیلمه دی. بو حیاتدا او هئچ جوره اؤزونو تاپا بیلمیردی. دایما نسه موقدس و پاک بیر شئی آختاریردی. اینسانین روحونو او پاک ساییردی. آما حساب ائدیردی کی، پاک روح او دونیا یا مؤوجوددور. اؤز دوشونجه لریله او دوستو اکبرله بؤلوشدو. اکبر دئدی:

– سن پرینسیپال اولاراق حاقلیسان، روح اچاتمازدير و اونا هئچ کیم موداخيله ائده بیلمز.

بیر سؤزله، صمد بوتون اومیدلرینی او بیرى دونیا یا باغلامیشدی. بعضن فیکره دالیر دئموکراتیانی آمئریکادا، سوریادا آختاریردی. آما اورداکی انگلری، آیینتیلری ائشیدنده، بیلنده فیکریندن واز کئچیردی. اوخودوغو کیتابلاردان اؤیرندی کی، اگر کیمسه او دونیادکی روحو اینجیتسه، او مطلق اونو اینجیدنی جزالاندیراجاق. صمد بئله اومید و فیکرلرله یاشاییب یارادیردی. دئموکراتیانی او بیرى دونیانین خیالی ایله یاشادی. بو اونون اوچون بیر نؤوع ساکیتلشدیرجی ایدی. او، اؤلۆم ساعاتی نین گلیب چاتماسینی گؤزله ییردی و حتى بوندان دا آرتیغینی. اومودله او گؤزلرینه باخیب اؤلۆم ساعاتلارینی گؤزله ییردی. یازیق صمد، یازیق اینسانلار، دیریکن اؤلۆلره حسد آپاران اینسانلار.

بوشانمادان ایمتیناع

رافیق و سارانین عئینی زاماندا بعضن حیاتا پوزیتیو، بعضن نئقاتیو، هردن ایسه غریبه باخیشلاری اولوردو. من اینسان پسیخولوگییاسیندان آزجا باشیم چیخیر و کیتاب رفیمده پسیخولوگییایا آید چوخلو کیتاب وار. لاکین رافیق و سارا کیمی اینسانلارا، بوینوما آلیم کی، نادیر حاللاردا راستلاشماق اولار. اونلارین دوغورداندا غریبه خاصیتلری وار. گورونور بونا گوره طالع اونلاری قوووشدورودور. دوغوردور، دئییرلر اولی نجه ایدیه آخری دا ائله اولور. اگر روس آتالار میثالینی دیشسک، اونا " خاصیتلری نجه دیرسه طالعیری ده ائله دیر " کیمی آلیار. اونلار نه آچیق، نه ده کی چوخ کونسرواتیو(قاپالی) اینساندیرلار. یالنیز دقیق دئییه بیلر کی، اونلار غیری- عادی اینسانلاردیلار. اونلار قالماقالپرست دئییلر. اونا گوره ده آزموسیا لیدیرلار (حیسیات). اونلار اتقویست(بنجیل/ خود پسند) دئییلر، لاکین اوزلرینی یئترینجه سئویرلر. رافیق و سارا بیر بیرلرینه حورمت ائدیرلر، آما دئمک اولماز کی، بیر-بیرینی دلجه سینه سئویرلر. حتی بو حاقدا صوحت ائندده رافیق دئییر:

- من هئچ جوره مجنونو آنلایا بیلیمیرم، نییه آخی او لئیلییه گوره مئشه لرده دولاشیب، وحشی حیوانلارلا دوستلوق ائدیردی؟
بئله دوشونجه لره هردن سارا دا قاتیلیردی:

- دوغورداندا، مجنونو بو وحشی حیوانلاردان یالنیز آله قورتاردی. یاخشی کی، لئیلی مئشه ده دولانمیردی.

عزیز اوخوجولاریم، بئله صؤحبترلر خصوصن ده سون زامانلار یامان آرئیب. بونو آشاغیداکی پرولئلر دوغورودو. رافیق تئز - تئز رستورانلار، کافه لره گئدیپ ائوه گئجه دن کئچمیش، یا دا سحره یاخین چاتیردی. بونو اونا اولان موناسیبتیندن سارا دا دویموشدو. ائله بیل آدمالار و حتّی من اؤزوم بونلاری گؤزه گتیرمیشدیک. بیر سؤزله، رافیق باشقا طرزی اینسانلارین چئوره سینه دوشموشدو.

سارا دا بؤیوک بیر قیسقانعلیق حیسیسی یاراندى. لاکین او اوشاقلارا و عایله سینه گؤره، اؤزونو صبرلی آپارماغا چالیشیردی. اول دئدیگیم کیمی، او بو حیسلردن چوخ اوزاق ایدی. رافیق ایسه اؤز نؤوبه سینده آروادی طرفیندن اؤزونه قارشى اینجه دیقتی گؤرموردو. حقیقتن او، اؤزونه قارشى دیقت و قایغینی چوخ سئویردی. بوتون بونلار، منیم عزیز اوخوجولاریم، بونلارین آرالاریندا آنلاشیلمازلیقلار و قارشیلیقلی اویغونسوزلوق حیسیسی یارادیردی. اویغونسوزلوق ایسه چوخ ضررلی حالیدیر. بونون فونوندا رافیق عذابلاردان، سارانین اونو قیسقاندیغیندان دوشدویو دئیرئسسیدان(اضطراب) سانکی ذوق آلیردی. بونو نیفرت حیسیسی کیمی ده قییمتلندیرمک اولاردی.

بئله لیکله، بونلارین آراسیندا "سویوق موحاریبه" باشلاندى. بونو هر ایکی طرف حیسس ائدیردی. چونکی هر شئی موناسیبتلرینده عکس اولونوردو. ایش گلیب بوشانمایا چاتدی. رافیق

بوشانماق اوچون محکمه یه موراجیعت ائتدی. محکمه باش توتدو.
حاکیم رافیه دئدی:

- وطنداش رافیه، سیزین بوشانما سببلرینیز آنلاشیلمازدیر،
اساسسیزدیر. اؤز عریضه نیزه نسه علاوه ائتمک ایسته
ییرسینیزمی؟

رافیه جاواب وئردی:

- منیم آروادیم چوخ غریبه قادیندیر. او یا سئویر، یا دا حؤرم
ائدیر، آما آیری آیریلیقدا. من ایسه ایستیه بیرم کی، بونلار بیر یئرده
اولسون.

حاکیم رافیه دینله ییب دئدی:

-وطنداش، سیز محبت فلسفه سی باره ده مذاکره ائدیرسینیز. بیزه
فاکتلار لازیمدیر، فلسفه یوخ.

- فاکتلار دا وار. گئجه لر هردن ائوه گئچ گلنده، من آروادیمی
دورغوزماماقدان اؤترو آستاجا قاپینی آچاندا ائشیدیردیم کی، او
کیمینلسه اینتیم(عاشقانه) استیلده صؤحبت ائدیر. بوندان سونرا من
اؤزومو بیرتهر حیسس ائدیردیم.

سارا قیزاردی. او دا اؤزونو محکمه زالیندا یاخشی حیسس
ائتمیردی. او دئدی:

- جناب حاکیم، منیم اریم آیدا اون، بلکه ده اون بئش دفعه بئله
ائدیردی. من ده هئچ اولماسا آیدا ایکی دفعه ایسته بیردیم اؤزومو
اریمه بنزه دیم، لاکین گؤردویونوز کیمی آلینمادی. حاکیم غئیری
ایختیاری گولومسونه رک تنفس ایله دئدی:

سـیز یاخشی استاتستیکسینیز (آمارچی)، نـُجه اولدو کی، حسابدا
سحو ائتدینیز؟

سارا عصبیلشدی:

- جناب حاکیم، سیز منله بیرتهر دانیشیرسینیز. مگر من بيلمیرم کی
منیم اریم آیدا نـُجه دفعه ائوه گـُنجـه دن کـُچمیش گلیر؟

هم حاکیم، هم رافیق، هم ده سارا اؤزو قیپقیرمیزی اولدولار.
سوکوت دوشدو. رافیق فیکره گـُتدی، " ناحاقدان من عریضه
وئردیم، بوتون سیرلریم آچیلدی "

سارا دا تخمینن ائله فیکیرلشیردی: " نئیمه لازیم ایدی منیم بو
قیسقانجلیق، آخی هر شئی او قدرده پیس دئییلدی . آخی، من ده اریم
ده هره میز اؤز ایشیمیزله مشقول ایدیک ده "

حاکیم محکمه زالینا قاییدیب قراری اوخودو:

-نظره آلاراق کی، ارله آرواد اؤز داورانیشلاریلا عئینی سوییه ده
عایيله دن کنار اینتیم موناسیبتلرده ایشتیراک ائدیبلر، اونلاری
بوشاماماغی قرارا آلیریق.

رافیق قرارین ائشیدن سونرا وکیلینه یاخینلاشیب سوروشدو:

- نییه سن منی مودافیعه ائده بيلمه دین، بوردا نه چتین ایش وار
ایدی آخی؟ ائله وکیللر وار کی، ان آغیر ایشلرین اوستونو آچیرلار،
آما سن بو ساده ایشی حل ائده بيلمه دین؟

وکیل حیرصلی جاواب وئردی:

- خواهیش ائدیرم، اؤزونوزدن چیخمایین. منیم گوناھیم دئییل کی،
سیز آروادینیزلا بو ایشلرده ده عئینی خاصیتلیسینیز. نه واخت کی،

سىز عىنى جور عاغىللى حىيات طرزى قورسانىز، اوندا موطلق مەنە موراجىيەت ائەدە بىلرسىنىز. اوندا مەن سىزى پولسوز و موقاويلە سىز مودافىيە ائەدەم.

رافىق او قدر دە سادلۇوح دئىلىدى. اونون كىفايت قدر نكاسى وار ايدى كى، وكىلىن ايسئەھزاسىن آنالاسىن. او بىلىردى كى، بئە عىنى خاسىتلىلرىن هئچ بوشانماغا احتىياج دا يوخذو. لاكىن رافىق و سارا ايدىئەتلىك بىلرلىك نظرىيە سىنى دە اؤز پرىنسىپ و حركەتلىرىنە تابع ائىدىرلىر. بلى، بىلرلىك و فرق، موختلىف اىنسانلارلىن بىلرلىكى... بئە بىر بىلرلىك، آزادلىق خاسىتلىرى نىن اوخشارلىغى بونلارى بوشانمادان خىلاص ائەدى. بىلرلىك، آزادلىق چوخ اؤنمىلىدىر، اگر پارادوكسال، اىيرىنچ اولماسا.

بالون تحصيلى

آفتاندىل اؤزو اؤزلويوندى غىرى- عادى طلبە دىر. خاسىتە دە كونسىرواتىو دئىل. تصادوفى دئىل كى، دوستلارى اونو آفتوش(ماشىن ايلە مانور وئرن) دئە چاغىرىدىلار. او، ماشىنىنى يوكسك سورەتلى شەردە شوتويوردو. و بو هەلە اساس دئىل، اساس اودور كى، او، بونو قهرامانلىق حساب ائىدىردى. ماشىنىنى يوكسك سورەتلى سورمە سىنى دوستلارىلا بؤيوك دؤقلە پاىلاشىردى. ايسئەمە سە هئچ اونيوئرسىتە دە گئەمىردى. بىر دفعە بونا گۆرە دىكان(رئىس گروە) اونا تۆهمت وئرنە، آفتاندىل جاواب وئردى:

- من آخى بالون مودئلى اوزره تحصيل آليرام. نيه سيز منيم
حوققلاريمى پوزورسونوز؟

بیر گون آفتوش گنجه کؤينگينه اوخشار بير لیباسدا و چوخ گؤزل
احوال-روحیه ده درسره گلدی. بونو گؤرن موعليم-پروفسور اونا
تؤهمت ائتدی. آوتوش دئدی:

- باغیشلايین، پروفسور، سیزده منیم دئکانیم کیمی اونودورسوز
کی، بیز آزاد تحصيلین طلبه لریيک.

سئسسیيا(امتحان زامانی) گلیب چاتدی.آفتوش و اونون دیگر
دوستلاری بیلیردیلر کی، ایمتاحانلاری وئرمک چتین اولاجاق. اونلار
بالونیا سیستئمی نین نیظامنامه سینی اوخوماقا باشلادیلار. سونرا
پروفسورا ایمتحان وئرمکدن ایمتیناع اوچون مکتوب ترتیب ائتدیلر.
آخى موعليمی سئچمک اونلارلن حوققودور. اونلار اؤزلری
سئچدیگی آداملا ایش قورماغا ایختیارلاری وار. و اونلار بئله بیر
موعليم سئچدیلر. او و اونون آلتی دوستو هامیسی اعلا قییمتئر
آلدیلار. آما اگر اونلار ایمتحانی پروفسورا وئرسیدیلر، ایکیدن باشقا
قییمت آلا بيلمیه جکدیلر. اونلارین " فعالیتی " چوخ کئچمه دن بوتون
اونیوئرسیتئته یاییلدی. آوتوش کیمی طلبه لر اونو اؤپوب
قوجاقلاییردیلار:

- سن اصل قهرمانسان، سن بیزی عاغیلسیز پئداقوقلاردان خیلاص
ائتدین. ایندی بیز هر سئمئستر(ترم) اؤزوموزه دوز گلن، بیزه لاییق
اولان پئداقوق سئچه جییک.

بیر آز بیلکلی اولان دوستلاردان بیرى سوروشدو:

- بس بیلگیر؟

آفتوش گوله رک جاواب وئردی:

- نئینه بیریک بیلگیری؟ منیم بیر قونشوم وار اونیورسیتتی هئچ

بیر بیلک الده ائتممش بیتیردی، آما ایندی یوکسک وظیفه

صاحبیدیر، یاخشی پول قازانیر.

اونون دوستو ایستتهزایلا دئدی:

- سن آزجادا اولسا حاقلیسان.

آفتوش جاواب وئردی:

- سن هئچ نه یی آنلامیرسان. من تامامیله حاقلیام. مگر سن

بیلیمیرسن کی، آز بیلن پئداوقلار یوز فایزلیک داوامیت وئیر؟

- یاخشی، یا پیس، یوز فایز. بو یاخشی رقمدیر.

- سن غریبه آدماسان، بیلگین فایزینی آلاق ایسته بیرسن، آنجاق

بیلگین اؤزونو یوخ.

بلې، بوردا اوچطرفلی اودوشدو: فایز پئدادوقون ساوادیسیزلیغینی

اؤرتور، بونا گۆره "موکافاتلانیر"، ایکی آلا ندا یاخشی قییمت

آلیر. بو حالدا یالنیز میلی تحصیل، میلی اینتئلئکت(عقل) اودوزور.

بلې، آفتوش اؤزونه گۆره حاقلیدیر، حتّی اؤز حیات طرزینه گۆره

ده. بئله اینسانلارا نه عادی، نه ده موعاصیر تحصیل سیستمی لازیم

دئیل. اونلار علم اؤیرنمیرلر، بیلکیر اونلارا لازیم دئیل، بیلدیکری

وارسا دا اونو تنز اونودورلار. لاکین اونلار پول، ماخیناسییلار

حاقدندا هئچ واخت اونوتمورلار. اونلارین حیاتا خوصوصی اینامی،

باشقا فلسفی باخیشلاری وار. حتّی آفتوش دیستانسیون تحصیل

سىستېمى ھاقىندا ائشيدىندە سئويندى و ھئىفسلندى كى، آخى نىيە
بئله بىر سىستېم من بىرىنچى كورسدا اولاندا، اوچ ايل بوندان اۇنجه
يارانمامىشدى. اوندا ھىچ اونيۇرسىتېتتە گىتمىدۇم، دوستلاريملا
بارلارى، رستورانلارى گىزدىم، ايمتاحتانلارى يىيىپ ايچىدە وئردىم.
بلى، بو بالونىيا سىستېمى طلبە سى نىن فېكىرلەيدىر. آلله بىزى بئله
دوشونجه لردن، بئله آزادلىقدان، عاغىل آنارخىياسىندان قوروسون.

یادداش

TOFIQ (FƏRİD) QULİYEV

KÖRPƏ QAÇQIN ZÜLFİYYƏ

(MƏNZUMƏ VƏ ŞEİRLƏR)

və

HEKAYƏLƏR